PRACTICA
CRIMINALIS

AD SANCTE' ADMINISTRANDAM iuſtitiam, in Ordine Fratrum Minorum, S. Franciſci Regul. Obſeru. iuxta præſcriptum Statutorum Generalium, ex ſacris Canonibus, & probatis Authoribus compendioſè collecta.

GENERALI CAPITVLO
ROMANO, ANN. MDCXXXIX.

probante, & mandante.

Cum Titulorum, & Rerum Indicibus copioſis.

ROMAE, Typis S. Congreg. de Fide propaganda.
MDCXXXIX.

Superiorum licentia.

FR. IOANNES MERINERO,

TOTIVS ORD. MIN. S. P. N. FRANCISCI Minister Generalis, & seruus.

Vniuersis, & singulis Cismontanæ nostræ Familiæ Superioribus, ac Subditis; Salutem, & pacem in Domino.

VT in Cismontana nostra Familia vna sit omnibus Prælatis forma administrandæ iustitiæ; atque in puniendis excessibus eandem methodum cuncti sequantur; Comitiorum Generalium replicatis determinationibus inhærentes; *Praxim Criminalem*, tantoperè in Ordine nostro desideratam; Eminentissimi, ac Reuerendissimi Domini D. Cardinalis Barberini, Protectoris iussu compositam; per idoneos Patres, atque peritos diligenter recognitam, ac in nuperrimi Generalis Romani Capituli Diffinitorio propositam, ab eoque probatam, & typis mandari præceptam; Vobis omnibus,

& singulis seruandam tradimus, & officij nostri authoritate mandamus: pœnis in transgressores, nedum in illa sancitis, verùm etiam grauioribus animaduersuri: & quod primum est, diuini districtionem iudicij comminantes. Valete, ac Deum pro nobis exorate. Romæ in Conuentu nostro Aracælitano, die 7. Septembris 1639.

Fr. Ioannes Merinero, Minister Generalis.

AP-

APPROBATIO ORDINIS.

NOs infrascripti vidimus Librum *Practicæ Criminalis* ad vsum nostrę Religionis, de mandato Eminentissimi D.D. Cardinalis Protectoris compositum, & typis dignum, ad communem vtilitatem, censemus. Datum in nostro Conuentu Aracælitano die 9. Maij. 1639.

Fr. Ascanius de Assisio, Procurator Generalis Reformatorum:

Frater Ioseph Redaellus, Procurator Generalis Ordinis.

Frater Benignus à Genua.

DECRETVM DIFFINITORII Generalis.

PRaxis Criminalis, *cui titulus: Ad sanctè ministrandam iustitiam, &c. Visa & approbata à supradictis Patribus, ex mandato Eminentissimi Protectoris, approbat Definitorium Generale, & præcipit mandari typis ad commune votum Prælatorum Ordinis nostri, & plurimum commendat Patribus, & Commissarijs, alijsque Visitatoribus vt & vtantur, & formam eius, quantum casus permittit, seruent. Romæ* 18. *Iunij*. 1639.

Ex mandato Reuerendissimi Patris Generalis, & totius Definitorij,
Fr. Antonius Hiquæus, Definitor Gener. & Secret. Definitorij.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Magistro S. Palatij Apost.

Io. Bap. Alterius Episc. Camer. Vicesg.

APPROBATIO

Illustrissimi, ac Reuerendiss. D. D. IO. GASPARIS MELIS, Episcopi Anagnini.

HAnc *Practicam Criminalem* Admodum Reuerendi Patris Sanctorij à Melfi, ad benè administrandam iustitiam, in Ord. Fratrum Minorum, S. Francisci, regularis obseruantiæ, vidi ex commissione Reuerendi Patris Magistri, Fratris Hyacinthi Lupi, Socij Reuerendiss. Patris Magistri Sacri Palatij Apostolici, & inueni iuri communi, sacris Canonibus, & Statutis eiusdem Religionis consonam, nec aliquid continere contra fidem Catholicam, & bonos mores, ideo Iudicibus Regularium vtilem, & typis dignam esse existimo; In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 10. Mensis Iunij. 1639.

Ita affirmo, ego Io. Gaspar Melis, Episc. Anagninus.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Lupus Mag. & Soc. Reuerendiss. P. Nicolai Riccardij S. Palatij Apost. Mag. Ord. Prædic.

TI-

TITVLORVM
SERIES.

Forma

Cita-

Proceſ-

LAVS DEO.

PRACTICA
CRIMINALIS
ADMINISTRANDÆ IVSTITIÆ

in Ordine Fratrum Minorum Regularis Obseruantiæ,

Factæ sunt leges, vt earum metu, humana coerceatur audacia, tutaque sit inter improbos innocentia, & in ipsis improbis, formidato supplicio, refrænetur nocendi facultas.

S. Isidor. lib.6. Etymolog. c.20. relat. distinct.4. cap.1.

Quo-

QVoniam in omni Iudicio quatuor personas necesse est esse, Iudices electos, Accusatores idoneos, Defensores congruos, atq. testes legitimos. Ideo in toto hoc libello de hisce personis, maiori, qua fieri poterit breuitate tractandum.

Statut. Salmant. c.10 ex c.nullus 4.q.4.

Quid Iudex, & quotuplex.

IVDEX est, qui iudicium, idest rei absolutionem, vel condemnationem ministrat.

Statut. Salmant. ibid.

Iudex triplex est, [a] Ordinarius, [b] Delegatus, [c] Arbitrarius. Primus à iure, Secundus ab ordinarij commissione, Tertius à partium assensu potestatem habet.

Ordinarij [d] Iudices, in Ordine nostro, sunt Minister, Vicarius, Commissarius Generales: Minister Prouincialis, Vicarij, & Commissarij Prouincial. s eorundem. Procurator Generalis, Commissarius Curiæ, Procurator Generalis Reformationum, in suos subditos. Guardiani, Præsidentes, Superiores locales, qui in absentia Guardianorum, ex iure, vel ex consuetudine authoritatem habent, in casibus, qui inferiùs recensebuntur.

a De offic. Iudic. Ordin. per totum.
b De offic. & potest. Iudic. d leg. in 6. per totum.
c C.1. de Arbit. c. à Iudic. 2, 6 l 1. ff. de Arbitr.
d Statut. Salmant. ibid.

Delegati sunt qui ad aliquam, vel aliquas causas ab Ordinarijs destinantur.

Ordinarij Iudices ij tantum sint, quos ad Ordinis officia, & dignitates, generalia Statuta, & Pontificię constitutiones habilitant.

Delegari [e] non possint, nisi ętate maturi, moribus graues, eruditione conspicui, & non nisi qui Ministeriatus officio functi sunt. Vel Definitores Generales, vel Patres Ordinis sint, vel saltem Prædicatoris, vel Lectoris titulo, & exercitio decorati fuerint, vt in re, quæ diuina est, quantùm fieri poterit, non erretur. Delegati [f] ad vniuersitatem causarum, ad aliquam subdelegare possint; quod vsui receptum est in Visitatoribus Prouinciarum, etiamsi in ipsorum patentibus dicatur, de tua prudentia, &c. Nisi aliud, ex mente delegantis, & negotij qualitate suadeatur.

e Vallisol. c.8.
f Gloss in cap. cum causá extra. de Appell.

Delegati [g] authoritas, re adhuc integra: mortuo, vel amoto delegante; eo ipso expirat, secus si causam sibi delegatam cognoscere inceperit. citando reos, vel testes examinando.

Moriente autem ipso Visitatore Prouinciæ, incepta iam visitatione, acta visitationis, sigillo Prouinciæ sigillata, per Secretarium demortui conseruentur, successori, vel alteri ad Reuerendissimi Patris Generalis imperium tradenda. Interim eodem Pa-

g Mastrill. decis. 6. num. 12. Landen. de princip q. 598 Lauret. in tract. de suspec. Iudic. ib. c.16. num. 41. Borg. q. 867. n. 10.

tre Generale de obitu commonefacto, Prouincialis Prouinciam gubernet, vt Prouincialis, si non dum triennium expleuit, si verò expleuit, vt Commissarius Prouinciæ.

Arbitri easdem conditiones habeant, & minimè à partibus eligantur, nisi ordinarij Iudicis, cuius interest, assensus accedat. Semel autem electi, à partibus, vel à superiore, qui in nominationem consensit (nisi id vnanimes retractauerint) impediri non possint, quo minùs causæ sibi commissæ finem imponant. Possint tamen, iustis de causis à Generalibus remoueri, (nisi & ipsi in tales arbitros consensissent) quo casu, ad ordinarium causæ cognitio pertinebit.

Stat Salmant. cap 10. Andreas Gayl obseru. 96. l. 1. num. 1.

Latæ ab arbitris sententiæ omnino stetur, nec ab illa appellare licebit, nisi de iniquitate manifestè constet, vel ante iudicium appareat, arbitrum aliquem corruptum, vel graui iniustitiæ suspicione laborare. Tunc enim integrum alterutri ex partibus erit ab iniquis arbitris appellare.

Stat. Salmant. c. 10. & alij passim.

Quales esse debeant Iudices.

Licèt Ordinarij Iudices esse non possint, qui ab officijs Ordinis excluduntur, attamen claritatis gratia, tam quoad ordinarios, quàm quoad delegatos hæc seruanda erunt.

Primùm, naturaliter inhabiles ad iudicandum, cuiusmodi sunt surdi, & muti, perpetuò furiosi, illiterati, laici, amentes, siue tales defectus habeant ante, siue post acceptum munus Iudicis, & Superioris, Iudices esse non possint.

Præterea infames, excommunicati vitandi, inimici, etiam non capitales, aliàs suspecti, vel à quibus fuerit aliàs appellatum, iudices recusari possunt.

Ad hæc recusari poterunt, [a] qui iuris ordinem non seruauerint. [b] Qui parti nimium fauerint. [c] Qui inimico supra quàm deceat familiares se ostenderint. [d] Qui modum commissionis & executionis excesserint. Qui fuerint reo, vel actori coniuncti. [e] Qui reos extraiudicialiter grauauerint. [e] Qui votum suum ad fauorem partis manifestauerint. Qui recusantes, minati fuerint. [f] Quorum socij, vel secretarij essent accusator, vel testis. Hi omnes recusari poterunt; [g] Aduertentes reos, nè sub colore concepti, vel imaginarij grauaminis probos iudices recusent. quia nisi certò timeant sibi à Iudice imminere periculum, cum leuiter recusantes, in mortalis culpæ reatum incurrunt.

a Direct. inquis. 3. p. com. 116. de recusat. inquisit. & ib. Pænam.
b c. accedens 2. lite nō contestata.
c c. ad hæc de rescriptis.
d Rodrig. to. 2 q. 50 art. 3.
e Cesar de Asis. dec. 109. num 5 & 9.
f c. cōtra fetū 4 q 4. c. causā de off. deleg. l. qui iuridic. ff. de iurisdict. omnium Iudic.
g Nauar. in Manual. c 25 nu. 13. & 15 Mirand. ord. Iudic. qu 30. art. 12. cōc 3. Ghisl. de Ind. reg. c. 15. n 44

Cano-

Canones circa recursum, & appellationem.

QVia recusare Iudicem, & ab illo appellare, non minus concernit reos, in quorum innocentiæ præsidium conceditur, quàm ipsos iudices, qui recusantur, & à quibus prouocatur; ideo in hac parte, vbi de Iudicis persona agitur, totam materiam recusationis, & appellationis congerimus.

Primò [a], appellari potest tam ab Ordinario, quàm à Delegato.

Secundò, [b] recusans Iudicem ordinarium, coram ipso adducere debet legitimam causam siue scripto, siue voce, puta si eodem die, eademque iudicij forma persistente, appellatio in continenti interponatur, vel si publicè, aut coram testibus reus protestetur, & ad Superiorem petat recursum. Tunc Iudex in actis hanc instantiam, vel appellationem redigere debet, quam (si friuola sit) reijciat; si legitima, admittat; reumque vel ad Superiorem remittat, vel ei alium Iudicem, non suspectum, assignet. [c] Si dubia, electis vtrinque arbitris, de appellationis validitate decernatur. Quibus non concordantibus, de arbitrorum consensu adijciatur [d] tertius. Ex quorum iudicio, valida existente appellatione, à iudicio abstineat, & reo alium Iudicem concedat, vel (vt dictum est) ad Superiorem remittat. [e] Si verò non subsistere iudicetur, reus ordinarij sui iudicio stet, qui circa illum suo fungatur officio. Quæ omnia seruari debent in recusatione iudicis delegati, præcipuè vbi grauis causa agenda esset, & periti in hac professione, non ita facilè reperirentur.

Tertiò, [f] appellatione interposita, & adhuc pendente, Iudex sub pœna nullitatis actuum, & priuationis officij non debet procedere in causa. Admissa deinde appellatione, causa tota ex integro, cum effectu suspensiuo, & deuolutiuo ad Superiorem Iudicem deferatur. Excepta [g] sententia lata excommunicationis, quam apppellatio non suspendit.

Quartò, [h] vbi appellationi sit locus, à Prouinciali ad Generalem; à Generali ad Protectorem; à Protectore ad Sacram Congregationem; à Sacra Congregatione ad Sanctissimum appelletur. Quo [i] ordine temerè non seruato, appellans non audiatur, immò omni suffragiorum iure triennio carere, & bimestri carceri mancipari debet.

Quintò, appellatio interposita post decem dies à sententia, nulla est. numerari tamen debeant dies ab habita cognitione sententiæ, vt absentium indemnitati consulatur.

Sextò, [k] admissa appellatione teneatur Iudex, à quo ad Iudicem

a Vallisol. c. 7

b L. cum quidam ff. de appell. c. fin. eodem tit. l. 1. ff. de appell. litigatoribus C. eod. c. iudicet. 11. q. 1. vbi gloss. l. fauorabiliores. ff. de regulis iur.

c c. inter monasterium de re iudicata c. cũ speciali de appellat.

d c. suspicionis iũcta gloss. de offic. Iudic. de leg.

e c. suspicionis c. cum specialitate.

f c. appellat. interposita & c. sequ. 2 q. 6. Trid. sess. 13 c. 1. & 4 & sess. 24. cap. 10. de refor.

g c. is qui §. final. de sẽt. excom. in 6.

h Greg. XIII. quoniã nostra S. Cõgreg. an. 1587. apud cõpẽd. priuileg. v. appellatio.

i Vallisol c. 7.

k L. 1. ff. fin. de appell. c. cũ sit Romana c. vt debitus. c. causã de appell. S. Tho. 2. 2. q. 69. art. 5.

cem, ad quem appellatum est, per ipsum reum copiā processus sigillatam, & [a] gratis concessam, intra triginta dies, cum literis obedientialibus destinare. [b] Nisi ille sit de fuga suspectus, quia tunc reo in custodia retento, sufficit per alterum acta transmittere. ante quorum receptionem Iudex appellationis, nihil in causa decernere debet, aliàs processus erit nullus, nisi in eo casu, quo processus copia, in tempore statuto non mitteretur. tunc enim quid iustitia suaserit, exequatur.

Septimò, [c] dubia appellationis existente sententia, in rei fauorem, Iudex inclinare tenetur.

Octauò, [d] à correctionibus regularibus, à mortificationibus, pœnitentijsque salutaribus, de quibus processus non formatur, ab obedientiæ præceptis, ac à pœnis in Statutis generalibus Ordinis taxatis, nulli fas est appellare. [e] nisi vbi notabiliter modus in mortificationibus excederetur: & non à pœna legis, sed à Iudice pœnam applicante, appellaretur.

Nonò, [f] si reus repertus fuerit indebitè iudicatus, & notabiliter grauatus, Iudex à quo appellatum fuit, puniatur. Si verò rectè iudicatus reperiatur, ei pœna iniuncta, duplicetur.

Decimò, [g] si reus non acceptata sententia, vel appellatione interposita: vel ea interposita, non expectatis litteris obedientialibus, copiaque processus, Superiores ipsos adierit, ad Iudicem, à quo appellauit, vel discessit remittendus est, ab ipso iudicandus. atque apostatarum pœna plectendus.

Vndecimò friuolæ appellationes omninò reijciantur. eæ autem sunt. [h] Primò cùm appellatur à delicto notoriè commisso, quòd nulla valeat tergiuersatione celari, nisi à Iudice declarante notoreitatem [i] appellaretur. [k] Secundò, cùm appellat reus confessus, & conuictus. nisi probare vellet confessionem factam per [l] vim, metum, vel errorem. [m] Tertiò, si Iudici interroganti respondere, vel citatus comparere noluit; ex quo tanquam confessus, & contumax fuit condēnatus, [n] nisi prius purgauerit contumaciam. [n] Quartò, si sententiam acceptauit, eique subscripsit, vel suo nomine subscribere fecit. [o] Quintò, si post trinam appellationem, quartam addere vellet. Potest enim reus in eadem causa; apud diuersos Iudices bis, vel ad summum ter, appellare, vlteriùs non potest. [p] Sextò, si nullam iustam appellationis causam afferret, quia ex Bernardo ad Eugenium, qui non grauatus appellat, manifestè liquet, quòd aut grauare intendit, aut tempus redimere, [q] id autem locum habet, cùm ab interlocutoria, siue extraiudicialiter, vel à correctionis excessu appellatur, non verò cùm à definitiua, & iudicialiter. [r] Septimò, si à Iudicis arbitri, in quem consensit, sen-

tentia

a Trid. sess. 13 c. 3. de reform. Vallisol. c. 7.
b Vallisol. c. 7.
c Vt debitus. de appellat.
d Bonifac. 8. ad augmētum. Vallis. c. 7. c. ad nostrā c. cū speciali. de appel.
e c. de . priori de appell. c. licet. de off. Ord. Salmant. c. 10
f Vallisol. c. 7.
g Ibid.
h c. cū speciali §. porrò. extra de appellat.
i Nauar. l. 5. cōs. 20. n. 5. de sent. excom.
k L. 2. c. quorū appellat non recipiuntur c. cū sit Roman. c. peruenit de appell.
l Carrar practic. crim. 1. p. §. 3. casus.
m Cōgr. regul. apud Bertū in praxi tit. 27. de appell. c. 3.
n Vestrius in l. 7. c. 3. n. 16.
o c. direc. c. tua nobis de appel.
p c. quicūq. 2.
q Nau. l. 2. cōs. de appell. cōs. 1 n. 3. c. Rom. de cēsib. in 6. §. si autē naturalis Foller. de ord. procedēdi cōtra Monachos num. 22. 24.
r C. à Iudic. 2. q 6.

tentia appellaret.[a] Octauò, cum appellatur ab interlocutoria, quæ per definitiuam reparari potest. Si enim reparari non posset, vt accidit in carceratione indebita, in tortura, in excommunicatione, etiam comminata, suspensione, interdicto, (quæ sunt damna[b] irreparabilia,) vel interlocutoria, vim definitiuę haberet, tunc appellationem acceptare tenetur, atque hæ friuolæ appellationes dicendæ sunt.

a Trid. sess. 13 c. 1. sess. 22. c. 1 sess. 24. c. 10. & 20. de reform. Vallis. c. 7.

b Congreg. concil. 3. Octob. an. 1600.

Duodecimò,[c] Appellatio à subdelegato, non ad delegatum, sed ad delegantem deferenda est,[d] nisi delegatus fuerit ad vniuersitatem causarum, ad quarum aliquam, Commissarium postea destinarit.

c Extr. de off. deleg. c. cōquestus. S. porrò.

d C. qui pro sua iurisdict.

Decimotertiò, causas appellationis examinare tenetur Prouincialis cum suo definitorio. Commissarij, Visitatores, & Delegati eiusdem definitorij voto, & consilio vti debent, nisi aliud causæ genus, & ratio suaserit, quo casu probatos aliquos Patres illius Prouinciæ in hoc examine adhibere poterint.

. . . . l. 1. ff. quis & a quo appell. l. fin.

Decimoquartò, cui appellare conceditur, is in quacunque parte causæ, vbi grauaminis suspicio aduenerit, hoc naturæ, & legis beneficio vti poterit.

Decimoquintò, post appellationem, si Iudex tempus prosequendæ appellationis non determinauerit, reus appellans sex Menses habet, quibus sua iura deducere potest. Iis autem expletis, censetur appellationis iuri cessisse, nisi infirmitate, vel simili aliquo impedimento se detentum fuisse monstraret, quominùs appellationem prosequi valuerit.

Salmant. c. 10 vbi decernitur non teneri Iudicē cōseruare scripturas vltra sex mēses. C. cum sit Roman. c. ex nomin. de appel.

Delictorum discrimina.

CVm Iudicis munus delicta punienda, & emendanda respiciat, libet delictorum adnotare discrimina.

Delicta vel sunt leuia, vel grauia, vel grauiora, vel grauissima. Leuia sunt quotidiani defectus, vt Silentij violatio, Cibi, vel Potus sine licentia sumptio, Incessus sine religiosa modestia, Ad recitandum officium morosa accessio; Leuis irrisio, vel prouocatio æqualium, Temporis iactura, & alia huiusmodi, quæ culpam mortalem non habent, & solent à Guardianis, in publico Refectorio, per quotidianas pœnitentias emendari.

Vallis. c. 2. & 7. Barth. in l. si nō solū. S. si mandato meo. num. 7. ff. de iniur. & in l. leuia ff. de accusat.

Grauia sunt, quæ culpam mortalem continent, vt si Missam die festo non audierit, Ieiunium fugerit, Diuinum officium non recitauerit, Vel choro notabiliter, contra obedientiam, non interesse consueuerit, Diuinis verbis in profanis colloquijs abusus fuerit,

Clarus l. 5. S. sunt etiam.

fuerit Communionem, & Confeßionem, vel Miſſam celebrare, ſine cauſa, cum ſcandalo notabiliter omiſerit: Otio cum Fratrum ſcandalo indulſerit, obſcœna verba & ſcandaloſa coram alijs protulerit.

Vallisol.c.7. Grauiora ſunt, quæ grauiorem continent cúlpam, Vt ſi quis notabili infamia Fratrem affecerit. Qui conuicia, & enormes contumelias Fratri obiecerit. Qui alicui, tu mentiris, improperauerit. Qui percutere grauiter minatus fuerit. Qui falſum teſtimonium in iudicio dixerit. Qui fratrem manibus, ligno, vel alio inſtrumento, citrà ferrum, grauiter percuſſerit. Qui obedientiæ contumax extiterit. Qui proprietarius in re notabili repertus fuerit. Qui religionis ſecreta reuelauerit. Qui libellos famoſos publicauerit, vel compoſuerit, vel ſcripſerit. Qui libros, ſine licentia Superiorum Ordinis, & aliorum imprimi fecerit. Qui in ſuſpecto conſortio deprehenſus fuerit. Qui actum carnalem ſollicitauerit. Qui furtum, vel ex bonis Conuentus, vel ex aliorum domibus cum ſcandalo, vel iterato commiſerit. Qui nummis in Conuentu, aut extra cum ſæcularibus alea, vel taxillis luſerit. Qui Prælatorum litteras interceperit, vel impedierit. Qui in Prouinciales & Superiores locales rebellauerit. Qui in omnem apoſtoſiam, excepta grauiſsima inciderit. Qui arma oftenſiua, vel defenſiua, aut ſecum tulerit, aut in Cella retinuerit. Qui de Protectore, vel Cardinalibus temerè oblocutus fuerit. Qui receperit, vel ad profeſsionem admiſerit, non ſeruatis Conſtitutionibus, & Statutis. Qui à nouitijs dona receperit contra Regulam. Qui camiſias, vel linea indumenta detulerit, vel cum ijs ſine neceſsitate regulariter dormierit. Qui comœdias in ſæcularium domibus recitauerit. Qui equitauerit, ſine cauſa, & licentia. Qui notabiliter orationi vacare contempſerit. Qui Principum negocia ſine licentia, & contra voluntatem Superiorum acceptauerit, vel egerit. Qui ex officio tenentur, & charitatem circa hóſpites & infirmos neglexerint. Qui ſine licentia confeſsiones audierit, vel à reſeruatis abſoluerit. Qui in morbum Gallicum inciderit ex delicto Qui, vt alius ordinetur, non ſeruatis ſeruandis, licentiam conceſſerit. Qui ſuo Conuentui, vel officio notabiliter, & ſine legitima cauſa non reſederit.

Grauiſſima ſunt, quæ ſummam culpam, vel turpitudinem oſtendunt, vt fornicatio, crimen peſsimum, & innominabile. Aggreſſio ferro facta, vel ſecuta percuſsione, vel vulnere, vel morte; Falſificatio manus, vel ſigilli Generalis, vel Prouincialis, & etiam Principum, ac notabilium perſonarum; Introductio mulierum intra clauſtra ad malum finem. Conſpiratio in Superiorem. Diuiſionis Ordinis procuratio. Recurſus ad tribunalia ſæcularia. Simoniam quoquo modo committentes. Confeſſionis Sacramentalis

talis reuelatio. Grauissima apostasia. Rebellio in Generales, & Commissarios, Visitatores Prouinciarum; Subornatio in electionibus. Alchimiæ confectio. Monetarum adulteratio. In Romanum Pontificem oblocutio. Susceptio Ordinis sine patentibus, vel in non susceptis ministratio. In clausuram Monialium sine licentia ingressus, vel eiusdem violatio.

In leuibus superiores locales, sine scripto, procedant, qui etiam aliquando in grauibus, (pariter sine scripto) per salutares pœnitentias procedere poterunt: præcipuè vbi fragilitatis pondus, & charitatiua correptio emendationem promittunt. Si tamen scripto procedendum esset, Superiores locales à grauium correctione desistant.

Quippe grauium, grauiorum, & grauissimorum, seu enormium, ac atrocium scelerum iudicium ad Prouinciales, ac Generales, eorumque Vicarios, & Commissarios de iure, & consuetudine spectare dignoscitur.

Verùm enim verò, vbi periculum esset in mora, & delictum notorium, nec Prouincialis in proximo reperiretur, possint & debeant Guardiani, aliique Superiores locales, tanquam Prouincialium delegati, cum Discretorum consilio delinquentem quemcumque carceribus, vel custodiæ mancipare, & statim Prouincialem de delicto certiorem reddere: Et si de corpore delicti, nisi in instanti caperetur informatio, eius cognitio deperiret, vel non ita clarè appareret, eadem authoritate, possint, & debeant Superiores locales, iuxtà formam inferiùs describendam, corpus delicti in scripta redigere, Prouinciali, vel eius Commissario consignandum. Valli fol. c. 7.

Pœnarum genera.

Pœnæ, quibus Seraphicus Ordo noster hucusque vsus est, sunt sequentes.

Priuatio vocis actiuæ & passiuæ, seu iuris suffragiorum, quæ inhabilitat tam ad ferenda, quàm ad consequenda suffragia in quacunque electione. Valli fol. c. 7.

Priuatio actuum legitimorum, est inhabilitatio ad omnia Ordinis officia, id est, Ministeriatum, Diffinitoriatum, Custodiatum, Guardianatum, Discretatum, & ad omnia officia, quæ sunt cum dignitate, & Superioritate coniuncta. Ibid.

Priuatio officiorum Ordinis, inhabilem reddit non solùm ad supradicta, sed etiam ad Confessionem, Prædicationem, Lecturam, Paternitatem, & munus Visitatoris. Ibid.

Carce-

Ibid. Carceris pœna, est alicuius reclusio in obserato, loco sine chorda, & caputio. Includit priuationem actuum legitimorum, ipso facto.

Pœna triremium, quæ quoad Sacerdotes commutari potest in reclusionem intra Ergastulum, quod à Sanctissimo Domino nostro D. Vrbano VIII. Regnante, ad aliqualem Sacerdotalis culminis honorem erectum est.

Eiectio, seu expulsio ab Ordine, quæ discolis, & incorrigibilibus imponitur.

Ibid. Pœna talionis, est qua accusans, & non probans delictum obiectum puniri debet, ac si ipse tale delictum commisisset.

Ibid. Probationis caputium, seu caparonis delatio, more nouitiorum.

Ibid. Excommunicationis, vel suspensionis sententia.

Infamiæ pœna.

Exilium.

Applicatio singularum pœnarum, singulis delictis.

Vallisol. c. 3. QVi statutis ieiuniorum diebus, absque necessitate, Superiori probata, non ieiunauerit, præceptum non solum in qualitate, vel etiam in quantitate ciborum transgrediendo, suffragiorum iure priuandus est, Prouincialis arbitratu, à quo etiam grauiùs arceri debet, prout violationis ratio suaserit.

Qui officio Diuino non interfuerit, à Guardiano secundùm consuetudinem Religionis puniri debet. Qui autem illud aliquoties non recitasse conuictus fuerit, omni suffagiorum iure triennio carere debet, & grauiùs etiam puniri, Prouincialis arbitratu.

Ibid. Trid sess. 4. in decret. de editione, & vsu sacrorum lib. Qui sacræ Scripturæ sensum, vel verba in profanos vsus detorserit, eisque in familiaribus colloquijs abusus fuerit, voce actiua, & passiua triennio priuandus erit, & menstruo carceri mancipandus.

Vallisol. c. 5. Qui, sine causa Confessionem sacramentalem facere, & sacram Eucharistiam sumere, vel Missam celebrare, iuxta probatam Ordinis consuetudinem, notabiliter neglexerit, in pane & aqua, in publico refectionis loco, ieiunare debet, Prouincialis arbitrio, vel etiam grauiùs, pro indeuotionis modo, puniri.

Ibid. Qui inuenti fuerint notabiliter otiosi, suffragiorum iure priuentur, & grauioribus pœnis, etiam corporalibus arcendi sunt, Prouincialium, & Superiorum localium arbitratu, pro negligentiæ modo, & contumaciæ ratione.

Obsce-

Obscœna verba coram alijs, vel cum scandalò proferens; si grauiter monitus se non correxerit: in eum animaduertatur, pro qualitate delicti, etiam cum pœna carceris, aut grauiori, Superiorum arbitratu, quousque resipiscat, vt cæteri timorem habeant. Vallisol.f.7.

Qui sine habitu, caputio, chorda, & fæmoralibus; extra infirmitatis articulum, dormire deprehensus fuerit, humi, sine caputio, genuflexus, in pane & aqua ieiunet. & reciduus grauius puniendus est, Prouincialis arbitratu. Vallisol.c.2.

Scienter aliquem infamans, sacramentaliter absolui non potest, nisi à Prouinciali. & conuictus in iudicio, subire debet pœnam criminis, de quo alterum infamauit, nec, nisi priùs restituta fama. Vallisol.c.7.

Qui in Prælatum improperij, & conuicij verba protulerit, genuflexus, in publico, debet pane, & aqua ieiunare, ac omni suffragiorum iure biennio carere; prouocans grauiter autem aliquem factis, aut verbis, pro prima vice probationis caputium deferre, pro secunda bimestri carceri mancipari, ac actiua, & passiua voce decennio priuari debet. Vallisol.c.7.

Qui Frater alteri, vel in Ordine, vel extrà minabitur in persona, per Mensem caputium probationis deferat. Si manum leuauerit, vel aliquid acceperit, vt percutiat, per tres Menses. Si leuiter percussit, per Annum. Si grauiter percusserit, vel quodlibet instrumentum ad grauiter percutiendum arripuerit, semestri carceri mancipandus venit, qua pœna puniendus erit, qui arma offensiua vel portauerit, vel in Cella, aut alibi retinuerit. ibid.

Qui in iudicio quidquam falsò, scienterque deposuerit, vel deponi fecerit, aut verum reuocauit, vel reuocari procurauit, ipso facto est excommunicatus, cuius absolutio Prouinciali est reseruata. Semestri carceri mancipandus, satisfaciat parti, & perpetuò infamis existit. ibid.

Contumax, (idest qui trina monitione, eodem die, congruis interuallis præmissa, inobediens perseuerat: vel qui ita pertinaciter obedire recusat, vt de discretorũ consilio, carceribus mancipari mereretur) est carcerationis pœna plectendus, & consequenter actibus legitimis priuandus. ibid.

Proprietariorum pœna est, Carceratio, actuum legitimorum priuatio, necnon Ecclesiasticæ sepulturæ, si quis proprietarius moriatur, cum pœnarum augmento, vbi culpa replicata fuerit. Vallisol.c.4. & 70.

Reuelans extra Ordinem Religionis secreta, quibus fama, & candor ipsius Ordinis maculatur, incidit in excommunicatio- ibid.

nem maiorem, Generali, vel Prouinciali reseruatam, & perpetuò est priuatus actibus legitimis.

Ibid. Qui libellos famosos, quomodolibet ediderit, vel publicauerit, ipso facto excommunicationis sententiam incurrit, à qua, si in Generalis, vel Prouincialis infamiam cedunt, nisi à Generali absolui non potest, vel à Prouinciali, si in aliorum infamiam vergãt, debita satisfactione pręmissa, & conuictus semestri carcere maceretur, vel amplius, Superiorum arbitratu.

Vallisol. c. 9. Libros imprimi faciens, vel publicans, sine licentia Ordinarij, & Generalis scripta facultate, est eò ipsò priuatus actibus legitimis.

Vallisol. c. 11. In suspecto consortio deprehensus, si monitus, non se correxerit, Superior, ab officio suspenditur, vel priuatur: subditus, actibus legitimis triennio careat, vel grauioribus pœnis vterque mulctetur, Superiorum arbitratu, nimirum actuum legitimorum priuatione, probationis delatione, arctationis reclusione, exilio ab illo Conuentu, pro clariori, vel obscuriori suspicionis indicio, secundùm Ordinis sanctiones.

Ibid. Qui conuictus fuerit suspectam domum intrasse, actumuè carnalem sollicitasse, mox ab eo loco perpetuò exulari debet, & bimestri carceri mancipari. negans, grauiter arctandus.

Vallisol. c. 6. Furtum committens, suffragiorum iure biennio est priuandus. Proprietariorum pœnam luere tenetur; & si furtum fuerit notabile, aut iteratum, vel ex sacro loco, aut sæcularium domibus, aut bonis, crescente sceleris turpitudine, crescere etiam debet seueritatis districtio, Superiorum arbitrio.

Vallisol. c. 7. Generalium, Prouincialium, aut sæcularium Principum, & notabilium personarum litteras, siue ab ipsis, siue ad ipsos missas intercipientes, aperientes, impedientes, aut malitiosè retardantes, ipso facto actibus legitimis destituẽdi sunt, & huius pœnę incapaces, probationis caputium deferant Generalium, vel Prouincialium arbitratu, quibus respectiuè, pœnarum condonatio reseruatur.

Ibid. Qui Prouinciali, Guardiano, aut Vicario rebellauerit, omni suffragiorum iure triennio carere debet.

Ibid. Apostatarum pęna est excõmunicatio latæ sententię, carceratio, & iuris suffragiorum priuatio, iuxta apostasiæ maioris, vel minoris accessum, prout in Statutis Ordinis amplius continetur.

Vallisol. c. 1. Impudenter obloquentes de Eminentissimis, Protectore, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deque Reuerendissimis Ecclesiarum Prælatis, cum scandalo, carceribus sunt mancipandi,

est, vel grauiùs etiam, pro oblocutionis excessu, puniendi, Superiorum arbitratu.

Recipientes, vel ad professionem Nouitios admittentes, Apostolicis Constitutionibus, & Ordinis Statutis non seruatis, officio statim priuandi, & omni suffragiorum iure perpetuò destituendi veniunt. Vallisol.c.2.

A Nouitijs aliquid vel minimum recipientes, vel eis ad sibi, vel Conuentui aliquid relinquendum suadentes, præter pœnas in sacro Tridentino Concilio decretas, Superiores, priuari debent officio; alij, vt proprietarij publicari. Ibid. Clem.exiui. §. nec autem, de verb.signif.in 6. Sess 25.cap.2. de regul.

Camisiarum, & lineorum indumentorum, linteaminum, anaclynteriorum vsus, sine necessitate, vetitus est sub priuatione iuris suffragiorum per triennium, etiam carceris pœna, per duos Menses, & ampliùs, si monitus se non correxerit. Vallisol.c.2.

Qui super habitum regularem, vel (eo dimisso) sæculares, vel alias quascumque vestes induerit, ad recitandas comædias, vel alias tales laruatas repræsentationes, quacumque ex causa, vel occasione, & quocũque in loco, est eò ipsò suspensus, & grauiùs, carcere, priuatione officij, vel suffragiorum iure, à Superioribus puniendus. Ibid.

Equitantes, bigantes, quadrigantes sine licentia, & necessitate bimestri carcere macerari merentur, & si in hoc defectuosi fuerint, omni suffragiorum iure sexennio carere. Vallisol.c.3.

Notabiliter orationi deficientes, Guardiani, officio priuandi; subditi, suffragiorum iure triennio mulctandi, ac etiam carcerandi, Superiorum arbitratu. Vallisol.c.5.

Qui negotia Principum acceptauerit, egerit, procurauerit, sine licentia Superioris, priuari debet officijs Ordinis. Ibid.

Superiores, qui charitatem circa hospites, & infirmos neglexerint, officio destituantur. Officiales ad id destinati, suffragiorum iure triennio carere debent. Vallisol.c.6.

Qui Confessiones sine licentia auscultauerit, vel à reseruatis absoluerit, est ipsò factò excommunicatus, & ad excipiendas confessiones perpetuò inhabilis, carcerandus, & grauiùs puniendus, si in hoc crimine vitiosus repertus fuerit. Vallisol.c.7.

Qui in morbum Gallicum ex delicto inciderit, declarandus est perpetuò inhabilis ad omnia officia, & suffragia Ordinis, ac etiam ad audiendas Confessiones. Vallisol.c.11.

Prouincialis concedens dimissoriales litteras ordinandis Fratribus, non seruatis sacris Canonibus, & Ordinis sanctionibus, suspendendus, vel etiam priuandus venit officio, Superiorum arbitrio. Vallisol.c.2.

Vallisol.c.7. Prouincialis, & Guardiani in suis Prouincijs,& Conuentibus, notabiliter, & sine legitima causa, non residentes, præter culpæ reatum, & pœnas Canonicas, quas incurrunt, officio suspendi, vel etiam priuari debent, Superioris iudicio.

Vallisol.c.8. Conuictus, vel confessus in fornicationem lapsum fuisse, pro prima vice, semestri carceri mancipetur,& omnium suffragiorum iure triennio carere debet; secunda vice, carcer duplicandus, & omnibus Ordinis officijs decennio priuandus est; tertia vice, carcer longiùs protrahi, perpetuò ad officia Ordinis inhabilis existere, vel etiam ad triremes mitti, Superiorum arbitratu.

Ibid. Sacrilegium committens, vel ad triremes mittendus,vel in perpetuum carcerem detrudendus.

Ibid. Qui de innominabili scelere confessus, vel conuictus fuerit, nudus, cum solis fœmoralibus, in cœtu Fratrum, ligatis manibus, ac recitans Psalmum: Miserere mei Deus, durisimè flagellari, ac leuiusculis flammis, hinc indè circumpositis quodammodo comburi, & ad perpetuos carceres irreuocabiliter damnari debet, vbi in pane & aqua, tribus saltem in hebdomoda diebus, ieiunet. Si autem in idem scelus relapsus fuerit, ad triremes perpetuò destinari.

Ibid. Qui gladio, baculo, vel pugillo Fratrem, aut sæcularem percusserit, in carceris, vnius anni pœnam incidit, omni suffragiorum iure, & actibus legitimis perpetuò priuari, ac per Mensem, ter in qualibet hebdomoda, coram Fratribus capitulariter congregatis, genuflexus comedere, ipsismet instrumentis, quibus ferire, vel percutere ausus est, ei de collo pendentibus, debet.

Ibid. Quod si mors secuta fuerit, vel atrox mutilatio, ad triremes omninò condemnandus est.

Ibid. Qui aliquem enormiter vulnerauerit, vel ei venenum dederit, per se, vel per alium, hæc, vel similia delicta machinans, eisdem pœnis subiacere tenetur.

Ibid. Prælatum localem gladio occidens,ad triremes perpetuò condemnari; vulnerans, non secuta morte, ad eosdem mitti, Superiorum arbitrio, debet.

Prouincialē vel leuiter percutiens ad triremes, Generalis arbitratu, mitti, si id gladio molitus fuerit, siue secuta, siue non secuta morte, ad eosdem triremes perpetuò damnari debet.

Ibid. Generalem quoquo modo, vel leuissimè percutere ausus, ad triremes perpetuò, & omninò damnandus est.

Ibid. Falsificantes per se, vel per alium litteras, aut sigilla Prælatorum, Principum, Generalium, Prouincialium, aut notabilium personarum, sunt ipsò factò excommunicati, carceri mancipandi,

di, Generalis arbitrio, atque ad omnia officia,& dignitates Ordinis perpetuò inhabilitandi.

Introducentes mulieres intra claustra ad malum finem, in pœnas à Pio V. sancitas incidere, & carceribus conuenit mancipari, Superioris arbitratu, quas pœnas incurrunt, qui easdem in Hospitia Confessariorum Monialium, quouis colore, introducunt. *Ibid. Pius V. Regula riũ personarũ.*

Conspirantes aduersùs Fratrem aliquem, & maximè Superiorem, omnibus Ordinis officijs priuati sunt, Superiorum arbitrio. *Ibid.*

Ordinis diuisionem tentans, est ipsò factò excommunicatus, & carceri est mancipandus, Generalis arbitrio, cui & absolutio reseruatur. *Ibid.*

Ad sæcularium Aduocatos, Procuratores Iudices, & tribunalia quæcumque, prætextu iniustitiæ sibi factæ, siue pro consilio, siue pro fauore recurrens, actibus legitimis priuandus est, & grauiùs etiam puniendus, Superioris arbitratu. Si verò ad locorum Ordinarios recursum habuerit, etiam à Superioribus puniendus. Appellantes autem ad eadem tribunalia, sunt excommunicati, & à solo Summo Pontifice absoluendi, atque perpetuò priuari debent iure suffragiorum, omnibus Ordinis officijs, & in perpetuum ad illa inhabilitari. *Ibid. Pius V. Et si Mendican. Greg. XIII. Quoniã nostra pastorali.*

Confessionis Sacramentalis reuelatio, puniri debet priuatione perpetua actuum legitimorum, & facultatis audiendi Confessiones, ac carceratione, vel arctatione, Prouincialis arbitrio. *Ibid.*

Qui in grauissimam apostasiam primò inciderit, trimestri carceri mancipari, triennio integro probationis caputium deferre; quo tempore, in communitate Fratrum, singulis sextis ferijs, & disciplinam facere, & pane, & aqua, sine caputio, genuflexus ieiunare; suffragiorum iure decennio carere, in suo Ordine, vltimum locum tenere, vtensilia lauare, & è Conuentu nisi publicæ vtilitatis causa, nunquam egredi debet. Relapso in eandem, supradictæ pœnæ duplicantur. Tertiò reiterans, tanquam incorrigibilis expellitur ab Ordine, seruata forma nuperrimi Decreti, de eiectis & apostatis; vel ad triremes decennio condemnatur, cui si superuixerit; si fuerit in sacris constitutus, omnium sacrorum Ordinum executione perpetuò est suspensus. *Vallisol. c. 2. Vrban. VIII. in decr. de eiectis, & apost.*

Qui Generali, vel Commissario, ab eo misso ad visitandam Prouinciam rebellauerit, excomunicationis, Sanctissimo reseruatæ, pœnam statim incurrit, ac priuationem suffragiorum, officiorum Ordinis, & perpetuam inhabilitatem ad illa. *Vallisol. c. 7.*

Subornatores sunt excommunicatione Papali, ipso facto ligati, actibusque legitimis priuati. *Ibid.*

Alchi-

Ibid. Alchimiæ studentes, vacantes, eam voce, vel scripto docentes, instrumenta, libros, qui ad illam pertinent, retinentes, sunt ipso facto excommunicati, atque omni suffragiorum iure perpetuò priuari, & carceribus, vel arctatione, Prouincialis arbitrio, macerari debent.

Vrban.VIII.in sup.pastorali. Monetarum adulteratores, quoquo modo id faciant, ad perpetuos triremes condemnantur. In Italia verò obseruetur Constitutio Apostolica.

Vallisol.c.a. De Summo Pontifice, Maximo Christi in terris Vicario, deque illius dignitate, ac Decretis, & Constitutionibus, qui impudenter, vel minùs, quàm decet reuerenter obloqui ausus fuerit, trimestris carceris pœna, vel grauiori etiam puniendus est, iuxta delicti mensuram.

Ibid. Promoti per saltum, vel sine litteris dimissorialibus, vel furtiuè: quique in non susceptis Ordinibus ministrauerint, iuxtà pœnas Canonicas puniuntur.

Vallisol.c.11. Trid.sess.25. c.5. de regul. Greg.XIII vbi gratia. Ingredientes, sine causa legitima, clausuram Monialium, sunt eo ipso excommunicati, alijsque Canonicis pœnis plectendi, priuandi insuper officijs, & dignitatibus, & inhabilitandi in perpetuum, vnà cum Monialibus consentientibus.

Vallisol.c.7. Simoniaci, qui dona dederint, aut promiserint, per se, vel per alios, vt gradus, dignitates, officia, vel in sui fauorem sententiam consequantur, Canonicarum pœnarum animaduersione feriantur, atque in Constitutionem de largitione munerum incidisse, declarandi veniunt. *Salmāt.c.10. Salmāt.c.10.*

Vallisol.c.7 Has pœnas enumerasse sufficiat, alias videre poterit Iudex in Statutis Generalibus Ordinis, vel ex sacris Canonibus, & probatis legibus, ac consuetudinibus, prout ratio suaserit, elicere.

a Innoc. in c. qualiter, & quando de accus. Tiraquell. tract. de pœn. n.16. Clar. q. 85 v. vlterius Neuocb. de arbitr. Iud. l.1.q. 96. Salsedo in praxi c. 144. Couar. l.2. variar. c 9. n.8. Sayr. in Claui reg. tract. de pœn. Alphōs. de Castro l 1. de pœn leg. cap.6. Mirand. Ord. Iud. q.28. a.7.

Et licèt pœnas has, per Statuta Generalia impositas, Iudex commutare, & alterare, seù moderari regulariter non possit; tamen, vt in aliquo casu, [a] mutatis circumstantijs, & qualitatibus delictorum, cum consilio Patrum, qui ad ferendam sententiam concurrent, poterit vel augere, vel minuere lenitatem, vel rigorem pœnarum, prout excessus, vel defectus criminis, siuè scandalum, aut peccandi fragilitas, & consuetudo suaserint. Item locus, persona, modus, & alia huiusmodi. Nullum tamen ei relinquitur arbitrium circa moderationem pęnarum, vbi delicta, prout recensita sunt, committi contigerit.

Quam

Quam formam iuris seruare debeat Iudex.

QVatuor omnino seruari debet. Modum procedendi, Præparatoria, Sententiam, Pœnas.

Modus quadruplex est. Per Accusationem, per Denunciationem, per Inquisitionem, per Exceptionem.

c. qualiter, & quãdo. extra. de accusat.

In Accusatione, requiritur accusator. In denunciatione, charitatiua monitio. In Inquisitione, diffamatio. In Exceptione legitima obiectio. Sine his procedere Iudex non potest, aliàs processus erit nullus.

Salmant. c. 10 Nauar. de Accus. cõs. 4. n. 3. Tolet. l. 5. c. 56

Præparatoria sunt, Citatio testium, & rei: Delatio iuramenti; Concessio termini competẽtis, vel ad comparendũ, vel ad probandum; Exceptiones, Defensiones, Appellationes, quibus non seruatis, Iudex officio destitui debet, & processus annullari.

Direct. Inqis. 3. p. de recus. quæ fit, & ibid Pæuã cons. 30. & 31.

Sententia debet esse conformis Canonibus, & Statutis Ordinis.

c. 1. de sent. & re Iud. in 6.

Pœna erit delicto conformis, etiam si sit arbitraria; quia iuxtà mensuram delicti, erit & plagarum modus.

Deut. 25.

Excludi debet à nostris iudicijs modus ordinarius procedendi, & ille solùm admitti, qui summarius dicitur, in quo de plano, sola rei veritate inspecta, rimulis omnibus, & apicibus, seù solemnitatibus iuris postpositis, proceditur.

Bon: fac. 8. ad augm. c. qualiter, & quãdo. de accus. Compend. priuil. v. App.

Solemnitates iuris sunt, Citatio die non feriata, Libelli porrectio in scriptis, Litis contestatio, Testium multitudo, Prolixæ dilationes, Testium post publicatas attestationes receptio, Sententiæ sedendo prolatio, Citationum interualla, Interlocutoriæ, & cætera huiusmodi, quæ ad essentiam iuris non spectant.

Vallisol c. 7. Vallisol. ibid. Vide Zacch. bouer. in Direct. for. Iud. p. 1. cap. 7.

Essentialia iuris, quæ sub pœna nullitatis actuum, & priuationis officij obseruari debent, sunt.

Clem. sæpe. de verb. signif. §. verum quia. ibid.

Primum, quòd Iudex sine accusatione, denunciatione, infamia, indicijs, exceptioneuè non procedat, vt dictum est.

Secundum, quòd testes tam pro reo, quàm conra reum legitimè producti, cum iuramento audiantur, & examinentur.

Salmãt. c. 10. Vallisol. c. 7.

Tertium, quòd reus citetur, nec absens, nisi contumax, condemnetur.

Barth. sup. extrau. ad reprimen. §. & figura.

Quartum, quòd tempus ad necessarias probationes, excusationes, & defensiones reo tribuatur.

Clar. q. 85. cit. §. non fit.

Quintum, quòd reo petenti, in sua causa consiliarium, & procuratorem, intra Ordinem tamen, nunquam autem extrà, non denegetur.

Sextum,

Sextum, quòd iustæ rei exceptiones, & appellationes admittantur.

Salmāt. c. 10. Vallisol. c. 7.

Septimus, quòd reus, non nisi per plures testes conuictus, vel confessus condemnetur.

Octauum, quòd sententia secundùm allegata, & approbata, siue ad absolutionem, siue ad condemnationem rei, non verò secundùm zelum, & affectum Iudicis proferatur.

Clem. cit. S. Th. 22. q. 68 art. 1. Vallis. c. 10. Salmāt. c. 10.

Accusatio, siue Actor.

ACcusatio, est criminis apud Iudicem, vindicationis causa, ob bonum publicum, delatio.

Accusator dicitur, qui per testes idoneos, ad probationem legitimam, coram Prælato, se obligat. Quique legibus accusare non prohibetur.

Et licèt ad iuris apices regulares non teneantur, recenseanturque inter illos multa, quæ accusatoris personam ab accusando repellunt: tamen, vt iudicio nostro tutior sternatur via, nonnulla ex illis apponimus, vt quis inhabilis sit ad accusandum cognoscatur.

Primùm enim ab accusando reijciuntur Infames, [a] tam iuris, quàm facti. [b] Excommunicati, [c] Calumniatores, [d] & Conspiratores, Inimici, [e] nisi suam prosequantur iniuriam; Accusati [f] de eodem crimine. Laici [g] sæculares, & Mulieres, [h] nisi suam item prosequantur iniuriam. Socij [i] criminis, [k] nisi agatur de criminibus exceptis, vt Hæresi, Maleficio, Sortilegio, Sodomia, Furto famoso, Crimine lesæ Maiestatis, Proditione, Simonia, in his enim casibus omnes accusare possunt, etiam inhabiles.

a c. alieni 2. q. 1. c. cōstituim. 2. q. 5. b c. in sācta 2. q. 7. c. nullus 3 q. 4. c. illi qui & seqq. 6. q. 1 c. certū 24. q. 3 c c. Similiter. 3. q. 5. d c. omnem. 3. q. 5. c. cum dilectus de accus. e c. accusatus. 3. q. 5. & seqq. c. cū oporteat. de accusat. f c. neganda. 3 q. 11. g c. de cætero. de testib. h L. qui accusare ff. de accusat. c. prohibetur 2. q. 1. i L. fin. C. de accusat. k Nau. l. 5. cōs. 3. n. 2. & cōs. 5. de accusat.

Deindè, nullus, sub talionis pœna, accusare potest, de crimine, quod per testes idoneos probare non valet.

Accusatum aliàs, & correctū, siuè apud Superiorem, siue apud Capitulum, scienter accusans, non audiendus, sed talionis pœna plectendus est.

Vallisol. c. 10. Salmāt. c. 10. Ibid.

Cui pœnæ subiacet accusans aliàs accusatum, de iis, quæ tanquam falsa, iam reiecta fuerunt, nisi ad nouas probationes se obligauerit; in quibus deficiens, eam pœnam subeat, quæ reo deberetur, si legitimè probasset.

Ibid. Vallisol. c. 7. Gloss. fin. in fin C. de accusat. Alexād. ibid. column. 3.

Nullius accusatio recipienda est, nisi priùs iuret se malo zelo ad accusandum non moueri, & ad probandum se obliget, sub pœna talionis. quòd si ex inaduertentia, vel ignorantia Iudicis non

Foller in practic. crim. fol. 50. num. 50.

non fiat, declarari debet quemlibet accusatorem ad pœnam talionis obligari.

Accusatio de crimine in genere, & non expresso accusatoris nomine, nullo modo recipienda est, sed ea solùm, qua delictum in numero, cum loci, personarum, & temporis circumstantijs, offertur, vt possit & reus se tueri, & actor, si non probauerit, pœnam talionis subire.

Accusans de pluribus criminibus, nisi expresè obliget se ad probandum omnia, si vnum, aut alterum de obiectis probauerit, à talionis pœna liber exiitet.

Actore non probante, reus, absque alia iustificatione, absolutus censeatur.

Accusator semiplenè probans delictum oppositum, per vnum testem, omni exceptione maiorem, vel infamiam, vel id se audisse à viris fide dignis, talionis pœnam euadit. nisi reus plenè suam innocentiam probaret; quia tunc minori aliqua, & arbitraria pœna actor plectendus esset.

Accusans scienter aliquem de falsò, calumniatoris pœnam incurrit.

Qui [a] alium accusauit, & eius accusatio recepta fuit, iuxtà formam traditam; à prosequẽda accusatione sine Superioris consensu, recedere non potest; Nisi propriam iniuriam prosequatur; tunc enim licitum ei erit suo iuri cedere.

Accusationes [b] contra Prælatos, ac insignes personas, quales sunt Patres Ordinis, & Prouinciarum, Generales Lectores, ac clarissimi Prædicatores non sunt recipiendæ, nisi à personis, de quarum zelo non ambigatur, quarumquè vita omninò laudabilis existimetur; vt grauissimè sacri Canones decreuerunt.

Receptam semel accusationem, nisi ex consensu actoris, vel Superioris authoritate, Iudex abolere non potest, & tunc minimè, cùm delatio, ac punitio criminis, ad euidens religionis emolumentum, vergere dignoscatur.

Legitimo accusatore comparente, non potest Iudex accusationem respuere: sed tenetur illam acceptare, & prout de iure, procedere.

In vna accusatione, siue libello non possunt plures accusari, nisi plures ad idem delictum committendum concurrerint. De pluribus autem delictis, siuè ex eodem, siuè ex diuersis factis resultent, idem accusari potest.

Salmât. c. To.

Abb. in c. licet de probat. c. cum. Ecclesia Sutrina de causis poss. & prop.

Præcis. Viuius decis. reg. Neapol. 360. & alij apud Bouerium c. 18.

Gloss. in c. 2. extra de calum. & alij: c. qui non probauerit. 2. q. 3.

[a] L. fur. ff. de his qui notantur inf. mia. Gloss in c. 1. de collus. de teg. l. 1. C. ad Turpilianũ. l. si quis ff de his qui.

[b] c. si qui sunt, & c. querend. 2. q. 7 S. Tho. 22. q. 68. ar. 1 ad 2 Sot l. 5 de iustit q 1. ar. 1. Clar. qu 74. v. Quæro ergo.

Leo Zabell. in sua praxi c 8. n. 5. apud. quẽ alij.

Denunciatio.

a D. Th. 22. q. 33. & 68. 69 & alij.
b Salmát. c. 10
c Matth. 18 si te nō audierit.

EVangelica, [a] seù fraterna respicit emendationem Fratris, actum charitatis, & bonum delinquentis, vt scilicet resipiscat: Iudicialis [b] verò respicit punitionem, actum iustitiæ, bonum priuatum, aut communitatis, vt malus puniatur, in aliorum exemplum. Illa [c] accedit ad Superiorem, tanquam ad patrem, ista tanquam ad Iudicem.

D. Th. sup. c. licet hels de simon.

Hinc nullus fraternè denunciare debet, nisi Euangelica correptione præmissa, excepto casu, quo iudicialis correptio magis profutura crederetur, & eò minùs, si Fratrem, remotis etiam labendi occasionibus, viderit emendatum; iam enim lucratus est Fratrem, si is eum secretò corripientem audierit.

In iudiciali autem denunciatione, si delicta sint publica, & excepruata, correptio charitatiua non est necessaria. Priuata delicta dicuntur, quæ priuatam denunciantis, vel propriam delinquentis perniciem concernunt, vt Gula, Superbia, Ira, &c.

Vide Bouer. in in praxi à c 9. ad 15.

Publica verò, quæ in publicum Religionis detrimentum vergunt: vt, Crimen læsæ Maiestatis vel diuinæ, vel humanæ, Hæreses, Blasphemiæ, Sortilegia, Profanationes sacrorum, Conspiratio in Generalem, qui est Princeps Religionis, & in Prouinciales, eorumque Commissarios, ac Superiores locales, eorumque Vulnerationes, Percussiones, Homicidia, Subornationes in electionibus, Simoniæ, Peccatum nefandum, Fornicationes, Adulteria, dummodo periculum sit, hæc tria vltima publicari posse, secùs inter publica, & perniciosa numerari non debent. In quo etiam fragilitas, vel peccandi libido oblata, vel captata occasio, seù malitia, consideranda sunt. In priuatis item delictis, licèt regulariter charitatiua correptio præcedere debeat, tamen quando emendationis spes non affulget, nec tunc erit præmittenda.

Inhabilis ad accusandum, est etiam inhabilis ad denunciandum iudicialiter.

Denuncians iudicialiter, tenetur tempus, locum, crimen adnotare, ac testes nominare, quos deinde Iudex ex officio examinare debet, si denunciatorem accusare rationabile iudicauerit.

Clar. q. v. nunquid in fin.

Si facta demum denunciatione, denunciator insistit apud Iudicem, eumque stimulat ad procedendum, & puniendum; quia tunc personam actoris, sub titulo denunciatoris abscondit; tenetur

getur Iudex illum cogere; vt se denunciationi subscribat, & ad probandum, tanquam subdolus accusator, obligetur.

Et [a] licèt purus denunciator talionis pœnæ non subiaceat, quia non est accusator, sed solùm viam aperit Iudici ad inquirendum; tamen, si falsum denunciauerit, pœna extraordinaria puniri debet.

Aduersùs [b] Prælatos, & magni nominis viros, ab infimæ plebis hominibus denunciationes nullo pacto recipi debent: sed contra ipsos, vt plurimùm, per accusationes procedendum est.

Per litteras missiuas, sine nomine, nullus Iudex moueatur ad procedendum, inquirendumque. Aliàs processus erit nullus.

Canonicè denuncians, tanquam testis examinari potest; non qui iudicialiter.

[a] c. placuit 6. q. 2. c. qualiter & quando 1. de accusat. Nauar l. 1. cōs. 11. n. 4. de off. Iudicis. c. delectet. de Simonia. l. diuus l. ab accus. ff. de Turpill.

[b] Rodrig. to. 2. q. 6. ar. 8. c. repellantur. de accusat. c. Inquisit. extr. de accusat. Rodrig. tom. 2 q. 6. art. 10. c. in omni negocio de testibus, & communiter DD.

Corpus delicti.

DElictum vel est permanens post factum, vt vulnus, fractura; vel transiens, vt iniuriæ, blasphemiæ, fornicatio.

Corpus delicti, est actualis delicti inspectio, si est facti permanentis; vel probatio, quod tale delictum commissum fuerit, si transeuntis.

Ante quamcumque informationem, tenetur Iudex inquirere de corpore delicti, & facere constare, quòd delictum commissum fuerit; processus enim, in quo priùs de corpore delicti, præcipuè facti permanentis non constat, omninò est nullus; & si ex ipso constitutus esset reus, etiam si confessus fuisset, nihil illi nocere potest confessio.

L. 1. §. item illud ff. ad Sylllanum. Marsil. con. 12 & 14. Mascardus de probat. §. post quam n. 48.

Corpus delicti permanentis constat, cùm Iudex cadauer, vulnus, incendium, &c. visitat, coram testibus, & scribi mandat repertum esse tale delictum, secundùm formulam, suo loco, assignandam.

Corpus delicti transeuntis, cùm videri non possit, sufficit constare per indicia, & coniecturas, quæ probent commissum esse delictum. Si enim proceditur ad instantiam partis, satis est, si Iudex examinet testes, capiendo informationes contra reum, quæ, vnico contextu, probent delictum esse commissum, & à tali delinquente. Debet tamen Iudex non inquirere contra reum, nisi priùs constet, commissum esse delictum. etiam si testes deponant ex se, tale delictum, à tali persona, commissum esse.

Clarus q. 4.

Bosf. tit. de examine reor. n. 6

In causa veneni, vel lethalis vulneris, vel deflorationis virgi-

nis, in quibus Fratres periti non sunt, ad constandum de corpore delicti, adhibeat Iudex Medicos, Chirurgos, & Peritos in arte; ex quorum iurata depositione, constare faciat qualitates corporis delicti, si tamen in illis locis talium copia fuerit. & describi faciat omnia reperta circa cadauer, quantitatem vulneris, ligamenta, &c. examinando saltem duos testes, super repertis, & visis. Et si occisus repertus fuerit, cuius nomen, patria, cognomen nesciantur, describatur per accidentia extrinseca; & apparentia staturæ, coloris, vestium, &c. adnotentur vulnera, & ipsorum forma, & qualitates. nimirum si erant mortalia, vel leuia, & in qua parte corporis.

Idem tit. de delict. num. 14.

Poller. in praxi fol. 15. n. 4.

Vulneratum interroget de Authore, causa, tempore, credibilitate, præsumptione eius, qui eum vulnerauit, de socijs, de armis diligenter, & omnia, cum iuramento deposita, in scriptis apparere faciat. quia, contra quem vulneratus nominat, procedi potest ad inquirendum, & nolentem reuelare Authorem, cogat Prælatus præceptis, & carcere, vel diligenti custodia, prout vulnerum qualitas permittet.

Bologni n. cons. 5. column. 2 Ignat. in l. Caius ff. ad Sil. lam.

Nominatus autem à vulnerato, si sit suspectus de fuga, poterit ad custodiam, ante informationes detrudi.

Arg. tex. in l. cum legeretur ff. de legib. 1. vbi Aretin.

Quærelatus, & confessus delictum transeuntis facti, condemnari potest, etiam si de illius corpore non constet; quia hæc alias probari non possunt. Secùs dicendum est de delicto permanente, in quo nihil operatur confessio rei, si de corpore delicti formiter non constiterit.

Ex qua regula excipitur casus occisi, cuius corpus non reperiretur, sed apparerent aliqua signa, effusi sanguinis. Si his accederet rei confessio, condemnari poterit.

Leo Zambell. c. 9. fine.

Inquisitio.

INquisitio, qua Iudex ex officio crimina inquirit, vel est generalis, vel specialis, vel mixta.

Hostiensis l. 4. tit. de inquis. §. 1.

Generalis, respicit omnia delicta, & omnes omninò personas, spectatque ad Generales, Prouinciales, & eorum Commissarios, ac Visitatores, ad vniuersitatem causarum destinatos.

Pelinus in rubric. de accus.

Specialis, instituitur contra speciales personas, de certis criminibus.

Mixta, vel est specialis, quoad delicta, & generalis, quoad personas; vt cùm scitur crimen, ignoratur verò Author: vel est generalis, quoad delicta, & specialis, quoad personas; vt cùm Fratres talis Conuentus infamati sunt de transgressionibus Regulæ, eæ autem nesciuntur.

In generali Inquisitione Iudex à nullo iuramentum exquirere debet. Admoneat tamen subditos, & per sanctam obedientiam præcipiat, vt dicant, quæ Dei gloriam, & Religionis candorem concernunt, dummodo occulta non sint. *c. Rom. in. de sensib. in S. sané.*

Ideò, nè de speciali persona, vel delicto occulto in Inquisitione generali perquirat, omninò cauere debet. quod, si fecerit, vltra mortalem culpam, quam committit, officio destituendus est, & Subditus, quibusuis præceptis adactus, respondere non tenetur, vtporè non iuridicè interrogatus, ac tandem Inquisitio specialis, quæ super huiuscemodi diffamationem fortè institueretur, nulla est eò ipsò. Ab hac tamen restrictione Prouinciales excluduntur, ad quos sindicandos destinantur Visitatores. vnde illis integrum erit, de Prouincialium regimine in genere, & in specie inquirere nominatim, etiam nulla infamia præcedente: non tamen ad illorum vitam, & mores descendendo, quod etiam de Guardianis, fieri debet. *Vallisol. c. 10. Aretin. c. 1. Ghisler. c. 16. Vallisol. c. 7. c. Inquisit. de accusat. iuxtà gloss Nauar. in c. inter verba 11. q. 13. coroll 61. n. 648.*

Poterunt etiam Visitatores Prouinciarum, de suo prædecessore immediato, generaliter inquirere, vt vel hac ratione, in suo munere cautiores incedant.

Occultum autem in iure nominatur, quod, licèt duobus, vel tribus testibus notum sit de illo, tamen nulla existit infamia.

Quòd si de delicto, aliàs occulto per duos, vel tres testes aliquis fuerit conuictus, is non publicè: sed coram iisdem testibus secretò puniendus est, nisi atrox delictum esset, cuius correctio, cæteris transiret in exemplum. *Vallisol. c. 7.*

Et si principalis ipse in Inquisitione generali, vel alio quocumque modo, antequam infamia notatus sit, vel ab accusatore præuentus, suum crimen Iudici fateatur, publicè puniri non potest, etiam si postmodùm accusatus esset; sed illi coram Diffinitoribus, vel probatis aliquibus Patribus, salutaris pœnitentia imponi debet, sumpta tamen in scriptis ipsius depositione, ne relabendi occasionem, ex impunitate, arripiat. *Vallisol. c. 7 Salmant. c. 7.*

In generali Inquisitione, etiam inhabiles, & exceptuati admittuntur.

Si vnus, aut alter subditus occultum delictum aperiat imprudens, & ex inquisitione generali, nulla contra reum resultet infamia; Iudex, contra ipsum procedere non potest, nisi ipsum paternè, & secretò admonendo.

Nulla in generali Inquisitione infamia requiritur. *Trid. sess. 8. cap. 10.*

Quod in illa ad Prælatum defertur, tanquam ad Patrem, in specialem Inquisitionem deduci non possit; sed solùm paternè corripi, etiam si multi id detulerint; dummodò patrem,

non

non Iudicem interpellarint, tunc enim esset simul actor, & Iudex: nisi ex infamia, vt Iudex procedat ad formandum processum.

Vallisol.c.8. Articuli, super quos Inquisitio generalis, seù Visitatio instituenda erit sunt illi, qui in Statutis generalibus describuntur, quos Visitator descriptos habere debet, & circa primum, & secundum, & deinceps inquirere.

Scripto, soli ipsi Visitatores, maximè in Visitatione paterna, nullo alio præsente, &c. Subditorum dicta recipiant, præcipuè ea, quæ graues, & vlteriores culpas ostendunt, vt ex ipso postea indicia, pro specialibus inquisitionibus, elicere possint.

Salmât.c.10. congr.gener. ejsm. Rom. 1603. Visitationes autem huiusmodi, vltra sex Menses conseruare non debent Visitatores, nec tenentur; quòd etiam in Statutis Ordinis seruari mandatur in omnibus processibus, seù confessionibus Fratrum, & actis iudicialibus; itaque semestri elapso, numerando à conclusione causæ, causis omnibus iam agitatis, & per finalem sententiam vltimò terminatis, imponitur perpetuum silentium.

Vallisol.c.12. Ad retinendam verò delinquentium memoriam, & ad remouenda ex Archiuijs Prouinciarum, odiorum, & simultatum semina, quę ex inspectione processuum oriri facilè possent, poterūt, ac debeant eorumdem delinquentium nomina, causæ, liberationes, vel condemnationes in libro Prouinciæ notari, cum sententijs per extensum, manu Secretarij Prouinciæ exaratis, ac etiam ipsæ originales sententiæ, Prouincialis, vel Visitatoris, aut Commissarij, & Diffinitorum subscriptione, sigillique Prouinciæ impressione munitæ fideliter, & ex integro in ijsdem Archiuijs asseruari.

Tenentur omnes, sub culpa violatæ obedientiæ, & pœnis arbitrarijs delicta notabilia, quæ sciuerint, iuxtà superiores regulas, Prælatis visitantibus reuelare, etiam si Fratris crimen anteà secretò correxerint. eo vel maximè, si per obedientiæ præceptum adacti fuerint; renuentes autem, aut aliter dogmatizantes, in pœnas Statutorum generalium incidisse certum est.

Vallisol.c.10.

Vallisol.c.7. Si quis autem in Visitatione Fratrum defectus non manifestauerit, sed malitiosè, & callidè eos in aliud tempus, cuicumque Ordinis Prælato manifestandos; aut litteras contra quempiam seruauerit, & postea in iudicio, seù visitatione deduxerit, produxerituè, audiri non debet, sed eò ipsò actibus legitimis perpetuò priuari, & infamis declarari.

c qu liter, & quando. 2. c. cū oporteat.c. inquis. de accusat. Specialis inquisitio, quæ ex Generali deducitur, nisi infamia præcesserit, per duos saltem testes legitimos, initio processus

proba-

probata, nullo modo fieri potest, acta aliter facta, nulla sunt. Nisi reus præsens de huiusmodi probatione non excipiat. Exceptis sequentibus casibus.

Primò, si sint delicta exceptuata, vt læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ, Homicidij personæ eminentis, Subornatio in electionibus, Simonia, Sodomia, Sacrilegium in Monacho, &c.

Secundò, si crimen in iudicio committitur, vt si testis falsum deponit, actor calumniosè agit, &c.

Tertiò, si delictum committatur notoriè coram Iudice, ac testibus; tunc enim potest delinquens oretenùs incontinenti examinari, & condemnari; & hoc incontinenti, durat per tres dies.

Quartò, si habeatur confessio iudicialis, facta cum iuramento, siuè sit coram Iudice competente, siue non: siuè facta ex professo, siuè incidenter: siuè sit delicti circumstantia, siue aliud distinctum. Ac etiam si in iudicio constet Iudici, per depositiones testium, (etiam si incidenter) commissum esse crimen: tunc illa notitia, quæ induit rationem ficti accusatoris, infamiam supplet, & aperit viam Iudici ad inquisitionem specialem; in alio tamen processu formando, si delictum sit à principali distinctum. Tandem, si quis confessus sit crimen extraiudicialiter coram multis, & hæc iactatio, per duos testes contestes, probetur.

Quintò, si delictum sit ità euidens, & notorium, quòd nulla valeat tergiuersatione celari, vtpotè, si fiat coram Conuentu, vel maiori parte illius, etiamsi accidat aliquando, euidens esse delictum, & ignorari authorem. Tunc enim sine famæ probatione, potest contra authorem inquiri. non tamen poterit condemnari, nisi duo saltem testes, de criminis patratione deponant.

Sextò, si euidentia adsunt indicia contra aliquem de patrato delicto, & illa congruenter probata sint, vt si factum sit furtum iam notorium, fur autem ignoretur, inueniantur tamen aliqua apud Fratrem, quæ furtum indicent, poterit Iudex sine famæ, ad inquisitionem, contra talem furem, deuenire. Item si de commisso crimine adsit in communitate, vel eius maiori parte vehemens suspicio contra aliquem, potest Iudex contra illum, specialiter inquirere.

In his omnibus casibus, sine præcedente infamia, contra speciales personas, procedi potest. sicut etiam, dum per accusationem, denunciationem, vel exceptionem proceditur.

Iuramentum exhibeat Iudex Testibus, dum specialiter inquirit, secùs acta sunt nulla. Sacerdotibus quidem tacto pecto-

c. licet hi b. de Simon. c. Deus omnipotens. 2. q. 1. & comm. DD. Rodrig. to. 2. q. 5. art. 6. Nauar. & alij in c. qualiter, & quãdo. cit. Nauar. in Rubric. de Iudic. num. 86. Lessius de iust. & iur. l. 2. c. 29. dub. 15. & alij. B. Io. à Capistrano in c. tua nos. de cohab. clericorum. Nau. sup. & alij x. at si clerici. de iudicijs. Zambell. in regul. c. 6. n. 18. Aretin. in praxi c. 15. Iocisa tract. 3. c. 9. Bouer. in direct. c. 6. Innoc. in c. bonæ. 1. extra. de elect. Nau. in manuali c. 18. n. 38. & alij contra Sotum. S. Th. & alij apud Bouer. sup. c. 6.

c. tuis. c. inuper. de test. & l. iurand. C. eodem tit.

re, reliquis verò tactis sacris Scripturis, vt moris est.

In hac speciali inquisitione, ac etiam in omnibus alijs actibus, ad contentiosum forum spectantibus, (paterno foro excepto) Iudex Secretarium, seù Scribam peritum, & fidelem, sibi eligere debet, qui omnia causæ merita in scripta redigat, quem Notarium ex indulto Apostolico erect, ab eoque fidelitatis iuramentum excipiat, cuius in ipso processu monumentum appareat, vt vel hac ratione legitimus sit processus. Assumere enim duos Assessores ad testium, & rei depositiones excipiendas, nec Religioni honorificum, nec causis, vt plurimum vtile euadit, in quibus silentium maximè commendatur. Nisi hanc assistentiam in repetitione testium, in tortura, in ratificatione post torturam, vel in aliquo notabili causæ actu Iudex expedire cognouerit.

Vallisol. c. 10. L. 1. ff. ad Syllan. §. item aliud & cōmuniter omnes.

Ad hæc, ad specialem inquisitionem ex officio descendi non potest, nisi constito priùs de corpore delicti, iuxta formam inferiùs assignandam.

Exceptio.

Salvăt. c. 10.

Hic est vltimus modus procedendi, & potest bifariam iniri, nimirum Ciuiliter, & Criminaliter.

Ciuilis exceptio est, dum repellitur Iudex, testis, ac electus, vel eligiendus contra quos adducuntur inhabilitates, & exclusiones, & nil aliud intenditur, nisi ipsorum repulsio à recensitis muneribus, nulla autem ipsorum punitio.

Speculator 3. p. tit. de except. num. 3.

Hinc quæcumque talis exceptio, si probat, puta quia Iudex, Testis, est inimicus, infamis, &c. tunc repellantur à iudicio, & à testimonio; nulla tamen illis, nec ordinaria, nec extraordinaria pœna imponitur. pari modo nec Excipiēs talionis pœna plectendus est, si excipiendo non probat: sed sub iudicio, & testimonio talium remaneat. Prætereà sine Exceptore præsente, & Excipiente, nullo modo Iudex potest processum exceptiuum incipere. Præcipue vbi de electione, & electo ageretur.

c. super his de accusat. Speculator supra Clar. l. 5. §. fin. q. 19. Vilkag. lib. 3. tract. de exception. Clar. supra v. Criminaliter autem.

Si quis excipit contra electum, & electionem non probat, pœna arbitraria puniri debet. Si contra eligendum, mitiori pœna mulctandus est, vt falsis criminationibus aditus occludatur.

Criminalis exceptio, non solum intendit excludere, sed puniri exclusos de obiectis criminibus, & probatis. & tunc naturam accusationis induit. vnde exceptor deficiens, talionis pœna puniri debet.

Si ciuilis sit exceptio, in eodem processu terminanda est: si criminalis, in alio.

Contra

Contra eligendum in ipso electionis die exceptio non debet admitti, nisi tam in promptu esset probatio, vt breuissimo tempore expediri posset exceptio.

Criminalis verò nullo modo audienda est, sed suis dilatationibus agitari debet, vt & exceptor probare, & reus se tueri valeat.

Indicia.

INdicia sunt maleficiorum signa, ex quibus Iudex contra delinquentes ad inquirendum mouetur.

Hæc vel leuia sunt, vel grauia, vel grauissima; & licèt Iudicis prudentiæ horum discrimina, vt plurimùm relinquantur: attamen, vt illius iudicium in re tam controuersa, minùs, quàm fieri potest, à semita veritatis aberret, per sequentes propositiones indiciorum materiam explicamus.

Indicia leuia sunt. Dictum testis inhabilis: nisi per torturam inhabilitatis maculam abstergat, tunc enim non indicium, sed testimonium reputabitur. Dictum socij criminis, quia tunc non est testis, sed denunciator, nisi tortura confirmetur, quia tunc facit indicium graue, & vehemens. Consuetudo delinquendi in eodem crimine, bis, terue, secundùm regulam legis: Semel malus, &c. nisi per triennium probetur cum laude vixisse. Phisonomia mala, Rubor, Pallor, Timor, Tremor, Inconstantia, quæ solent sæpè esse fallacia indicia. Inimicitia non capitalis, nimis leuis est, si grauis & capitalis fuerit, etiam ad capturam rei sufficit. Fama, si originem trahat à viris probis, & honestis, est indicium ad specialem Inquisitionem. Et si statim ex delicto emerserit à personis fide dignis, sufficit etiam ad torturam. Hæc omnia & similia dicuntur indicia leuia, quia solum sufficiunt ad aperiendam viam Iudici, vt specialiter inquirere possit, non tamen constituere reum, & eò minùs torquere, nisi alijs indicijs adiuuentur transeantque in grauis indicij naturam.

Gandin. de præsumptionibus. Angel. de malefic. v. fama publica n. 9. Bald. l. serues, C. de testib. Idē de Indic. num. 399. Clar. q. 21 v. sed pone & q. 45. v. final. Farin. q. 41. num. 17. De regul. iuris in 6. c. semel malus. Bald. de Indic. num. 175. Clar. q. 21. v. inimicitia. Bart. cōs. 191. Bald in c. 1. de pace vi firman. Pel. in in c. veniens 1. de test. & alij.

Indicia grauia sunt Confessio [a] extraiudicialis, vel facta [b] sine vi, metuuè coram Iudice incompetente: Scriptura manu rei facta, vt litteræ amatoriæ. Minæ, [c] delictum præcedentes; à viro improbo prodeuntes, secùs si à probo, alioqui excandescente: tunc enim ad inquirendum solum sufficit. Sequestratio solius cum sola, in loco secreto, & suspecto, obscuro, vel obseratis foribus, vel nocturno tempore. Exclamatio puellæ, vel pueri, vel offensi cum fuga, vel tremore, vel pallore delinquentis.

[a] Clar. q. 21. v. confessio extraiudicialis. Farin. q. 33. num. 16.
[b] Farin. q. 51. num. 47.
[c] Cou. r. lib. 2. Variar. c. 21.
[d] Incisa tract. 8. de indicijs.

Variatio,[e] Vacillatio, Mendacium Rei non stupidi, nec obliuiosi circa delicti substantiam, non tamen circumstantias, [f] Fuga Rei post delictum, & ante inceptam informationem, vel etiam [g] post, iuncta fama, vel cum fractione carcerum, nisi indebitè detinetur, probat delictum. Inuentio [h] rei furatæ apud aliquem, nisi probet vnde habuerit, vel sit vir bonæ famæ, & rem publicè teneat. Vel rerum, quæ inuentæ essent loco delicti, vt liber, pallium, gladius, corona, &c. nisi doceat, vnde eas habuerit. Confessio [i] facta in tormentis, & retractata in ratificatione. Hęc omnia indicia, quæ præsumptiones etiam dicuntur, sufficiunt ad inquirendum, & ad constituendum reum, & ad illum torquendum, si negauerit.

Indicia grauissima, quæquè violenta dicuntur, orta ex maximis, & euidentibus coniecturis, mouent mentem Iudicis ad certitudinem quandam moralem, quòd reus tale delictum commiserit, nedum sufficiunt ad inquirendum, & constituendum: sed etiam ad condemnandum. Vt si quis [k] nudus cum nuda, in eodem lecto, deprehendatur, fornicatio præsumitur. Si quis stricto [l] ense, & sanguine consperso exeat de domo, vnicam ianuam habente, in qua sit occisus, tanquam homicida condemnari potest. nisi aliqua defensione delictum minuat, quia tunc pœna extraordinaria puniri poterit, exceptis atrocissimis, quæ pœna ordinaria debent puniri.

Omnia [m] indicia cuiuscumque generis sint, nulla reputantur, nisi quodlibet ipsorum, per duos saltem testes contestes integros, probata sint.

Licèt [n] Iudici indicia inter se copulare, quia indicia ad inuicem se adiuuant. Vndè licèt vnum indicium leue ad torturam non sufficiat, iunctum cum alio, sufficit, vt dictum vulnerati, & consuetudo delinquendi in eodem genere, faciunt vnum indicium ad torturam.

Item [o] ex dictis alia indicia eliecre, illaquè leuia, vel grauia declarare, prout loci, personæ, gradus, conditionis, ætatis, & aliarum moralium circumstantiarum ratio suaserit. Non tamen ad libitum, sed iuris arbitrio consentanea.

Sint præterea indicia, in sua classe luce meridiana clariora, certa, non dubia; non æquiuoca, concludentia, & delictum inferentia, ita vt sola rei confessio deesse videatur. Secùs acta erunt nulla, & Iudex ad famæ restitutionem, & ad omnia damna tenebitur.

e Paris. de syndicatu. v. Tortura Carrer. in pract. n. 119 Farin. q. 52. n. 20. & q 66. n. 100. Incisa tract. 8. de indicijs.

f Bossius de indicijs nu. 49.

g Farin. q. 48. n. 25. 30. Boss. decis. 215. Gomez. c. 9. de delict. num. 11.

h Farin. q. 57. num. 74.

i Paris. de Syndic. c. 6. n. 1.

k Gloss. in c. si quis vxorē. 32 q. 1. c. ex literis de presūp. vbi DD.

l Bart. l fur. est manifestus. ff. de furtis. Bologuin. in l. lucius cūcti. C. de probation. Farin. q. 52. n. 54.

m Clar. q. 2. 2 Farin. q. 37. Marsil. in practic. §. diligenter.

n Incis. tract. 8. de indicijs, c. 6. n. 9. Bersus in praxi tit. 12. c 6. Ambros. l. 4. d. 1. n. 23.

o Panorm. in c. cū in cōtēpl. de regul. iuris. Barth. in l. fin. ff. de quaestion.

Fama, Infamia, Clamorosa insinuatio.

SPecialem his titulum destinamus, quia de eis inter indicia, accuratior ratio haberi debet.

Fama, est communis opinio, voce manifestata, ex suspicione proueniens; si circa malum, est Infamia. quæ si ad aures Superioris sæpiùs deferatur, dicitur Clamorosa insinuatio.

Bart. l. de minor. ff. de question.

Hæc fama, seu infamia, quæ viam inquisitioni pandit, nulla est, si à viris probis, honestis, non maleuolis ortum non habet.

c. qualiter. & quādo de accusat.

Indè in principio processus constare debet, saltem per duos testes contestes, quòd aliquis sit infamatus de delicto, ijque cum iuramento testari debent, se id audisse communiter in Conuentu, & expressè interrogari, à quibus audierint, quos si non nominant, nulla est famæ probatio.

Clarus q. 6. & alij DD. communiter.

Duabus probationibus oppositis de fama, bona malæ præualet, sicuti etiam, si per triennium honestè vixisse probauerit, malam famam in contrarium extinguet.

Boss. in pract. tit. de faciend. defens. n. 8. Clar. q. 5.

Clamorosa insinuatio non est necessaria, nisi quando procedendum est contra Prælatum, Conuentum, & grauissimam aliquam personam. Contra alios sola infamia sufficit.

Ghisler. de Iudic. regul. c. 16 Farin. q. 9. n. 1.

Non erit legitimus processus, nisi in illius initio probata sit fama, non solum delicti, sed etiam delinquentis, eo casu, quo specialiter contra aliquem inquiratur, nisi reus, vt alibi dictum est, id sciens, de nullitate non exceperit.

DD. in c. qualiter, & quādo extr. de accusat. Aretin. pract. c. 16.

Testes deponentes de fama, tenentur dicere, de causa scientiæ famæ, saltem grossiori modo declarantes quid sit fama. aliàs depositio non subsistit.

c. quoniam contrá extr. de prob. Mascard. in l. de Min. §. penult. n. 104. Zambell. in regul. crimin. c. 4 n. 15.

Testes.

QVoniam munus testium publicum est, & ex ipsorum depositionibus, totum iudicij robur dependet, vnde indiciorum, & probationum fortitudo dimanat, ideò de testibus subiungendum est.

Gloss. in rubrica extr. de test. & in l. si quādo, Barth. C. de testib. & l. 3 ff. eodem.

A testimonio ferendo contra reum, excluduntur omnes, qui accusare non possunt, nisi criminis immanitas, difficilisque probatio aliud suadeant. in quibus etiam casibus exceptis testificari non possunt ij, qui iure naturali, vel diuino à testificando excluduntur. vt sunt Hæretici, Apostatæ, In fide suspecti, Publici

Clar. §. fin. q. 6 & 24. v. sciendum est.

Clar. qu. 24. v. item Scias. Speculat. 3. p. tit. de inquisit. §. 1. n. 72. Far. q. 62. nu. 90. L. 1. §. praeterea ff. de sicarijs. c. semel malus de reg. iur. in 6.

criminosi, Falsi testes, Conspiratores, Calumniatores, Infames, Inimici etiam nòn capitales, etiam reconciliati, Inimicorum consanguinei vsque ad quartum gradum, Eorundem nimiū Familiares, Fautores, Procuratores, Aduocati, Accusatores, Furiosi, Suspecti, idest, qui in omni exceptione maiores non sunt, Excommunicati, nisi priùs absoluantur. Ad defensam autem admitti possunt testes inhabiles; quorum probationes iudicis arbitrio remittuntur.

Far. q. 67. nu. 359. Clar. q. 53. Farin. q. 57. Arg. c. cum Eccles. de caus. possess. Alex. cpu. 70. Couar. variar. l. 2. c. 13. nu. 8.

Testis falsus est, qui iuratus veritatem negat, vel occultat, vel essentialia tacet: qui in alium sensum dicta interpretatur, qui depositiones mutilat, qui dubium pro certo affirmat. Qui si in vno essentiali, vel in facto principali falsus deprehendatur, in omnibus, vt falsus, habendus est: secùs si in extrinsecis. falsus autem conuinci poterit, vel ex suis dictis, suaque depositione, vel ex alijs testibus. Quòd si vnus ex duobus affirmaret, alter autem negaret, neutri credendum erit, & neuter defactò condemnari poterit, falsum verò deponens ad defensam, pœna extraordinaria puniri debet.

Clar. q. 53. Alexand. de praesump. reg. 3. praesūp. 29. Caesar de Graff. decis. 21. Gloss. l. de tutel. C. in integrum restit. Clar. sup. Clar. sup. Far. q. 66 n. 329. Boss. tit. de opposit. cōtra testes. n. 3. Barth. in l. si quis graui ff. ad Syllan. Clar. q. 25. Farin. sup. a Stat. Salmāt. c. 10. Abb. c. bone. de elect. v. cūp. de accus. arg. c. cū sunt. de reg. iur. in 6. Graff. decis. 69. n. 4. Far. q. 65. c. in nostr. de testib.

Testis varius est, qui in eodem iudicio, circa factum principale, & substantialia contraria deponit, & variationis causam non affert. huius testimonium nullum declaratum est, si contraria in diuersis iudicijs deposuerit, etiam, vt falsus, & periurus puniendus est. Si in secundo examine reuocauit primum, secundo standum erit, dummodò id antè triduum fecit, vt subornationi aditus praecludatur. Si dicta varia concordari possunt, à Iudice concordentur. Si in primo dicat, Credo: in secundo assertiuè deponat, secundum praeualet. si in primo dicat, se nihil scire, in secundo de factò deponat, non audiatur. si extra iudicium negauit, in iudicio affirmauit, credendum est secundo, nisi in primo, cum iuramento negasset, quia tunc, vt periurus, puniri debet, tanquam positus inter duo iuramenta contraria. Reuocanti extra iudicium, etiamsi in mortis articulo, quod in iudicio cum iuramento deposuerat, non creditur, sed iuratae depositioni statur, nisi in articulo mortis etiam cum iuramentó dictum retractauerit. Quia non est praesumendum velle Religiosum cum tali periurio ex hac vita discedere. Vniuersaliter testi vario non creditur, nisi variationis maculam in tormentis absterserit.

Testes in essentialibus discordantes, si adducti pro reo, pares fuerint adductis [a] contra reum, illi praeualent. Si alios numero, vel dignitate excesserint, ijs credatur, nisi pij, prudentisque Iudicis praesumptio aliud suadeat. Excedentibus his numero, illis dignitate, dignioribus credendum est.

Vacil-

Vacillans [a], in dicto testis est, qui dictum reuocat, vel reuocatum affirmat, dicendo ita est, imò ita. ibi erant, sed non ibi. hinc eos transeuntes vidi, imò illinc; huius depositio nulla est; nisi tortura firmitatem vacillationi contulerit. Semel autem reuocans dictum in vno examine, vel seipsum declarans, vacillare non perhibetur.

Testis [b], qui in dubio deponit, per forsan, mihi videtur, non benè recordor, &c. nihil probat, si enim à dicto obscuritas per Iudicis prudentiam tolli non potest, omninò excludatur crimen.

Deponens [c] de credulitate proxima sensui, & actui, vt oscula, tactus, &c. respectu fornicationis, probat: secùs, si de remota, vt si diceret, credo adulteratum, quia vidi loquentem cum muliere. [d] Absolutè loquendo, deponens de credulitate, non probat.

Nec [e] probant testes singulares, super diuersis delicti circumstantijs deponentes, vt vnus deponit de vno loco, alius de alio: vnus de vno tempore, alter de altero: vnus de vno habitu, colore, &c. alius de alio, &c. [f] Si enim factum sit iterabile, testes erunt singulares: si inreiterabile, erunt suspecti de falso. Nisi in his circumstantijs, delicti essentia consistat, vt si inquiratur, de obligatione ieiunij die veneris. Tunc enim erit falsitas in singularitate. Si testes sint singulares, quoad diuersas circumstantias ad idem delictum tendentes, vt si vnus vidit Fratrem cum gladio sanguineo exire de Cella, alius vidit cum eodem currere, alius vidit, &c. tunc non sunt singulares. [g] Item si multi singulariter eundem actum viderunt successiuè, vt per foramen portæ, vnus post vnum viderunt cubantem cum muliere, non dicuntur singulares, sed plenè probant. [h] Cæterum testes singulares non probant, nisi ad inquirendum, & faciunt indicium ad torturam, ad semiplenam probationem, si super facto deponunt, non super indicio.

Testes [i] inhabiles ex pluribus adiuuari possunt, vt dictum socij criminis, vel vulnerati, sollicitati, corrupti, quod regulariter facit indicium ad solam inquisitionem, non ad examinandum reum, vel torquẽdum [k] (nisi in delictis exceptis, & quæ per solos criminis [l] socios probari possunt, quia tunc iuratum, & per torturam purgatum, facit semiplenam probationem; & si [m] fuerit adiuuatum, per aliud dictum, alterius socij criminis, facit integram purgationem (si habuerit adminiculum alterius indicij, sat erit ad constituendum reum, etiam in rigoroso examine: & plenè probabit, si alterius integri testis fuerit testimonio roboratum,

a c. si test es 4. q. 2. c. cũ Ecclesia. de causa. poss. Far. q. 66 n. 48. Feller. v. test. diligẽter. c. 8. n. 47.

b Far. q. 63. n. 1. Gloss. in c. si testes. 4. q. 3. c. qui Episc. d. 23

c Argum. cap. praeterea de test. l. si vicin. C. de nuptijs. Far. q. 68. & alij commun.

d c. relatum 5. q. 2. l. testiũ. C. de test. Cesar de Graff dec. 76

e c. licet de probat. & cõmun. DD. Salmant. c. 10.

f Dan. 13.

g Innoc. & Io. Andreas in c. qualiter, & quãdo el. 2. de accus. Armil. Syluest. v. testis q. 3.

h Far. q 62. n. 80. & 324. c. veniens. c. cũ à nobis. de testib. Abb. in c. bonæ mem. 1. de elect. c. licet de testib.

i Boss dec. 3 19 Clar. q. 21. Farin. q. 43.

k Gomez c. 12 n. 26. C. in aul. vlt. C. de accusat. Panor. in c. 1. de contest. Far. q 6. n. 80.

l Far. q. 61. m Bald. in l. si quis in argentarij. §. fin. de edend. & alij.

Testis

Testis [a] omni exceptione maior, ideſt cui nihil poteſt opponi,[b] quique talis in dubio præſumitur, niſi aliud opponatur, facit ſemiplenam probationem, & legitimum [c] indicium ad torturam.

Teſtes [d] conteſtes, ideſt, in omnibus concordantes, de loco, tempore, facto, circumſtantijs, & ſi non in omnibus accidentalibus (nè conſpiratio videatur) plenè probant, conuincunt, & condemnant.

Teſtis, [e] vt probet, iurare debet, aliàs non iuratus non facit fidem. Debet [f] citari, vel à Superiore vocari, quia vltroneus admitti non debet.

Examen [g] teſtium integrum, & cum iiſdem verbis etiam barbaris à Notario, vel ſcriba excipi, & deſcribi debet, ne dicta teſtium diuidantur. nihil addendo, vel minuendo, ſecùs faciens Scriba pœna falſarij puniendus erit.

Interrogatoria [h] ſuggeſtiua, quibus in interrogatione teſti reſponſiones ſuggeruntur, omninò, ſub pœna nullitatis proneſſus vitanda ſunt. Illa item, quæ incipiunt, Ad opportunam Viſitatoris interrogationem, opportunè interrogatus,&c. & ſine alia interrogatione ſubiungitur reſponſio, etiam fugienda ſunt, niſi quando ex contextu ſermonis, ſola, dicti ſuperioris, declaratio requiratur.

Caueant, ſub interminatione diuinæ vindictæ Iudices, ne receptis pro fiſco fauorabilibus, relinquant, vel interrogationes opportunas, vel dicta à teſtibus in fauorem reorum. omnia enim deſcribi, & interrogari debent, quatenùs cognita veritate, & reis pœna, & innocentibus liberatio concedatur.

Teſtem [i] proteruum, nolentem veritatem fateri, vel irreuerentem, per præcepta, cenſuras, carceres, cogat Iudex, ad interrogata iuridicè reſpondere.

Teſtis mutus, ſurdus, peregrinæ linguæ, interrogatur per ſcripturam, per nutus, per interpretes regulares, ſi aderint, ſin minùs per deuotos, ac peritos ſæculares.

In principio examinis teſtium, notanda ſunt: Nomen, Patria, ætas, Religionis tempus, gradus, ſtatus. Item ſi ex officio aſſumitur, ſi à parte eſt exhibitus, ſi ſuper tota cauſa examinatur, ſi ſuper aliquo articulo, verbi gratia primo, ſecundo, tertio,&c.

Si [k] opus ſit alios Clericos, ſiue Religioſos, vel ſæculares examinare, id non fiat, ſine expreſſa, ſuorum Superiorum licentia reſpectiuè, quibus etiam, ex conſenſu Superiorum prædictorum, initio examinis, iuramentum exhiberi debet, aliàs nihil probant. Excipiuntur [l] autem hìc grauiſſimæ perſonæ ſecularium omni exceptione maiores, quorum depoſitionibus, etiam non iura-

a l. ad monen. ff. de iureiur. vbi Baldus.
b Cortius cõſ. 56. Innoc. c. du dũ 2. de elect. vbi Abb. Felin. c. fin. n. 15. de præſumpt.
c Roman. con. 451. Far. q. 37 num. 54. Clar. ſup.
d c quod verò 2. q 5. c. in omni negocio. de teſt. c cũ eſſes. c. relatũ eodẽ argum. deuter. 17. & 19. Matthæus 8. 1. Timot. 5.
e c. tuis. c. nuper de teſtib. l. iurãd. C. eod.
f L. preſb. C. de Epiſc. & cler.
g c. 1. extra. de crim. falſi. Clar. q. 13. & alij paſſim.
h Ghart. de execut. ſent. c. bannit. n. 76. Zãbell. in p a xi. c. 10. n. 8.
i Foller. fol. 121. l. Ignans. ff. ad Syllan. Farin. q. 61. oppoſ. 11. n. 50 c. peruenit 2. de teſtib.
k Incif. tract. 7. de teſt. c. 6.
l Bert. in praxi tit. 21. c. 4. num. 7.

iuratis, standum esse rationabile est.

Quod [a] sub sigillo secreti, aut consilij, aut auxilij poscendi gratia quis nouerit, neque denunciare, neque in iudicio, tanquam testis aperire, nisi aliunde sciuerit, valet, nè in damnum publicum secreti, commissio cedat. Nisi in Reipublicæ, vel alterius graue præiudicium tale secretum vergeret, quod deinde reparari non posset.

Testi, [b] qui causam scientiæ sui dicti, siue ex se, siuè interrogatus non reddit, nullo modo fides adhibenda est, in hoc enim tota vis testimonij consistit.

Nominati [c] à testibus, examinandi sunt, si commodè fieri potest. Sin autem, notetur in processu causa, quare examinati non sint.

Pater, [d] frater, nepos, & consanguinei vsque ad quartum gradum examinari non possunt contra filium, fratrem, Auunculum. nisi delictum esset enorme, & sine istorum testimonio probari non posset. Quidquid sit, nunquam pater contra filium examinari cogatur, nisi de expresso consensu Reuerendissimi Patris Generalis, aut eius locumtenentis.

Depositiones testium, eis priùs lectæ, subscribantur, vel signo † si scribere nesciuerint, notentur ab ipsis testibus, additis subscriptionibus Iudicis, & Scribæ, qui in primario describat etiam locum, in quo examen instruitur. Si autem ipsi testes aliquid addi, vel minui, vel declarari iusserint, antequàm subscribatur depositio, ex integro apponendum erit per extensum singula adnotando, iuxtà formam inferiùs tradendam.

Ordinem, & peritiam in examinando testes, Iudex omninò ostendat, non animum captiosum, & fallacem, sed ad veritatem, funditus eruendam accomodatum. Incipiat ab vniuersalioribus, & leuioribus, & non statim ad immediata deueniat. poterit vti ijs circumstantijs, quibus vtuntur Confessarij, nimirum Quis, Cui, Cur, Quomodo, Quando, Quibus auxilijs, &c. *Bertus.*

Procuret, vt probationes, luce meridiana, clariores appareant, quales in criminalibus requiruntur. *L. sciant cuncti. C. de probat.*

Ante examen moneat testem de obligatione, quam habet ad dicendam veritatem, & qualis Deo, Iustitiæ, Iudici, Proximo, iniuria irrogatur, dum veritas tacetur, mendacium in Iudicio profertur.

Tortura.

---

[a] Cordub. l. 1. q. 43. dub. 2. Nauarrus in Manual. c. 25. num. 46. Less. de iust. & iure l. 2. c. 30. dub. 6. Incisa tract. 7. c. 8. Petrus Nau. l. 2. c. 4. n. 222.

[b] Baldus in l. solam C. de testib. Ambros. l. 2. c. 2. l. testes. l. testium. ff. de testib

[c] Menoch. cons. 98. n. 5. & 6.

[d] Feller. v. capiatur informatio. n. 18. c. peruenit 2. extra de testib vbi DD.

Tortura.

EXamen ingreditur tanquam instrumentum subsidiarium ad eruendam veritatem. eius nomine intelligitur omne corporis afflictiuum, vt carcer, funis, taxilli, sibili, ignis. Et quoniam hæc tormenta testibus, & reo aliquando sunt communia, respiciuntque propalationem veritatis ex ore ipsorum, ideò huc totam hanc tormentorum materiam coaceruamus.

Vallisol.c.7. Tormentum funis non datur, nec testibus, nec reis, nisi in atrocissimis, & grauissimis delictis, superiùs adnotatis, prudentis Iudicis arbitrio, & de consilio Patrum.

Schol.ad Ambrosf. l.4. c.3. num.3. Coman.in praxi iudic.c.21. n.23. Geo Zabell.c.16.nu.11.cu Chart.l.4.c.1 n.131. Vallisol.c.7.

Tempus huius tormenti, spatium vnius horæ non debet excedere; & si iuxta delicti atrocitatem, torturam replicari opus fuerit, ea vltra tres vices ad summum, replicari non potest. Ita tamen, vt prima vice, quadrantem horæ contingat: secunda, medietatem; tertia integram horam. Et si præterea sceleris immanitas exigat funem quassari debere, id semel bis, aut ad summum ter pro qualibet vice, leuiter tamen fieri posse conceditur.

In grauioribus delictis, Arctatione, flagellis, ieiunijs, taxillis, vel sibilis Iudices vti permittuntur. itaut de mendacio, vel de crimine suspecti, nudi cum solis femoralibus, manibus ligati, per tria interualla, flagellis, Superioris arbitrio dirè torqueri possint, ac pane, & aqua macerari. idque bis, vel ter replicari, prout ratio suaserit.

Ibid. Arctatus nesciat arctationis tempus, in quo ter in hebdomada, in pane, & aqua ieiunare debet, & sibi disciplinæ flagella, in publico Refectorio infligere, vnius, Miserere mei & c. spatio.

Zambell.ibid. n.19. & 20. Sibili, & taxilli ad tempus duorum Miserere, vel trium, Pater noster, vix extenduntur.

Vallisol.ibid. Ob detestationem autem nefandi criminis, reus igne torquendus est, ad cuius conspectum, cogatur tenere pedes lardo inunctos, breuissimo tamen tempore, nè reddatur ad ambulandum inhabilis, idque extendi poterit ad duorum Miserere spatium, interposita interdum (ne pedes vrantur) tabula lignea, quæ ignis

Zambell.sup. ardorem attemperet.

Torqueri nullus potest, nisi ex consilio, & assensu diffinitorij Prouinciæ, vel si fuerit Commissarius à Reuerendissimo destinatus, cum consilio, & assensu, vel eiusdem diffinitorij, vel (si ratio id suadeat) aliquorum proborum, & peritorum Patrum, qui

qui secùs fecerit, officio priuandus, vel Generalis arbitrio puniendus venit.

Sine causa legitima, & legitimè in actis probata, nec testis, nec reus tormentis subijciatur, sub pœna excommunicationis latæ in Canone: Si quis suadente diabolo, in Iudicem temerè procedentem, qui etiam officio destituendus, & ad id perpetuò inhabilis declarandus omninò erit, reseruata Patri Generali facultate eundem vlteriùs puniendi, iuxtà temeritatis excessum, & depositio facta in tormentis, nulla est eo ipso.

Causæ autem torquendi testes, sunt.

Prima, [a] si sint inhabiles ad testificandum, puta infames, viles personæ, socij criminis, vltronei, vel spontanei, &c. illi abluunt maculam inhabilitatis, vi tormentorum.

Secunda, [b] testes varij in substantialibus. Negantes in iudicio, quod extra dixerunt. Qui interfuerunt delicto, & negant. Qui veritatem ex malitia nolunt confiteri. Qui de mendacio sunt conuicti. Qui vacillant in suis dictis. Qui iuridicè interrogati, respondere nolunt, aut Iudicem irrident.

Causæ verò, pro quibus reus torqueri potest, sunt.

Prima, [c] dictum vnius saltem testis, omni exceptione maioris, qui de facto principali deponat. quæ appellatur semiplena probatio.

Secunda, [d] omnia indicia grauia plenè probata. quodlibet perfectum in suo genere.

Tertia, duo, vel plura indicia leuia, insimul copulata, sese inuicem adiuuantia.

Quarta, [e] si reus in tormentis confessus, extra tormenta negauerit, iterum torturæ subijci poterit, vsque ad tres vices.

Quinta, dictum vnius testis non integri de visu, adminiculatum fama, vel alio indicio leui.

Sexta, vnum indicium probabile, licèt non certum, vt si inueniretur occisus, cum quo aliquis anteà rixatus esset.

Septima, extraiudicialis confessio, negata postea in iudicio, si sit probata per duos testes contestes.

Tortura non infligitur reo, nisi priùs constet de corpore delicti.

Nec in causa, vbi si condemnandus veniret, grauiorem tortura pœnam non reciperet.

Conuictus non debet torqueri, cùm possit per depositiones testium condemnari. & nulli vnquam tormenta applicanda sunt, cum aliunde veritas haberi possit; aliàs incurrantur pœnę, contra malè torquentes, superiùs fulminatæ. Nisi ex probationibus aliquid

Marsil. in l. quæstionum modum. ff de quæst. Boss. de tortur. n. 31. Clarus. q. 64. Alexan. cons. 65. L penult. ff. de quæst. Less. de iust. & iur. l. 2 c. 29. dub. 17:

a Boss. de tort. test. n. 9. Clar. q. 25. Rodrig. to. 2. q. 12 a. 3 Bert. tit. 11. c. 4. Incis. tract. 7. c. 18.

b DD. cōmunit.

c Gloss. in l. 3. C. ad L. Iuliam Maiest.

d L. ex libertis ff. de quæstion. Clar. l. 5. q. 21 q. 25. a. 6. Incisa tract. 9. c. 20. Aret. c. 7 Bon. p. 2. c. 36.

e Chart. l. 4. c. 3. n. 135. Communis opinio apud Zambell. c. 16. n. 12 Clar. q. 21. n. 19.

Marsil. l. 1. ff. de quæstion. Dadaeus q. 23 Clar. q. 64. Nau. c. 18. n. 59

aliquid resultaret, quod per confessionem rei apparere deberet. Et in hoc casu torquendus est, cum expressa clausula, sine præiudicio probatorum, & de quibus est conuictus.

Abb. in Rubr. Iudic quæst. n. 9

Cùm opus fuerit funis adhibere tormentum, id non debet fieri, nisi peritus assistat, qui liget, & deposito brachia laxata componat; vt vel sic charitati, & iustitiæ consulatur. Quod obseruandum est etiam de assistentia, & iudicio medici, casu quo tortus, vel torquendus infirmitates, vel animi deliquia allegaret, vel antè appensionem, vel in fune suspensus. Si enim reus in tormentis moreretur ex negligentia, vel culpa Iudicis, homicidij is reus haberetur.

Decius cõs. 93. & alij.

Tortura super eodem articulo, nisi clariora indicia superueniant, repeti non potest, nec eodem die, sed diuersis, & separatis.

Farin. q. 38 n. 27. & 104.

Contra maleficia, quæ aliquando fieri solent à reis, nè in tormentis confiteantur, vtuntur Iudices probatis cautelis, expoliando illos, alijs vestibus induendo, diligenter per partes corporis inuestigando; si quid in ore, vel alio loco abscondant, pilos radendo, tormenti genus mutando, & his similibus.

Ieiuni, & post factam digestionem torquendi sunt, fune præcipuè: alia autem tormenta, tali diligentia fortè non indigent.

Decretum torturæ inferendæ non debet fieri nisi in loco, & actu torturandi, nè reus à Decreto appellet. Præmissa igitur vehementi admonitione, & minis, duci faciat reum ad locum tormentorum, & funi ligari, & tunc Decretum apponat, à quo si appellet non curet, sed scribi faciat, eum appellasse ad effugienda tormenta.

Caravita super Ritus magnæ curiæ Vicariæ 259.

Omnia quæ dicit, quæ facit reus in tormentis, etiam suspiria, Notarius ad vnum describere debet in actis.

Chart. l. 4 c. 3. n. 8.

Horologium pulueris, suis quadrantibus signatum, teneat Iudex, dum torquetur reus, quod ab omnibus videatur, à reo autem minimè.

Caualt de brachio regio. p. 3. n. 6.

Ante torturam omninò concedendæ sunt torquendo copia actorum, & defensiones, nè sine legitima causa inretractabile tormentum subire cogatur, qui secùs fecerit, pœnas contra malè torquentes fulminatas incurrit.

Cõmun. apud Bouer. 2 p. c. 36.

Confessio in tormentis facta nulla est, nisi sequenti die à reo, posito extra vincula, & timores ratificetur.

Clar. §. fin. q. 64. & cõmun.

Debiles, & Infirmi, Pueri, Senes, qui sexagesimum annum attigerunt, Patres grauissimi, quorum fama plurimum Religioni confert, torqueri non debent. Si autem casus adeò atrox & enormis accideret, vt aliud fieri oporteret, Reuerendissimi

Text. in l. 1. §. Impubes. ff. ad Syllan. l. 3. §. ignoscitur eod. l. nullus. C. ad l. Iuliam maiestatis. l. mulieres C. de quæst. Clar. q. 25.

Patris

Patris Generalis consensus accedat.

Tortura testium mitior esse debet, quàm rei.

Probationes.

TEstes singulares plenam probationem non faciunt. & si sunt omni exceptione maiores, solam semiplenam, & inchoatam. *Caiet. 2.2. q. 69 Panor. & alij extr. de probation.*

Duo testes contestes, omni exceptione maiores plenam, & dilucidam probationem efficiunt. & in pœnam ordinariam condemnant.

Probatio euidentissima est, quæ ex priuilegijs, instrumentis, & litteris, cæterisque eius generis eruitur. *c. licet causã. de probat. c. pia. de except. in 6.*

Probatio [a] euidens est, ex testium dictis, reique euidentia.

Probatio [b] minùs euidens est, ex probabilibus coniecturis, quæ & præsumptiones vocantur.

Duo indicia grauia æquiparantur præsumptioni iuris.

a c. tua de cohabit. cler. & mulier. c cum contingat. de rescrip. c. auditis de restitut. in integ. c. eorum. 11. q. 4.
b c. afferẽt. de præsumpt. L. metum. ff. de dolo Paris. de syndic.

Carcer.

DAri non potest, nisi ad custodiam, vel ad pœnam.

Carcerans non suspectum de fuga, non ad arctationem, & ante sententiam, in excommunicationẽ maiorem eò ipso incidit, & omnibus actibus legitimis priuandus est. *Vallisol. c. 7 c. si Clerici de sent excom. in 6. c. nuper. de sent. excom. c. beatus d. 45.*

Carcer, qui ad arctationem datur, sine consensu Diffinitorij dari non potest, qui etiam domus disciplinæ appellatur.

Non inhibetur autem Guardianis, vel alijs Superioribus, posse præcipere alicui ex suis Fratribus, nè ex Cella exeat, dummodo rationabilis causa subsistat; non enim Cella est carcer, nec inibi sine caputio, & chorda, vt fieri debet in formali carcere, permanere possunt Fratres, nec sibi flagella disciplinæ infligere, & in pane, & aqua ieiunare, singulis saltem sextis ferijs, cuiusmodi tenentur formaliter carcerati facere, nisi id ad regularis disciplinæ exercitium aliquando præcipiatur. *Côc. Bracar. 3 Vallisol. c. 6.*

Reus.

REus non dicitur, nisi contra quem indicia, probationesque laborant; nec antequam ad iudiciũ vocetur per citationẽ. *c. forus. de verbor. signif. & 15 q 3. c. vlt.*

c. pastoral. §. ceter. de re iu dic. c. Deus om nipotes. 2. q. 1. & omnes.

Itaque captis informationibus, per supra recensitos modos procedendi, quæ sufficientes sint ad rei constitutionem, reus ipse citandus est per epistolam, vel per verbale præceptum Iudicis, siue per se, siue per internuncios. contra enim non citatum nulla est quæcumque sententia.

Mirād. q. 16. a. 4. Bert. tit. 16. c. vnico. Clar. q. 28. Incisa de reis. c. 1. Aret. ibid.

Si reus sit de fuga suspectus, poterit etiam ante citationem carcerari: sicuti etiam si citatus, & interrogatus negauerit. quod de consilio Patrum, & peritorum in Ordine fieri oportet. ne bonum Religiosi nomen per carcerationem corrumpatur.

Ante omnia aduertat Iudex, nè in reorum captura sęcularibus scandalum ingeratur; nisi summum aliquod scelus, & publicum commissum esset, quo scandalum sæcularium esset inferiùs: in quo eius conscientia oneratur

S. Th. 22. q. 69 a. 1. 2. vbi Caiet. Nau. c. 25. n. 56. Less. de I. & I. l. 2. c. 31. Aret. de reis c. 2. Incis. ibid. cap. 5.

Non est constituendus reus, nisi in informatione constet, delictum esse semiplenè probatum, vel adesse æquipollentia indicia. secùs agens Iudex mortaliter peccabit, reus respondere non tenebitur, quia non interrogatur iuris ordine seruato.

Nau. c. 18. nu. 49. c. qualiter, & qu. 2. c. cū oporteat c. inquis. de accus. c. cū ad monast. de cōfess. c. verit. extra de te stib. c. nemini. 15. q. 3.

Ex capitulis ab informatione offensiua emergentibus reus, ordine aliquo, & adhortatione præmissa, ac præstito iuramento est interrogandus, monendusque in genere, quod delictum, de quo interrogabitur, est taliter in actis probatum, vt & Iudex illum legitimè constituere, & reus veridicè respondere teneatur. & si opus fuerit legi faciat illi vrgentiora indicia, quæ eundem obligant ad respondendum.

Fer. q. 43. n. 4 Ambrosin. c. 12. n. 17. Clar. sup. n. 18 Ross. de cōfess. Imol. cons. 19

De socijs criminum non interrogetur, nisi delictum sine socijs committi non potuit. Et si reus aliquem nominauerit, dum de eo interrogari non debuit; eius dictum ad torturam indicium non facit.

S. Th. 22. q. 69 a. 1. cum Caiet. & alijs.

Impunitatem nulli permittere fas est, sine expressa Reuerendissimi Patris Generalis licentia, & confessio alids extorta Reo non nocet quoad condemnationem, sed solùm facit indicium ad torturam.

Foller. v. si cō-parest. nu. 3. Chart. l. 3 c. 2 num. 2. Paul. de Castr. in Auth. affera tur. n. 5. Scacc. c. 88. n. 49. l. eius qui de la t. ff. de iure fisci.

Reus legitimè interrogatus, sub mortali culpa, (à qua, nisi dicat veritatem, in foro pœnitentiæ absolui non possit) tenetur de plano respondere secundùm mentem Iudicis interrogantis. & renuens respondere sine rationabili causa, habendus est pro confesso, & pro tali est condemnandus, vel torqueri debet. Quo casu non dentur illi defensiones, quia non torquetur pro delicto, sed pro habenda responsione, apposita clausula; citra præiudicium, de quibus est conuictus, vel confessus.

Reus citatus, & non comparens, post necessarias dilationes declarandus est contumax, & ad pœnam ordinariam condemnandus.

nandus. à qua releuari possit, si voluntariè se præsentet.

Interrogatoria tam reorum, quàm testium vulgari idiomate fieri poterunt secundùm consuetudinem: quæ autem ex officio Iudicis fiunt, latino sermone scribenda sunt.

Confessus dicitur reus, qui proprio ore dixit, se tale crimen commisisse, dummodo id timore, metu, tædio non fecerit; quia si stultus, vel ebrius confessus fuerit, eius confessio nulla est.

Reo, etiam si confesso dari debent defensiones, quibus reuocare potest confessionem, probando contrariam euidentiam facti, vel factam per errorem, &c.

Confessus spontè mitiùs puniendus erit.

Reus repertus excommunicatus, priùs absolui debet, quàm vlteriùs examinetur, ad effectum sistendi se in iudicio. quo elapso, in eandem excommunicationem reincidit, à qua iterum absolui debet, vt celebrare possit, nisi is, qui iudicat, sit suus Superior ordinarius, qui semel illum complete absoluat.

l. qui ad certũ ff. loc. l. singularia. ff. si certum petatur. l. 1. ff. de quæstion. Gloss. in c. ex literis. de diuortijs. l. inde Nerat. ff. ad l. aquiliã l. proinde ff. eodẽ Aret. in c. cum dilecti de accusat. Simancha de hæres. c. 55. & alij. Dec. cõsil. 145. Ripa c. 1. n. 25 de indicijs & omnes.

Patronus, & Defensiones.

CVm Defensiones sint de iure naturæ, eæque vix benè fieri possint sine Patrono, qui rei apud Iudicem causam agat, & ex actis ad illius defensionem, exceptiones excerpat, defensionesque componat, ideò.

Nullus vnquam condemnari poterit, nisi ei Defensiones cum competenti termino trium, vel etiam quatuor dilationum, cum spatio trium, vel plurium dierum pro qualibet, ad arbitrium Iudicis, & iustam rei petitionem priùs assignentur, etiamsi conuictus, & confessus sit, etiam si ipse reus non petat. nisi in casu, quo confessus spontè illas renunciaret, quæ renunciatio non ita libenter acceptari debet, & eò minùs suaderi; sed acceptata eam vim sortitur, ac si reus nihil habuerit, quod pro sua defensione adduceret.

Vt commodiùs, & tutiùs possit reus suas defensiones facere, ei (etiam si non petatur,) assignandus est à Iudice Patronus, seu Procurator, qui sit vnus ex nostris Fratribus, quantùm fieri poterit in hac professione peritus, siue ex Conuentu, in quo reus est, siue ex alio aduocandus. qui Patronus nominari regulariter debet à reo ipso, & sic nominatus, omninò concedi. Nominatus autem, nisi rationabilem in contrarium causam adducat, Patroni munus recusare non poterit, sub pœnis, Superioris arbitrio reseruatis.

c. qualiter & quãdo 2. de accusat. §. debet igitur. & omnes comm. Boss. de cõfess. n. 1. Salicet. in l. 2. de Custod. reorum. Corrad. in practic. fol. 307 Maran in specul. fol. 136. Anchar. cons. 316. num. 1.

Accepta-

Menoch. de arbitr. conf. 369 n. 1. Zamb. c. 15. n. 4 Glos. singul. in l. ex parte ff. de postulando. Paris de Syndic. c. 2. n. 3.

Acceptato verò Patrono officio, à Iudice, sine euidenti, & notabili causa, in processu describenda, amoueri, & impediri non poterit. quod item seruandum est à Superioribus, siue Prouincialibus, siue Localibus, quatenùs ipsum alijs publicis, vel priuatis Conuentus officijs non impediant, & à causæ studio ac terminatione diducant, præcipuè possit, quoties voluerit, reum alloqui, & cum illo tractare, sine impedimento, etiam extra Carceres posito, in Cella aliqua, vel per Conuentum, in carcere dimisso; nisi aliter delicti ratio suaserit.

In grauissima aliqua causa, cui Triremium, Carceris, Torturæ, Infamiæ, vel similium pœna imponenda esset, poterit Patronus peritum aliquem deuotum, ac secretum sæcularem adire pro consilio: cui etiam processus copiam ostendere valebit; & illius ope exceptiones conficere, defensionesque instruere. Qua ratione etiam poterunt Iudices, in casu grauissimo: præsentibus decisionibus, ac Statutis Ordinis non comprehenso, deputare aliquem præstantem, ac peritum Aduocatum sæcularem, à quo secreti iuramentum exigant, cuius consilio, & voto in difficilioribus causæ punctis procedant. Teneanturque Iudices huius electionis, seu deputationis in processu mentionem facere; & votorum, quæ dabuntur originalia in eodem processu registrare, à quibus non possunt tuta conscientia, integraque iustitia resilire. His duobus casibus exceptis, tam Patronus, quàm Iudex, qui ad sæculares, Fratrum causas, pro consilio, vel auxilio quoquo modo detulerint, reuelationis secretorum Ordinis pœnas incurrisse Statuta declarant.

Reis processus copia ex integro, & gratis assignanda est, nisi aliqua breuitatis causa, dereiinquerentur, quæ ad defensionem, non facerent.

Vallis. c. 7. Hostien. apud Mirand. q. 14. a. 7. Paz. tit. 1 p. 1 n. 170. Iosep de S. Maria in tribun. relig. tract. 4. c. 19. Bonar. p. 2. c. 37. Blancus in pract. fol. 38.

Nomina verò Accusatorum, & Testium, nullo modo reis, vel petentibus, vel non petentibus publicanda sunt, nisi vbi & quando eorum iudicio in oppositione alicuius grauis, & infamatorij criminis, iustitia periclitaretur. Nam eo casu, si reus petat, & Accusantium, & Testium nomina sibi notificari debere, non est ei denegandum. Poterit tamen Iudex ea vti cautela, vt Testium nomina à depositionibus separata assignet.

Melius etiam futurum credimus, si in casu quo innocentia detrimentum pateretur ex suppositione nominum Actoris, & Testium, quod Iudex in sua aula ostendat processum Patrono, vel Procuratori rei, cumque diligenter lustrare faciat,

impossi-

impoſito eidem præcepto, & exacto iuramento de ſeruando ſecreto, circa talium nominum publicationem, remittitur tamen pio, & prudenti Iudici alterutrum reis exhibere, prout timor Dei, fraterna Charitas, & iuſtitiæ defenſio ſuaſerint.

Defenſiones non ſunt concedendæ, niſi in Decreto apponatur, quòd teſtes examinati habeantur pro legitimè receptis, & examinatis, ſine præiudicio vlterioris proceſſus, & examinis; quod intelligi ſemper debet, etiã ſi expreſsè non apponatur; niſi reus confeſſus fuerit, quia confeſſione proceſſum legitimauit.

Nauarus conſ. 356. Vol. 2. Clar. q. 61. n. ſed quæro.

Articulos impertinentes, qui nec directè, nec indirectè cauſæ adminiculantur. Item infamatorios, dummodo neceſſarij omnino non eſſent ad defenſiones, Iudex prorſus recipere non debet, ſed alios reijcere, alios corrigere, pro charitatis zelo, & iuſtitiæ complemento, correctionis cauſas apponendo: legitimos verò & neceſſarios recipere tenetur, eorum præſentationis, tituli, receptionis, reiectionis, correctionis, temporis ſeriem in actis adnotando.

Delictum occultum in exceptionibus publicans, non eſt audiendus. & crimen opponens, quod probare non poſsit, talionis pœna mulctandus eſt. & Iudicem ſuſpectum, ſine legitima cauſa allegans, iniuriarum actione tenetur ipſe Patronus.

Teſtes adducti ad defenſam patienter ſufferri debent, & complete audiri, & diligenter obſeruari quomodo deponant; ſi ſuper negatiua ſimplici, vel coarctata loco, & tempore teſtificentur, ſi dicti ſcientiæ cauſam afferant, ſi falſum, vel probabilia dicant. circa quos, regulas de Teſtibus traditas, obſeruare tenentur

Gloſſ. in c. bonæ. 2. de elect. Paris in c. quoniã contra. de prob. Gloſſ. in auth. de here. & f. lcit. § ſi. vero abſunt. Clar. q. 25.

Exceptiones elici poterunt ab ætate rei, à defectu doli, à præſcriptione commiſsi delicti, à teſtibus falsè, variè, vacillanter, animosè deponentibus. Ab indicijs, præſumptionibus, coniecturis, à confeſsione inualida, extorta, extraiudiciali, à corpore delicti non probato, à mentis obfuſcatione, à calore iracundiæ, à prouocatione, ab ebrietate, à confeſsione ſpontanea, à dignitate perſonæ, à non ſeruato iuris ordine, à multitudine committentium delictum, & ab alijs ſimilibus locis, quæ pro rei defenſione facere poterunt; adducendo quæ adduci debent cum modeſtia, Religioſos decente.

Copia proceſſus, in quo multi inquiſiti ſunt, & non omnes conſtituti, ſed aliqui ipſorum contumaces, non debet dari, niſi priùs ſocij in contumaciam condemnati fuerint. & tunc ſociorum nomina non deſcribantur.

Clar. q. 44. Boſs. in pr. t. de ſent. n. 85. Ambr. ſin. l. 3. c. 12. n. 58.

Peten-

Clar. q. 43. & 45. Frāciscus Bernar. ānot. ad n. 29. c. 1. L. 3. Ambrof. Petentibus reis repetitionem teſtium annui debet dummodo contumaces non extiterint, & delictum confeſſi non fuerint; in repetitione autem ſeruanda ſunt omnia, quæ in primo examine, ac ſi examinati non fuiſſent, etiam ſi opus eſſet replicare torturam in teſte inhabili. Quòd ſi teſtis repetitus petat ſibi legi ſuam primam depoſitionem, legenda eſt per extenſum, vt memoriæ lapſui conſulatur; & ſi reus articulos producat, ſuper quibus inſtet, teſtes, qui repetuntur, ſpecialiter interrogari: recipi, vel non recipi, Iudicis ſtat arbitratui. Hæc autem repetitio, tum à Iudice ad ſe teſtes vocante, tum à delegato ad alium Conuentum deſtinato, tum per commiſſionales litteras ad aliquem probatum Patrem, qui teſtes repetat tranſmiſſas, fieri poteſt.

Scacc. c. 86. n. 48. 55.

Clar. q. 23. Francif. Bern. ſup. c. 2. initio.

Sententia.

SErmo eſt de ſententia finali, qua vel abſoluitur, vel condemnatur reus, vel declaratur incidiſſe, vel non incidiſſe in pœnas ſtatutarias, & Canonicas. Interlocutoria enim, quia eſt ante finem cauſæ, ſuum locum habet in formatione proceſſus, & vocari potiùs poterit Decretum Iudicis, in progreſſu cauſæ interpoſitum.

Si Proceſſus fabricatus eſt ad inſtantiam partis, ante ſententiam citetur Actor, & moneatur, ſi aliquid aliud eſt ab illo deducendum contra proceſſum defenſiuum, & aſſignetur illi terminus; quod ſeruandum eſt etiam cum reo, vt ſciat ſe condemnandum, niſi aliud in ſui defenſionem adducat.

Barth. in l. ad athletas. ff. de his, qui notātur infamia. Si proceſſus defenſiuus euacuauit proceſſum offenſiuum, aſſignare debet Iudex terminum Accuſatori, in eodem proceſſu, ad allegandum, quarè non debet de calumnia condemnari. quod ſi non probauerit pœna talionis, vt dictum eſt, erit puniendus.

2. q. 2. c. 1. & 2. Si autem probauerit, vel plenè, vel ſemiplenè, vt ſupra determinatum eſt, ſiue per teſtes, ſiue per confeſſionem rei, ſiue per indicia, & præſumptiones, reus iuxta menſuram delicti, & modum probationis, ad pœnam ordinariam, vel extraordinariam condemnandus erit.

Nullum ſententiare poterit Iudex, ſiue Ordinarius, ſiue Delegatus, niſi priùs probè cognitis cauſæ meritis, indicijſque diſcuſſis, cum conſilio, & voto Diffinitorum Prouinciæ, vel (ſi Viſitator fuerit) peritorum, & grauium Patrum; ſi Diffinitores, ex vrgente cauſa, neceſſum fuerit excludere.

Senten-

Sententia quæcumque illa sit, omninò ex processu dependeat: quæ si ex deductis iustificari non poterit, declaranda erit iniusta: subijcique debet Iudex, pœnis contra malos Iudices fulminatis; ac etiam qui iuris ordinem non seruauerint.

Gloss. in c. quoniam. 11. q. 3. Abb. c. illa præpositorum de accus.

Solemnitates illas, quod sententia sedendo, de die, eaque non feriata, præsente parte, & alias huius generis, etsi bonum sit, quantum fieri poterit, obseruari: de essentia tamen iudicij non esse certissimum est, vnde ad libitum Iudicum remittuntur.

Couar. l. 1. variar. c. 1. no. 8. Cæsar de graf. decis. 147 n. 6 & 10.

Debet autem sententia in scriptis ferri, manu Iudicis, & Diffinitorum, ac Testium togatorum firmata: in publico Refectorio, vel saltem publicè in Diffinitorio, iisdem præsentibus, vel à Iudice, vel à Scriba legi, qui de publicatione, in processu testimonium faciat.

Reum acceptare sententiam, non est necessarium; quinimò, si intra tempus Canonicum non appellauerit, eum acceptasse pro certo haberi debet.

Hanc praxim in sententiando obseruare debeat Iudex, atque à pœnis recensitis, resilire non poterit, vt supra cautum est.

Qui perfectè indicia euacuauerũt, & suam innocentiam ostenderunt, simpliciter, & diffinitiuè absolui debent, ita vt per superuenientia postmodum indicia, à Iudice ampliùs molestari non possint.

Clar. q. 57. Paulus Merenda. consil. crimin. 9. Far. q. 4.

Qui autem se quidem defenderunt, purgaueruntque ab indicijs, non quidem vehementibus, sed plusquam leuibus; vel si vehementia fuere, tortura mediante purgarunt, vnde nec in pœnam extraordinariam condemnari potuerunt, absoluendi sunt, sed cum clausula, stantibus, prout stant, & nouis non superuenientibus indicijs, quæ si superueniant, poterit iterum Iudex contra ipsos procedere.

Boss. de test. n. 68. Chart. l. 4. c. 1. Clar. q. 42. Farin. q. 4. Couar. variar. l. 1. c. 1. n. 8.

In sententia tenetur Iudex delictum recensere per extensum, vt ex illa delinquentes cognosci possint, & ipsorum memoria conseruari.

Si Iudex certò, & euidenter sciuerit reum (& si testibus conuictum) esse innocentem, ad illum liberandum omnes neruos intendat, nec innocentiam opprimi patiatur, etiam si opus esset ad superiorem Iudicem causam remittere, vel se illa exonerare, monito priùs superiori Iudice, de conspiratione testium: dummodo id sine maximo incommodo, & periculo facere possit, &c.

Si reus pœnæ statutariæ capax non fuerit, poterit Iudex aliam illi similem imponere ex praxi Religionis, vel ex sacris Canonibus elicitam.

Bald. in l. nouerit. C. Intra certũ tempus. Bertus tit. 34. c. 4. num. 24.

Declaratoriam sententiam ferre tenetur Iudex in exceptionibus,

bus, declarando aliquem esse habilem, vel inhabilem ad officia. Vel cum de accusato agitur, quod constitutionem aliquam violauerit, nec nè. quod ex testium depositionibus, confessionibus proprijs, & defensionibus factis, pendere debebit.

FORMA
INQVISITIONIS GENERALIS PATERNAE.

In nomine Domini. Amen.

HAec est Inquisitio, seu Visitatio generalis, quam facere intendit P.N. de N. Minister Prouincialis, Romanæ Prouinciæ, in Conuentu N. die 23. Martij, Anno 1639.

Cùm peruenissemus ad Conuentum N, & fuissemus benignè recepti à Patre Guardiano, & alijs Fratribus, nos contulimus ad Ecclesiam, in qua flexis genibus sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum adorauimus, breuique oratione facta discedentes ad Cellam, nobis paratam, perreximus. post aliqualem verò quietem eodem die, hora prandij, *vel cœnæ* conuocatis omnibus in Refectorio Fratribus, verbum Dei proposuimus, & visitationem intimauimus omnes in Domino, cum sanctæ obedientiæ merito admonentes, vt dicerent, quæ de iure dicenda veniunt, nec odio, nec praua animi affectione: sed ex sola charitate, & regularis obseruantiæ zelo mouerentur.

Postea visitauimus Ecclesiam, incipiendo à sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, quod religiosè compositum, & custoditum reperimus. Altaria deinde, Reliquias Sanctorum, Oleum Infirmorum, Capellas, Confessionales sedes, Sepulturas, Sacristiam cum sacra supellectile, vniuersamque Ecclesiam. Postmodum Cellas Fratrum, Officinas Conuentus, quæ omnia diuino cultui accomodata, & nostræ professioni respondentia inuenimus. *Si tamen ita sit.*

Tandem vocatis Fratribus ab vltimis, & iunioribus incipientes, eorum singulos interrogauimus super sequentibus Articulis.

Pass. fol. c. 8. 1 An in diuino cultu Christiana pietas, vel maximè eluceat.

2 An sacri ritus, & cœrimoniæ ex præscripto Ecclesiæ seruentur.

3 An ad diuina officia die noctuque, ad Missas item canendas, vel celebrandas omnes conueniant, cum ea corporis, & animi compositione, quæ de iure, & consuetudine seruari debet.

4 An in Ecclesia indeuotè, vel sæculariter aliquis gradiatur, moretur, conuersetur.

5 An communis victus in Refectorio obseruetur, omnesque ad benedictionem conueniant, & religiosè compositi lectioni sacræ non minùs, quàm refectioni vacent.

6 An sint qui paupertatis, obedientiæ, vel castitatis vota trangrediantur.

7 An quæstus pecuniarij, & aliàs à regula non permissi fiant.

8 An Fratrum aliquis scandalo sit sæcularibus.

9 An reperiatur aliquis proprietarius.

10 An Guardianus in obeunda suo munere prudenter, fideliter, & diligenter se præbeat.

11 An Apostolicæ Constitutiones, Ordinisq. Statuta suis temporibus legantur, & custodiantur.

Si Visitatio fiat à Commissario ad vniuersitatem causarum destinato.

12 An Prouincialis Minister suo muneri satisfecerit: an exemplares socios habuerit, an aliquem iniustè vexauerit: an regulæ obseruationi vacauerit: an vitia publica punierit: an Prouinciam suis temporibus visitauerit.

13 An Visitator, qui immediatè Prouinciam visitauit, iustitiam, & æquitatem cum integritate ministrauerit: Constitutiones seruauerit: aliquem iniustè offenderit: partibus adhæserit: communitati vel particularibus grauis fuerit; siue ipse, siue sui Secretarius, & Socius.

14 An in tota Prouincia sint abusus Regulæ, & Constitutionum transgressores: vel reperiantur in illa Perturbatores, Seductores, Discordiarum seminatores, Morum corruptores, Fautoresque malorum.

Vocatus igitur primò Frater N. Laicus, ætatis annorum 26. Religionis 3. socius Coquinarij monitus, & interrogatus.

Super primò respondit, &c.

Super secundò respondit, &c. *Et sic deinceps.*

Quibus receptis iussus fuit sua depositioni se subscribere, videlicet.

Io Fra N. confermo come di sopra, mano propria.

Si autem scribere nesciat, describat sua manu signum Crucis, videlicet.

Et quia nescit scribere sua manu apposuit signum Crucis, vt sequitur.

Io Fra N. hò detto quanto di sopra, e perche non sò scriuere, fò il segno della Croce †

Postea vocatus fuit Frater N. Clericus, &c. vel Sacerdos, &c. *& eodem modo interrogentur.*

Tandem vocatus fuit P. N. Guardianus, &c. *qui & ipse interrogetur, vt supra, & in fine subiungatur.*

Visitatis igitur omnibus Fratribus, & Patribus Conuentus, eosdem iterum in Capitulo, *vel Refectorio* vocauimus, de votorum obseruantia, regularis disciplinæ custodia, admonuimus; aliquos publicos, *vel particulares* defectus paternè correximus; nonnulla ad prædictorum, vel tutamen, vel fugam opportunè in scriptis ordinauimus, videlicet. *Che*, &c. & data omnibus benedictione visitationem compleuimus die . . . . . Mensis . . . . Anno 1639.

Et totam Visitationem sui officij sigilli impressione corroboret. Et subscribat.

Ita est, Frater N. Minister Prouincialis, &c.

Si contingat fieri Inquisitionem generalem, non solùm paternalem, sed & iudicialem erit, vt sequitur.

FORMA INQVISITIONIS GENERALIS IVDICIALIS EX OFFICIO.

In Dei nomine. Amen.

DIcto 1639. die verò 23. Mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Vrbani VIII. Anno 16. sacrorum Canonum, nostrarumque Constitutionum vestigijs inhærendo Reuerendus admodum P. N. Romanæ Prouinciæ Minister, volens suo muneri satisfacere, accito me Fratre N. suo Secretario, quem Notarium creauit, & à quo fidelitatis iuramentum exegit. *Et hoc semper apponi debet, vbi de deputatione Scribæ, vel Actuarij, vel Notarij incidet sermo*, accessit ad Conuentum N. eundem in capite, & in membris visitaturus, & postquam fuit benignè receptus, ad sonum tintinnabuli conuocatis Fratribus in Capitulo

vel

vel Refectorio ipsis visitationem intimauit. exhortatione præmissa, nè, quæ taceri debent, sine discretione dicerent: sed ea tantùm reuelarent, quæ de iure Superioribus dici mererentur, eisdem sanctæ obedientiæ præcepto iniungens, nè odio, aut inordinata affectione aduersùs suos Fratres mouerentur, neuè aliquid contra iustitiæ, & charitatis regulas effutirent. Visitatis deinde sanctissimo Sacramento, totaque Ecclesia cum suis partibus: Sacristia cum sacris vasis, & supellectile: Conuentu, cum Cellis Fratrum, & Officinis, in Cella Prælatorum receptus, vocari ad se fecit Fratres, vt infra.

Primò vocatus fuit Frater N Laicus Canaparius, ætatis, &c. *& seruetur modus visitandi supra recensitus, nihil pœnitùs immutando.*

Si ex Visitatione Generali emergant indicia contra aliquem Fratrem, tunc descendendum est ad Inquisitionem specialem.

FORMA

INQVISITIONIS SPECIALIS EX GENERALI EMERGENTIS.

I*N quocunque processu semper apponi debet titulus continens causam, videlicet.*

Causę descriptio, seu processus de furto cōmisso per Fratrē N.

Informatio contra N. de tentato homicidio.

Processus exceptiuus contra P.N. nè eligi possit in Prælatum.

Informatio de subornatione votorū, contra Patrem N. *& postea incipitur.*

In nomine Domini. Amen.

HAec est specialis Inquisitio, quam facere intēdit Reuerendus admodum Pater N. Minister Prouincialis, &c. contra Fratrem N. in Inquisitione generali habita in Conuentu N. indiciatum, quod Apostasiam commiserit, vt in actis visitationis apparet; quapropter nè delicta impunita remaneant, decreuit super hoc informationes sumere, testes examinare, & alia præstare, quæ sunt de iure præstanda. Acta sunt hæc in Conuentu N. *vel in eodem Conuentu* Anno 1639. die 23. Martij, & per me Fratrem N. dicti Patris Admod. Reuerendi Ministri, Scribam

vel

vel *Secretarium*; vel per me *à dicto Reuerendo A. P. pro Notario deputatum* excepta.

FORMA EXAMINANDI TESTES PRO INQVISITIONE SPECIALI.

ANno, igitur, die, & loco, quibus supra, coram eodem Reuerendo Admodum P.N. Ministro Prouinciali, vocatus fuit Frater N. de N. testis ex officio assumptus, monitus, & iuratus, prout tactis sacris litteris iurauit, qui opportunè interrogatus, vt infra respondit.

Et primò interrogatus, an sciat causam suæ vocationis? Respondit. Non la sò, se non me la dite.

Interrogatus, ex quo tempore in hoc Conuentu de familia commoratur? Respondit. Dalla Congregatione in quà.

Interrogatus, qui sunt Fratres qui tecum in hoc Conuentu commorantur? Respondit, Frater NN. &c.

Interrogatus, ex quo hic manet de familia, scit aliquem Fratrem vota transgressum esse? Respondit, tutti son buoni à mio giuditio, senon che Fra N. li giorni passati se ne fuggì dal Conuento.

Interrogatus de causa scientiæ. Respondit, lo sò, perche lo veddi io vscire di notte fuor di Conuento solo, per la porta della Chiesa.

Interrogatus in quo loco erat ipse testis, quando illum exeuntem vidit? Respondit, io stauo al fenestrone, che risponde sù la porta della Chiesa.

Et Pater Minister, come potesti tu vederlo di notte? Respondit, perche luceua la luna come di giorno, & io lo conobbi benissimo, oltre che esso me lo haueua detto prima, persuadendomi, che andasse con lui.

Interrogatus, an sciat causam talis fugæ, & quò iuerit? Respondit, perche il Guardiano lo voleua mortificare per hauerli disubedito in Refettorio, & egli, &c. Et credo, che sia ito in casa del Procuratore.

Interrogatus de complicibus, & consultoribus. Respondit, non ne sò niente.

Interrogatus de contestibus. Respondit, possono essere li Frati, i quali l'han cercato per casa, & non l'han trouato, spe-

cialmente

cialmente Fra N. NN. & è voce publica, e fama che sia fuggito, già che non si vede comparire.

Interrogatus, si ipse testis est amicus, vel inimicus talis Fratris, & si ex odio talia deposuerit. Respondit, io li son più presto amico, che altro, & hò detto questo per verità, & perche la P. V. me l'hà chiesto con giuramento.

Tunc Pater acceptatis, &c. testem dimisit iussum prius suæ depositioni subscribere, prout infra.

Io Fra N. de N. hò deposto come di sopra;

Et si scribere nesciat. E per non saper scriuere hò fatto il segno della Croce †

Frater N. Minister Prouicialis:

Frater N. Scriba.

Et in hanc formam cæteri testes examinentur.

F O R M A

EXAMINANDI TESTES EX OFFICIO

& Inquisitione speciali quoad famam.

SI in generali Inquisitione reperiatur aliquis grauiter infamatus de aliquo delicto, & descendendum sit ad specialem Inquisitionem ex infamiæ indicio, procedatur in hunc qui sequitur modum:

CVm in generali Inquisitione, facta in Conuentu N. per Admodum R.P. Ministrum, &c. repertus fuerit Frater N. de N. grauiter infamatus de dilapidatione Conuentus, nec talis infamia ortum habuerit à maleuolis, & vilibus, sed ab honestis, probisque personis & fide dignis, nè delicta impunita remaneant, idem, qui supra decreuit, talem infamiam speciali Inquisitione perquirere, & vlteriùs progredi, prout de iure. Actum in Conuentu N. die, &c. ac per me Fratrem N. in Scribam deputatum fideliter, vt iacet, exceptum.

Et Primò vocari fecit P. N. Sacerdotem, Confessarium, ætatis . . . . . Religionis . . . . . testem ex officio assumptum, cui præstitit iuramentum, prout tacto pectore more Sacerdotali iurauit, & monito, sequentes interrogationes fecit.

Et primò interrogatus, si suæ vocationis causam norit. Respondit, &c.

Quantum temporis in hoc Conuentu moratur.

Si

Si Fratres ibidem commorantes exemplares sint, & compositi.

Si Conuentus bona fideliter administrentur.

Si aliquem dilapidasse bona Monasterij sciat. Respondit, si dice che, &c. Quomodo sciat. Respondit, si dice publicamente per casa che, &c. A quibus audiuit hoc. Respondit, communemente tutti lo dicono. Recenseat aliquem à quo audierit. Respondit, l'hò sentito dire specialmente dal P. N. Lettore di Teologia, dal P. N. Maestro de' Nouitij, dal P. N. Confessore delle Monache, e da altre persone.

An sciat quid sit fama publica. Respondit, mi pare, che sia quello, che communemente si dice d'alcuno, ò in bene, ò in male.

An aliquam offensionem cum Fratre N. aliquando contraxit. Respondit. . . .

An odio vel amore deposuerit. Respondit . . . . .

An suo examini addere, vel minuere velit. Respondit . . . .

Tunc Pater, &c.

Et subscribant, vt supra.

FORMA
EXAMINANDI DE FAMA DELATA
EXTRA VISITATIONEM.

Aliquando accidit deferri ad aures Superioris delictum aliquod per clamorosam insinuationem, siue oretenùs, siue per litteras, & eo casu paululum immutandum est exordium examinis, videlicet.

Haec est Inquisitio generalis quam facere intendit P. &c. contra, & aduersùs P. N. malè audientem de suspecto consortio, &c. Fama publica praecedente, & clamorosa insinuatione, non tantum semel, ad aures suas, sed saepè saepiùs deferente, orta non à maleuolis, sed à Religiosis probis, & fide dignis, &c. Ideo, &c.

FORMA PROCEDENDI CONTRA INFAMATVM.

POstquam per duos saltem integros testes constiterit aliquem esse infamatum, & Iudex habuerit indicium sufficiens ad procedendum contra illum, poterit iniri processus in hunc modum.

VIdens P. N. Fratrem N. esse sufficienter infamatum de suspecto consortio, quòdque iuridicè contra ipsum procedere possit, decreuit capiendas esse aduersùs illum opportunas informationes, & de iure vlteriùs procedendum. Actum in Conuentu N die . . . . &c.

Quapropter vocari primùm fecit Fratrem N. . . . . testem ex officio assumptum, cui præmissa exhortatione de veritate dicenda, iuramentum exhibuit, prout tactis sacris litteris iurauit, qui ad opportunas Patris interrogationes, vt infra respondit.

Interrogatus si sciat, aut imaginetur suæ vocationis causam. Respondit . . . .

Si omnes Fratres hic commorantes cognoscat. Respondit . . . . .

Si nouit particulariter Fratrem N. Respondit. Padre sì.

De causa scientiæ. Respondit, perche hò praticato seco, e pratico tutto il giorno, come fanno li Frati.

Si specialem conuersationem cum illo habuerit. Respondit, perche siamo Cercatori del pane, e dell'altre cose, pratichiamo insieme più familiarmente.

Ex quo tempore illum cognouit & vbi. Respondit, da più di 10. Anni, in diuersi Conuenti NN. ne'quali siamo stati di famiglia. Vltimamente stiamo insieme qui da vn anno in circa.

Quem conceptum habet de illo, & qua existimatione apud ipsum laborat. Respondit, l'hò in concetto di Frate allegro, e di buon tempo, e che non sia molto spirituale.

Vnde hoc eliciat. Respondit, perche ride con tutti, parla parole secolari, & non lo veggo frequentar molto la Chiesa, & li Sacramenti.

Si sciat ipsum dixisse verba inhonesta, & scandalosa. Respondit, Padre sì, spesso dice cose che non stan bene, e molte volte alla presenza de'secolari.

An in particulari recordetur alicuius vel Fratris, vel sæcularis, qui de conuersatione, verbis, vel actibus huius Fratris fuerit scandalizatus. Respondit, li Frati quasi tutti restano ammirati di quello suo procedere, e si scandalizano di vna mala prattica, quale hà in casa di certe donne, quali habitano, &c. & si chiamano, &c. & tutto il vicinato ne mormora.

Quomodo id sciat. Respondit, perche hò parlato con diuerse persone, specialmente con il Signor N. nostro Sindico; con la Signora N. nostra deuota, e con altre, le quali mi dissero, che và à fare così spesso Fra N. nella casa di N. e che grandemente s'ammirauano.

Si viderit ipse eundem frequentasse talem domum. Respondit, Padre sì, con occasione della cerca l'hò visto entrar più volte in quella casa, e ve l'hò anco ripreso, mà egli non stima, &c.

De contestibus. Respondit, lo possono dire li secolari predetti, e de'Frati Frà N. Fra N. &c. quali son stati suoi compagni, & hanno mormorato meco di questa prattica.

An odio, vel passione deposuerit. Respondit. . . . .

An addere, vel minuere voluerit. Respondit. . . . .

Tunc Pater, &c.

FORMA
DESCRIBENDI CORPVS DELICTI MANIFESTI.

In nomine Domini. Amen, &c.

CVm fama deferente, *vel per accusationem, denunciationem, &c. factam à Fratre N.* innotuerit vulneratum fuisse P. N. in Conuentu N. à filijs perditionis. Pater admodum Reuerendus Minister ad reprimendam peruersorum audaciam, decreuit de iure procedere & primum de corpore delicti inuestigare. Vnde postquam personaliter accessit ad Conuentum N. & se contulit ad Cellam Infirmariæ, vidit & reperit P. N iacentem in lecto, vulneratum pluribus vulneribus, quorum vnum erat in capite ex parte occipitij, longitudinis trium digitorum, & latitudinis medij digiti, factum, vt videbatur, gladio; alterum erat in brachio supra cubitum, latum, & profundum, pugione, vt conijci potuit, inflictum, magnitudinis quatuor digitorum

quæ

quæ omnia discooperta proprijs oculis vidit. præsentibus PP. N N. testibus vocatis, & rogatis. Acta loco, & die, quibus supra, & per me Fratrem N. Notarium descripta.

Frater N. Frater N. testis.

Frater N. Actuarius, vel Scriba.

Vel potest in hunc modum concipi.

Visum, & repertum fuit per me N. Ministrum Prouincialem, &c. ostium Sacristiæ Conuentus N. fractum, & securis ictibus in frustra disiectum. in eaque armarium, in quo calices, & vasa sacra seruantur, vi apertum, detractis seris, & foribus suo loco dimotis. acta sunt hæc coram PP. NN. testibus die . . . . . Mensis . . . . . Anno. . . . . & per me Actuarium excepta.

Subscribant testes.

Frater N. Notarius, &c.

Vel si alteri committatur, in hanc formam.

De mandato admodum Reuerendi Patris Ministri, &c. fuit per me N. Scribam, visitatus in Conuentu N. & propriè in Cella Infirmorum P. N. iacens in lecto, vulneratus in capite propè tempora, erat autem vulnus factum, vel ictu ligni, vel lapidis, vt videbatur, ad magnitudinem oui. Item in Crure sinistro, quod ligatum erat, & medicamentis inuolutum, dixitque vulneratus, & Infirmarius esse confractum. Acta, &c. coram, &c. die, &c.

Frater N. testis.

Frater N testis. *Frater N. Scriba.*

Vel si de occiso agatur, sic erit describendum.

Visum, & repertum per me Fratrem N. Prouincialem, *vel Scribam*. præsentibus R. A. P. Ministro, &c. & P. N. & P. N. testibus, de eiusdem P. Ministri mandato Cadauer cuiusdam Fratris, nostri Ordinis, mediocris staturæ, barbæ nigræ, Annorum circiter 40. indutum habitu nostro, videlicet con vn habito cordellato, con il capuccio in testa, con la tonaca, con le mutande, cordone di canapa, à cui era attaccata la corona di lagrime di Giob, con li zoccoli fuori, mà vicino à piedi, nelle maniche haueua la Regola del Padre S. Francesco, con vn coltello piegatoio da tauola. Iacebat autem humi in sua Cella, *vel in silua* tribus vulneribus confossum. Primo in gutture casim facto, (vt apparebat gladio) altero in pectore punctim, ense, vel pugione, tertio in ventre subtus vmbilicum, profundè demerso ense, vel pugione. Erant autem duo hæc longitudinis quatuor digitorum; primum verò totum guttur secuerat. Et totum ferè corpus, ac etiam humus erat sanguine profusa. Hæc

omnia à me visa, & adnotata sunt præsentibus quibus supra loco, & die supradictis.

Frater N. testis adfui.
Frater N. testis adfui.
Frater N. Actuarius.

§. PRIMVM,

Si delictum fuerit dubium.

SI dubitetur de delicto, puta si quis in Cella mortuus, vel in puteo demersus reperiatur, fiat prius Inquisitio de corpore delicti, & postea de causa mortis, hoc modo.

VIsum, & repertum fuit per me Fratrem N. Actuarium, *vel Guardianum* ex commissione Patris Admod. R. Ministri in Conuentu N. in Cella, sita in Dormitorio, quæ inhabitabatur à Frate N. cadauer ipsius Fratris, in lecto stratum & extinctum, liuidum circa labia, & vngues manuum & pedum, cum spuma liuida, quæ de ore cadebat, cum quibusdam maculis nigris è regione cordis, & pectoris. Erat autem habitu, caputio, chorda, femoralibus indutum; in manicis habebat regulam, disciplinam, & parùm reliquiarum, ac semicoopertum culcitra iacebat. *Si autem talia signa non adsint, non apponantur. Sunt enim signa veneni. Si autem esset aqua vel laqueo præfocatum dicatur.* Visum & repertum, &c in piscina sita in horto Conuentus N. cadauer cuiusdam Fratris nostri, staturæ, &c. *vel si cognoscatur*, cadauer Fratris N. natans super aquam mortuum, & extinctum, quod extractum repertum fuit semitumens, & totũ liuidum, indutum, &c. *Si de laqueo*, Cadauer Fratris N. in suamet Cella laqueo è trabe quodam pendente, suspensum, extinctum iam, & frigidum, manibus solutum, habitu, tunica, chorda, femoralibus indutum, nigrum in facie, ore & oculis toruum, ac distortum, &c. *vel* Cadauer Fratis N. iacens super suum lectum, cum laqueo circa collum apprimè compresso, cuius manus circa laqueum erant applicatæ, lingua autem ex ore prominebat, &c. quæ omnia vidi, & adnotaui. Præsentibus, &c. Acta, &c.

Frater N. Frater N. testes.
Frater N. Scriba, &c.

§. SE-

§. SECVNDVM.

FORMA
ADHIBENDI PERITOS
PRO CORPORE DELICTI.

CVm de veneno, defloratione, vel dubio mortis genere agitur, in quibus delictum constare non potest, cum peritorum iudicio, in hunc modum instruenda est informatio.

§. PRIMVM.

Venenum.

In nomine Domini. Amen.

ANno . . . . . die, &c. Cum de morte P. N. pateat, quippe repertus est mortuus in Cella, &c. De causa autem mortis non constet, an scilicet per veneni assumptionem, an verò naturaliter acciderit. Reuerendus admodum Pater Minister nè in tam graui negocio iustitiæ, suoque officio desit, decreuit vocandum, & examinandum esse Peritum. Quare habita facultate à D. Gubernatore Ciuitatis, vocari ad se fecit D. N. Medicum Physicum ordinarium, & rogauit eum, vt diligenter Cadauer, cum suis signis inspiceret. Quo facto eidem iuramentum exhibuit, prout & iurauit, & coram me Actuario in hunc modum interrogauit.

Si ipse nouerit P. N. iam defunctum, dum in viuis ageret. Respondit. . . . .

Si eius complexionem probè tenuerit, vel eundem aliquando curauerit. Respondit. . . . . .

Si cognoscat ex his maculis, spuma, liuore, &c. mortis causam. Respondit. . . . .

Si iudicat fuisse ex veneno extrinsecùs assumpto, vel ingenito. Respondit. . . . . .

Reddat causam scientiæ sui iudicij. Respondit. . . . .

Monitus agi de grauissimo scelere, & pœna, &c. Respondit. . .

Tunc

Tunc Pater lectam sibi suam depositionem ei mandauit subscribere, vt infra.

Io, &c. Medico, affermo come di sopra.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SECVDVM.

Defloratio.

IN hunc ferè modum assumi debet iudicium parita de deflorata. Vocata N. obstetrix, & cum iuramento, ac licentia sui Superioris interrogata, si ipsa nouit. N. puellam. Respondit. . .

Si vidit illam, & in pudendis inspexit. Respondit . . . .

Si virginitatis signaculum in illa integrum, vel fractum inuenit. Respondit . . . . .

Si ipsa aliàs idem iudicium super alijs puellis tulit. Respondit . . . . .

Si à semet, vel ab alio defloratam iudicat. Respondit . . .

Quibus acceptis fuit dimissa, iussa priùs suæ depositioni se subscribere, *vel Crucis signum apponere.*

Io N. Mammana hò detto, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

FORMA INQVIRENDI AVTHOREM occultum delicti manifesti.

§. PRIMVM.

In nomine Domini. Amen.

ANno. . . . . die . . . . in Conuentu N. & propriè in Cella officij. Vocatus coram Reuerendo admodum Patre Ministro, Pater N. Sacerdos, Confessarius, ætatis . . . . . Religionis . . . . . testis ex officio assumptus, delato ei iuramento,

mento, prout tacto pectore, more Sacerdotali iurauit, monitus de veritate dicenda, interrogatus prout infra respondit, &

Primò, an cognoscat P. N. in hoc Conuentu vulneratum, siue occisum:

An sciat eum cum aliquo Fratre inimicitias habuisse.

An cum aliquo rixatum esse.

Cum quo, & quando, & vbi

Qua de causa.

An talis inimicitia alijs innotuerit, & quibus.

An aliquando in amicitiam redierint.

An inter seipsos familiariter conuersarentur post reconciliationem.

An aliquis fuerit pręsens dum inter se altercarentur conuicijs.

An Superior hoc sciuerit, & quid fecerit.

An nouerit aliquem arma quæsijsse, vel in Conuentum introduxisse.

Quomodo id sciat.

Vbi reposita, vnde habita talia arma.

Qui fuerunt complices, vel fautores, vel conscij.

§. *SECVNDVM.*

Si de veneno agatur.

AN nouerit mortuum, bonæ, vel infirmæ valetudinis fuisse.

De causa scientiæ.

Cuius complexionis esset, hilaris, tristis, mærens, &c.

Quomodo id sciat.

An sciat aliquem cum defuncto inimicitias habuisse, altercatum fuisse, iniurias, minas, contumelias inter ipsos intercessisse.

Afferat causam scientię sui dicti.

An cognoscat aliquem, qui de herbarum virtute, de medicamentis in Conuentu sit peritus, vel locutus fuerit.

An etiam de venenis.

An aliquem simplicia, vel mineralia nouerit conquisisse, & quomodo hoc sciat.

Si aliquem de genere mortis P. N. loquentem audiuit.

Si veneni suspicio vehemens sit in Conuentu, & apud quos.

Si de aliquo audierit, quod tale venenũ propinarit, & à quibus.

Si ipse testis suspicionem habet de aliquo, & de quo, quòd venenum dederit.

Afferat causam suspicionis.

§. TER-

§. TERTIVM.

Si de veneno non constet clarè.

AN sciat N. mortuum, antequam in morbum incideret, cibum aliquem noxium comedisse.

Quis tales cibos attulit, dedit, accommodauit.

Quis infirmi curam gessit.

Quæ morbi simptomata apparebant.

Si vomitiones, tormina, sitis vehemens, liuores, &c.

Quot horas post sumptionem cibi, vel decubuit, vel vomere incæpit.

Si ab aliquo audiuit P. N. veneno necatum fuisse, & à quo.

Si audiuit vomitiones, & maculas in corpore apparentes, fuisse veneni indicia.

Si audiuit cuius coloris fuissent vomitiones, & à quibus.

An sciat hæc purgamenta, & eiectiones Medico ostensa fuisse, cui, & quid iudicauerit Medicus.

An sciat, vel audierit, quo mortis genere defunctus fuerit.

Quid ipse credat, vel suspicetur.

Quæ causa scientiæ.

§. QVARTVM.

Si fuerit aliud delictum dubium.

AN nouerit, defunctum cum aliquo inimicitias habuisse.

Quæ causæ inimicitiæ.

Quandiu durauerit.

Si alijs innotuerit.

Si reconciliatione desierit inimicitia.

Reddat causam scientiæ sui dicti.

Si mortuus dum viueret morbo comitiali laborabat, vel alijs grauioribus.

Si eum aliquando conquestum fuisse nouerit, quod cordis doloribus opprimeretur, capitis vertiginibus agitaretur, dæmonum illusionibus, vel timoribus exerceretur.

Si spiritu tristitiæ, vel desperationis eum aliquando nouerit agitatum.

Si

Si ebrietatè nímia, vel crapula.

Si ſecum conqueſtus fuerit, quòd ei mors ab aliquo comminata fuiſſet, vel hoc ab alijs audiuerit.

Si ſcit mortuum inuitum in eo Conuentu manſiſſe.

Si aliquando actus, aut verba dementiæ, ſtolìditatis, vèl deſperationis eundem feciſſe, vel dixiſſe audiuit.

Quæ tandem ſigna, & verba fuerunt iſta.

Coram quibus ea acciderunt.

An ſciat quo violento mortis genere defunctus obierit?

An ab alijs audierit.

Quid ipſe teſtis iudicet, & qua de cauſa.

Quis habetur author huius mortis, quis Patrem N. laqueo ſuffocauit, *vel* in puteum demerſit.

Vnde mouetur ipſe, vel alij ad hoc dicendum, vel iudicandum.

Quomodo ſciat alios hoc credere, vel ſuſpicari.

Qui ſunt conteſtes.

FORMA

EXAMINIS VVLNERATI.

§. PRIMVM.

Primùm ipſe vulneratus examinandus eſt ad informandam Curiam, hoc modo.

In Dei nomine. Amen. Die, &c. In Conuentu, &c.

Acceſſit Pater admodum Reuerendus Miniſter ad Cellam, in qua vulneratus iacebat P. N. & exhibito ei iuramento, prout tacto pectore, more, &c. iurauit, eum vt infra interrogauit.

Quomodo reperiatur vulneratus, & à quo tempore.

Quis illum vulnerauit, & ob quam cauſam.

Quo inſtrumento, quo loco, quibus auxilijs, qua corporis parte.

Qui aderant, vel audire potuerunt, tanquam proximiores.

§. *SECVNDVM.*

Si ignoret authorem.

AN cum aliquo inimicitiam habeat, & quam ob causam. An verbis iniuriosis aliquem offenderit, vel minis.
An sibi aliquis minatus fuerit vulnera, mortem.
Si inimicitia alijs nota sit, & quomodo id sciuerint.
Si aliqui dum rixarentur inter se adfuerint.

§. *TERTIVM.*

Si nolit prodere vulnerantem ex timore, vel nè illi noceat.

MOnitus, vt veritatem fateatur, quia aliàs peccat mortaliter, & est periurij reus. nec sibi malum creare debet in anima, nè alijs noceat. Respondit . . . . .

Cui Pater: auerti, che se non lo reueli spontaneamente, sarai costretto à dirlo à forza, per via di carcere, e di tormenti, &c. Respondit. . . . . .

Interrogatus, se gli vuol fare querela di questa offesa, &c. Respondit, Padre nò, io li perdono per amor di Dio, &c.

FORMA EXAMINANDI TESTES SVPER INDICIA.

CVm quodlibet indicium, duobus saltem testibus probari debeat, depositiones hoc modo excipiantur.

§. *PRIMVM.*

De inimicitia.

In nomine Domini. Amen.

DIe, &c. Vocatus fuit coram A.R. P.M.P. &c. Pater Frater N. Sacerdos, ætatis. . . . . . Religionis . . . . .

testis

testis ex officio assumptus, monitus, & iuratus (tacto enim pectore more Sacerdotali iurauit) ad deponendum, super indicijs emergentibus ex morte Patris N. qui ad opportunas interrogationes respondit.

Primò enim interrogatus, an sciat causam suæ vocationis. Respondit . . . .

An cognoscat, & ex quo tempore Patrem N.

An sciat inter Patrem N. & N. aliquando inimicitiam exarsisse.

An sciat talis inimicitiæ causam.

Quomodo illud sciuerit.

Quæ signa inimicitiæ viderit, vel audierit intercessisse inter ipsos.

An sciat aliquando, & ex quo tempore fuisse reconciliatos.

An post reconciliationem viderit, vel audierit talis inimicitiæ signa inter eosdem pullulasse.

An credat Patrem N. ob talem inimicitiam potuisse Patri N. propinare venenum.

De causa scientiæ talis credulitatis.

Interrogatus de contestibus.

Quibus acceptis Pater Minister examen terminauit, imposito testi silentio, & reseruata sibi facultate eum iterum examinandi, ac lecta sibi sua depositione eam sua manu subscibere iussit, prout subscripsit.

Io Fra N. hò deposto.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. SECVDVM.

De confessione extraiudiciali.

AN cognoscat P. N. & ex quo tempore.

An cum illo aliquando collocutus fuerit.

An secum de morte P. N. sermonem habuerit, & vbi.

An ex liuore, de mortuo, eum loquentem audiuit.

An audierit, eum dixisse quod in morte P. N. manus habuerit.

Coram quibus hoc dixit.

Qua occasione, in tam grauem iactationem lapsus fuerit:

An credat eum verum dixisse, & in necem prædicti Patris ve... consensisse.

De causa scientiæ.
De contestibus.
Tunc Pater, &c.

§. PRIMVM.

FORMA GENERALIS

EXAMINANDI TESTES.

In nomine Domini. Amen.

Die... Anno... in Conuentu N. coram P. N. Ministro vocatus Frater N. Diaconus ætatis annorũ 24 Religionis 5. vt dixit. testis ex officio assumptus, *vel si ad instantiam partis procedatur, productus,* super primo, *vel secundo* articulo, monitus de veritate dicenda, & præstito illi iuramento interrogatus, prout tactis sacris litteris iurauit, ad opportunas interrogationes deposuit, vt infra videlicet.

Interrogatus, an sciat causam suæ vocationis. Respondit, &c.
Interrogatus, an cognoscat Patrem N. Respondit......
Interrogatus, quomodo illum cognoscat. Respondit....
Interrogatus, ex quanto tempore illũ cognoscit. Respondit...
Interrogatus, cuius famæ sit. Respondit.....
Interrogatus, cuius opinionis sit apud ipsum. Respondit....
Interrogatus, quomodo sciat ipsum esse iracundum, vel conuiciatorem. Respondit.....
Interrogatus, de loco & tempore. Respondit....
Interrogatus, de contestibus. Respondit.....
Interrogatus de causa scientiæ. Respondit.....

Tunc Pater Minister acceptatis illius depositionibus, si & in quantum, &c. mandauit ipsi testi, vt suo examini sibi prius lecto se subscriberet, prout infra subscripsit, præcipiens illi in virtute sanctæ obedientiæ, nè cui de his omnino loqueretur, illumque dimisit saluo iure illum reexaminandi, toties quoties opus fuerit.

Io Frà N. hò deposto, &c.
Frater N. Minister.
Frater N. Actuarius.

§. SE-

§. SECVNDVM.

Si testis irreuerens, vel pertinax fuerit.

INterrogatus, &c. Noluit respondere: sed cum risu, & contemptu impertinentia effutire cœpit. Quem Pater Prouincialis paternè priùs admonuit, & quia ex benignitate peior efficiebatur seuerè, & grauiùs increpauit; persistente autem ipso in sua pertinacia iuris remedijs vtendum censuit, ideo vt infra decreuit.

Quoniam Pater N. vocatus in testem ab A. R. P. Ministro Prouinciali, ac legitimè in causa P. N. interrogatus, respondere noluit, *vel &c.* & monitus semel atque iterum, ac correptus à sua pertinacia discedere noluit; ideo præsenti decreto decernit, vt dictus Pater N. quotidie in pane, & aqua ieiunet, *vel* tandiu à diuinis sit suspensus, quousque resipiscat, & suis mandatis pareat. Datum, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. TERTIVM.

Si ad cor redeat à pertinacia.

CVm Pater N. testis, &c. ad cor reuersus fuerit, & veniam petierit, admissus ad examen fuit denuò.

Interrogatus, an, &c.

§. QVARTVM.

Si testis mendacium dicat.

TVnc Pater ipsum admonuit, vt veritatem de plano fateatur, quia in sua depositione mendacium dixisse deprehensus st.

Quare interrogatus, an viderit ipsum vulnerantem. Respon- , quello, che hò detto è la verità.

Iterum

Iterum monitus à mendacijs discedere, quia contra ipsum, tanquam contra falsum testem, per iuris, & facti remedia procederetur. Respondit, &c.

Quod cernens Pater Minister, volensque ipsum de mendacio conuincere, vocari fecit Patrem N. & P. N. testes, eosq. corā ipso Fratre N. cum iuramento iterum examinauit, & primo interrogauit Fratrem N. si verè Frater N. erat cum ipsis, quando, &c. qui respondit, Padre sì. postea interrogauit Fratrem N. testem. An verè Frater N. adfuerit cum ipsis, quando Frater N. vulnerauit Patrem N. dixit, Padre sì. Tunc subiunxit Pater Minister, che dici hora, non fei vn testimonio falso, e' bugiardo? Quo tacente, vel in pertinacia permanente, aduersatus Pater Minister mendacij acerbitatem, ei assignauit vnius diei spatium ad se defendendum, quare non debeat puniri tanquam testis falsus; & interim carceribus ad custodiam mancipari mandauit, proue præsenti decreto mandat, & præcipit. Acta in Conuentu N. die N.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. QVINTVM.

Executio decreti carcerationis.

Fidem facio ego infrascriptus, qualiter Frater N. carceratus fuit virtute dicti decreti hac die . . . . Mensis . . . . Anni . . . . in Conuentu N.

Frater N. Actuarius.

§. SEXTVM.

Si testis fuerit infamis, erit torquendus sic.

Die . . . . Cum Pater N. Minister sedens, &c. visis, &c. stante qualitate Fratris N. testis examinati in causa N. & considerata infamiæ nota, qua affectus reperitur, propter decretum pœnale, latum contra ipsum in causa criminali, actitata per Patrem N. tunc temporis Prouinciæ Visitatorem; *vel* considerata inhabilitatis nota, quia nimirum est socius criminis, &c. vilis, persona, &c. ad tollendam dictæ infamiæ notam, & vt eius

dictum

dictum magis afficiat nominatum,& ad omnem alium meliorem finem, & effectum, mandauit ipsum duci ad locum torturæ,ibique spoliari, & funi applicari, prout præsenti decreto funi applicari mandat. Datum . . . . . *Si agatur de alio genere tormenti, explicetur illud.*

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§ SEPTIMVM.

Si testis fuerit varius, & vacillans, & propterea torquendus.

DIe, &c. Pater N Minister, &c. sedens pro tribunali, visis videndis, & consideratis considerandis; ac ponderata vacillatione ipsius Fratris N. testis dicentis in examine, facto die . . . . . *describatur suum dictum*, & in præsenti examine negantis, ac dicentis . . . . . Ad tollendam ergo omnem periurij maculam, (si qua inesset) ab eiusdem testis persona, & ad sciendum, in quo dicto persistat; & ad omnem alium meliorem finem & effectum mandauit eundem N. duci ad locum torturę, ibique, &c. *vel* mandauit ipsum arctari. *vel* ad taxillorum tormentum applicari, &c. *vel* consideratis circumstantijs ipsam depositionem comitantibus, quæ verificatæ fuerunt, prout in actis, *dummodo ita sit*, & quæ sunt adeò verisimiles, vt arbitrio prudentis viri, credendum sit ipsum testem, in prima depositione verum dixisse, & in secunda mentitum fuisse, præsertim cum ea, quæ in prima sua depositione dixerit, sponte deposuerit, & de plano, & in secunda nullam sufficientem, aut verisimilem causam suæ huiusmodi variationis alleget. Quapropter valde verisimile est, & credibile, ipsum testem, ad reuocandam suam depositionem subornatum fuisse. ad effectum ergo idipsum ab eodem teste clariùs audiendi, à quo, vel à quibus ad suam primam depositionem reuocandam subornatus fuerit, & ad omnem alium meliorem, &c. citra tamen iurium quorumcumq. Curię acquisitorum, vel spectantium præiudicium, ipsum puniendi ob præfatam variationem, quibus per præsentem torturam præiudicare non intendit, & non alias, nec aliter, nec alio modo, de quo expressè protestatus fuit, & protestatur. Ipsum N. testem

in

in ſuis depoſitionibus variantem mandauit duci ad locum tormentorum, ibique, &c.

§. OCTAVVM.

Si teſtis aliud dicit cum iuramento, aliud ſine.

Die, &c. Pater N. lectis, & conſideratis, vna depoſitione facta à Frate N. cum iuramento in iudicio coram nobis, & altera ſine iuramento coram NN. *vel extraiudicialiter; Aut apud N. Iudicem incompetentem*. Et perſpectis verbis præciſis ab ipſo prolatis, prout in actis, &c. ex quo apertiſſimè patet ipſum eſſe informatum de veritate, & notitia delinquentium: ad tollendam omnem maculam periurij, (ſi qua ineſſet in eius perſona) *vel* ad purgandum omnem variationis defectum, & ad ſciendum in quo dicto ipſe N. perſiſtat, & ad omnem alium meliorem, &c. mandauit ipſum N. teſtem duci, &c.

§. NONVM.

Si ſcire neget, cùm aliàs conſtet eum ſcire.

Die, &c. Pater N. ſedens, &c. auditis, & perlectis depoſitionibus teſtium deponentium N. in teſtem vocatum, ſcire commiſſi homicidij, furti, ſtupri, &c. ſeriem; factiſque ipſi teſti pluribus monitionibus, vt veritatem fateatur: conſideratoque quod conſtet in iudicio aliquo pacto ipſum fuiſſe præſentem, in loco commiſſi criminis, tempore quo fuerat perpetratum, vnde veriſimile eſt ipſum vidiſſe, quomodo dictum factum ſe habuerit, & qui fuerint delinquentes, cuius ætatis, quibus veſtibus induti, quibus armis accincti, quo colore, qua effigie, &c. & licèt ipſe negare non erubeſcat delinquentes vidiſſe: & conſideratis alijs indicijs ex actibus ipſius reſultantibus, & contra dictum teſtem facientibus, quapropter Pater Miniſter ad effectum habendi ab ipſo teſte examinato plenam, & integram veritatem ſuper præmiſſis, de quibus, vt dictum eſt, veriſimiliter

liter informatus apparet, & ad omnem alium meliorem, &c. mandauit, &c.

§. DECIMVM.

Si ab aliquo loco testis vocandus sit.

CVm nobis N. Ministro, vel Commissario, &c. visum fuerit pro expediendo negotio mortis N. cuius authorem inquirimus, *vel nobis commisso* necessariam esse nobis personam Patris N. ac eiusdem in iudicio depositionem; idcirco virtute iurisdictionis nobis factæ, *si est Commissarius, vel* authoritate nostri officij; *si est ordinarius,* præcipimus ipsi in virtute præsentis decreti, vt statim eo recepto discedens à Conuentu, in quo modo moratur, se conferat ad Conuentum N. in quo tribunal nostrum ereximus sub pœna . . . . . Datum, &c.

Frater N. Minister, vel Commissarius, &c.

§. VNDECIMVM.

Si decretum hoc mittendum esset per litteras.

QVod decretum R. P. N. per litteras inclusum direxit Patri N. Guardiano, à quo talem responsionem accepit, *& inferat ipsas litteras in processu.*

§. DVODECIMVM.

Si examen testis vna vice expediri non potuit.

QVoniam ob vrgentia negotia, vel ob horæ tarditatem examen compleri non potuit, Pater Minister iussit pro nunc terminari examen, animo tamen continuandi illud, cum primum commoditas accesserit. priùs verò lectum examen ipsi

testi, fecit ab illo subscribi, &c. acceptatis, &c. *Et pro continuatione deinde.*

Die, &c. cùm Pater Minister expeditus esset à supradicto negotio, regrediens ad perficiendum examen Fratris N. testis, ipsum in ius vocauit, & coram ipso adstanti iuramentum præstitit, prout iurauit, & vt infra interrogauit.

Quæ forma seruanda erit etiam in examine rei, quando interrumpi contingat.

FORMA CONSTITVENDI, VEL EXAMINANDI REVM.

§. *PRIMVM.*

Die . . . . Mensis . . . . Anni . . . . . in Conuentu N. constitutus personaliter coram Admodum Reuerendo Patre Ministro, &c. & me Actuario Pater Frater N. Sacerdos ætatis . . . . . Religionis . . . . . principalis quoad se, & testis quoad alios, delato ei iuramento, prout tacto, &c. iurauit de mera, & integra veritate dicenda, & quidquid inde sciuerit. & præmissa admonitione quod ad confessionem proprij criminis tenetur in conscientia, sub pœna peccati mortalis, stantibus tot indicijs contra ipsum in actis, fuit interrogatus, &

Primo, an sciat suæ vocationis causam.

An sciat causam suæ carcerationis, *si fuerit carceratus.*

A quo tempore fuit carceratus.

Quo ordinante.

Si inimicos habet in illo, vel alio Conuentu, & quos.

Quare N. est illi inimicus. Respondit, perchè mi minacciò.

Qui aderant, quando minatus illi fuit.

Si redierunt in amicitiam, & fecerunt postea pacem.

Ex quo tempore.

Quis est conscius talis inimicitiæ.

Si credit N. propterea esse illi infensum.

Si habet illum pro homine probo.

Quare censet illum esse malignum.

Si potest hoc probare.

Cognoscit ne N.,

Ex quo tempore.
Vbi cœpit illum cognoscere, qua occasione.
Coram quibus est vltimò illum allocutus, vbi, & de qua re.
Si pacifici discesserunt.
Quæ verba iracundiæ acciderunt inter ipsos.
Quid tenebat in manu tunc temporis.
Quis dederat illi facultatem tenendi arma.
Quantum temporis illa tenuit.
Quis dederit illi arma.
Vbi absconderat illa.
Vbi sunt nunc.
Quæ verba dixit, antequam discederet ab illo.
Quæ vulnera dedit illi. Respondit, non hò ferito altrimente.
Et cùm P. N. audisset constituti negationem, taliter est illum allocutus. Fratello non è tempo di negare, perche e per testimonij, e per inditij sei quasi conuinto; perciò deui dire la verità: propterea.
Interrogatus, si vulnerauit N. Respondit, mai tal cosa.
Quod audiens Pater præcepit afferri arma, nimirum gladium longitudinis duorum palmorum, & latitudinis duorum digitorum acutum, & affilatum cum suo capulo osseo, & pugionem vnius palmi, cum cuspide acuta: quibus ostensis reo, iterum dixit, Come potete negarlo? date gloria à Dio, con dir la verità, e non siate figlio del diauolo, padre della bugia. Non son queste l'armi tue ritrouate vicino al Padre N. ferito: ritrouate insanguinate nella stanza vostra? perche dunque negate hauer ferito, vcciso, &c. Respondit, non ne sò niente.
Interrogatus, se si confida molto su le braccia, perche tanto l'hà da confessare sù la corda à tutti i modi. Respondit, io non son huomo da fare questi delitti. *si affirmat*.
Interrogatus, quis fuit complex, & socius, vel consocius delicti, quid illi dixit talis N. socius.
Qui aderant.
Qui sunt testes.
Quoniam verò horæ tarditate examen expediri non potuit, Pater N. acceptis, &c. examen dimisit, voluntate illud continuandi. Interim lectam sibi depositionem, iussus fuit subscribere prout infra, &c.

Io N. hò deposto.
Frater N. Minister.
Frater N. Actuarius.

In secundo Constituto.

§. SECVNDVM.

Die . . . . loco quibus supra. Interrogatus, si ipse constitutus est dispositus iam veritatem fateri, quod non fecit in alio examine.

Si vult aliud addere examini hesterno, vel nouum adducere.

Si verè altercatus est cum N.

Si ab illo iniurijs affectus fuit, vel è contra.

Si illum manu, vel armis percussit.

Si vulnerauit. Respondit, Padre nò.

Cui Pater, come nò, se sei stato visto da testimonij, non solo fuggir con il coltello in mano insanguinato, mà ferirlo ancora? Respondit, ogn'vno può dire quello, che vuole.

Et Pater, credi tu, che vogliano dir la bugia in tuo pregiuditio senza causa? Respondit, vi sono delli maligni, e bugiardi nel mondo.

Et ad opportunam interrogationem. Respondit, io non direi tali bugie, ma non sò la conscienza de gli altri.

Videns autem P. N. constituti pertinaciam, illum denuò paternè monuit, vedi fratello, tu stimi il corpo, mà non l'anima, temi la pena del mondo, non quella dell'Inferno. L'hauer peccato, è fragilità, il negarlo alla presenza di Dio; di cui io tengo il luogo indegnamente, è peccato di Caino, e perciò t'ammonisco, che lasci questa tua pertinacia, e dichi, se veramente hai fèto, ò vcciso N. Respondit, hò detto, e torno à dire, che non so niente di questo.

Tunc Pater negotio vrgente impeditus, examen pro nunc dimisit, illud alio tempore continuaturus. Iussit tamen priùs legi ipsi reo depositionem, & ab ipso subscribi; quem carceribus mancipari mandauit, vt meliùs interim de sua salute concipiat, & cogitet de veritate dicenda.

Subscriptiones.

§. TERTIVM.

Si reus reperiatur esse excommunicatus, absoluatur sic.

CVm Pater N. comperisset N. reum incidiss. in excommunicationem maiorem, ob . . . . . . eum absoluit, ad effectum solum adstandi, & se tuendi in iudicio, omni meliori, &c. cùm ipse non posset probare se esse absolutum. Datum, &c.

Frater N. Minister, &c.

§. QVARTVM.

In tertio Constituto.

DIe, &c. Postquam Pater N. Fratrem N. reum in sua præsentia adductum paternè pariter, & grauiter monuit, vt deposita pertinacia, saltem nunc Deo dare gloriam satageret, & confusus à tot mendacijs facti seriem de plano deponeret, ac narraret, come passò il fatto dell'homicidio del Padre N. chi lo ferì, chi l'vccise? perche li testimonij tutti dicono che sete stato voi, perche dunque non lo confessate? Respondit negatiuè.

Interrogatus, come potete negare questo, hauendo contro tanti testimonij? Et præcepit legi depositiones testium. Senti che dice questo. Senti quest'altro, &c. e se ciò non fosse vero, questi non lo direbbono, disponti dunque à dire la verità. Respondit, son bugiardi.

Interrogatus, & monitus, quod manifestè apparet de pertinacia ipsius, quia non solùm negat delictum à se commissum, sed etiam audet viros probos appellare mendaces. quomodo tales falsarios vocas, si sibi confrontatos de facie ad faciem sustinere non potuisti, & vix aspicere ausus es pallore, & tremore correptus? Ideo fuit benignè monitus vt à pertinacia discedens, veritatem dicat per ordinem, facti seriem recensendo, come passò questo fatto? Respondit, &c. non mi ricordo, potrebbe essere, mi remetto à quello, che hò detto di sopra.

Interrogatus, & monitus, vt præcisè respondeat, sine dubio, sine hæsitatione, nec se referat ad iam dicta. Respondit, quel che hò detto, hò detto.

Interrogatus, & monitus sub pœna confessi criminis, periurij, & tortu-

& torturæ, vt veritatem de plano dicat. Respondit, non sò altro.

Tunc Pater, è possibile, che sei così ostinato, e senza honore, che ci vuoi dare à credere buggie così grandi? Nel primo Constituto non hai detto tu che,&c.nel secondo non dicesti,&c. come hora neghi? come ti contradici? non vedi che sei confuso, e conuinto? non è meglio che per gloria di Dio confessi la verità? Respondit, &c.

Interrogatus, & iterum monitus, vt veritatem fateatur. aliàs deuenietur aduersùs illum ad iuris, & facti remedia, declarando illum incurrisse pœnas comminatas. Respondit, non hò da dire altro.

Tunc Pater aduertens obstinationem, & inreuerentiam Fratris N. rei, pœnarumque comminatarum contemptum, reseruato sibi iure semper, & quandocunque decernendi ipsum N. incurrisse, &c. & mandatum desuper necessarium, & opportunum relaxandi, pro nunc ad vlteriora procedens.

Interrogauit, an adhuc persisteret in sua pertinacia. Respondit, non me ricordo.

Interrogatus, & monitus à tergiuersatione, & obstinatione discedere, & præcisè respondere. Respondit, non mi ricordo, non mi souuiene.

Quibus auditis, Pater N. dixit Fratri N. reo, quod in his casibus deuenitur ad torturam, non pro extorquenda veritate, sed solùm responsione affirmatiua, vel negatiua, & idcirco nullę dantur defensiones, cùm pateat, quod nulla poterit afferri legitima & euidens excusatio. Respondeat ergo præcisè, vt possit vitare huiusmodi torturam, & abijciat ista fatua subterfugia sciens, quod de illis nulla ratio habebitur. Respondit, non hò altro, che dire.

Et licèt pluries Pater N ipsum efficaciter, & charitatiuè monuerit, semper ipse reus eandem responsionem dedit, quæ omnia ego Frater N. Actuarius adnotaui.

Tunc Pater N. sedens pro tribunali, &c. visa pertinacia Fratris N. nolentis respondere præcisè ad interrogationem, cum aliter ab eo dictum responsum haberi non posset, mandauit adduci ad locum torturæ. qui N. sic ad locum torturæ adductus, dum spoliaretur, & ligaretur, fuit à Patre N. benignè monitus, vt saltem modo disponeretur ad dandam responsionem præcisam, &c. aliàs sciat pro certo statim in altum eleuandum, & torquendum pro dicta responsione. Respondit, &c.

Et videns Pater N. Fratrem N. in sua obstinatione pesistere, manda-

mandauit ipsum eleuari in altum, ad effectum solummodo extorquendi responsionem præcisam affirmatiuam, vel negatiuam.

§. QVINTVM.

Confrontatio rei cum testibus.

Die, &c. vocatus fuit Frater N. reus, monitus, & iuratus. præsentibus, &c. fuit in hunc modum à Patre N. exceptus. Come puoi negare non esser stato in tal giorno, nel tal luoco, mentre li testimonij dicono, che vi sei stato? che cosa respondi à questo. Respondit, *Scribantur, quæ dicit, & facit, puta fixos tenens oculos in terram immobiles. dixit suspirans, &c.* O Dio, che assassinio è questo? ogn'vno può dir quello, che vuole.

Cùm Pater N. vidisset illius pertinaciam in negando, quæ testes veridici deposuerunt, iussit eos singillatim vocari. Primò enim vocauit Fratrem N. testem coram dicto reo, & præstito eidem iuramento, de dicenda veritate ipsum interrogauit. An cognoscat Fratrem N. præsentem. Respondit, Padre sì, si chiama Fra N.

Quo peracto interrogauit N. constitutum, se conosce Fra N. quì presente, e come si chiama. Respondit Padre si; chiamasi Fra N.

Postquam reus, & testis se ad inuicem cognouissent. Frater N. testis cum eodem iuramento fuit interrogatus. Si hic est ille, de quo deposuit die . . . . . Respondit, Padre sì.

Et Pater, satage, inquit, illum probè cognoscere, nè erres. Respondit, lo conosco benissimo.

Tunc Pater, iussit legi depositionem testis clara, & intelligibili voce in faciem N. rei, quibus lectis, fuit

Interrogatus, si recordatur de hac depositione. Respondit, Padre sì, e conosco la mia sottoscrittione, ò †

Interrogatus, se ciò sia verò. Respondit, così è.

Et cum Pater N. aduertisset Fratrem N. testem ratificasse suam depositionem in faciem N. rei, vt saltem confusus verum dicat, ipsum reum coram ipso teste interrogauit præuio iuramento, vt sequitur. Horsù fratello hai inteso, come Frà N. te l'hà confirmato sù'l viso, che cosa vuoi tu dire? Respondit hò inteso, mà non dice la verità.

Et replicante N. teste, hò detto la verità, & reo illud negante; cùm vnusquisque in suo dicto persisteret, Pater N. mandauit

uit dictum testem remoueri à loco examinis, & vocari Fratrem N. alium testem, qui cum, & ipse coram Patre N. & Fratre N. reo fuisset constitutus, vterque eorum fuit cum iuramento interrogatus, &c. *Et dic vt supra, &c.*

Chart. in prax. d. l. 3. c. 1. n. 84.

Hac confrontatio excusat repetitionem testium, licèt non sit necessaria. (quia timidus vereretur stare contra faciem potentis.) Nisi quando testes è directo pugnant inter se, vel depositione rei, aut de facie non nouerunt eum contra quem deponunt, & in hoc casu debet reus poni inter alios, nè adsit subornatio.

§. SEXTVM.

Recognitio rei à testibus.

Die, &c. cùm N. reus negauerit se esse illum, contra quem N. N. testes deposuerunt, vt veritas appareat, Pater N. decreuit vocari eosdem testes, & recognoscere supradictum reum. Quare primo vocauit Fratrem N. reum, cui præstitit iuramentum, & hanc interrogationem subiunxit. Che diresti, se testimonij degni di fede ti cognoscessero per quello, il quale ferì N. il tal giorno? &c. Respodit, &c.

His auditis ad conuincendum ipsum reum de mendacio, & eundem disponendum ad fatendam veritatem, & ad omnem, &c. mandauit vocari Fratres alios, qui reo facie, statura, similes essent, & cum eodem reo in ordine collocari, nimirum N N N. quibus comparentibus, & in ordine collocatis, ipsoque reo secundum locum tenente, mandauit ad eorum faciem statui Fratrem N. testem contra Fratrem N. reum, & delato sibi iuramento fuit

Interrogatus, reguardate bene, se tra questi Frati vi fosse quello, contra il quale hauete deposto, che à di . . . . ferì Frà N. in Dormitorio. Respondit. Padre sì, che ci è, & è il secondo.

Et Pater, mostratelo à deto. Respondit, mouendo se de suo loco, manibusque propriis tangendo Fratrem N. reum, qui secundus erat in ordine, & dixit, Padre, questo, che hò toccato è quell'istesso.

Tunc Pater, præuio iuramento, interrogauit Fratrem N. reum. Hai sentito fratello, come il testimonio te l'ha detto in faccia; come puoi negarlo. Respondit, &c.

His auditis P. N. mandauit mihi Actuario legere integram depoſi-

depositionem Fratis N. testis in faciem rei, qua lecta, interrogauit eum, che respondi à questo? Respondit, &c.

§. SEPTIMVM.

Reus coram Iudice delinquens.

In nomine Domini. Amen.

CCoram P. N. pro tribunali sedente, & ipsum N. reum examinante, ipse reus Dei timore postposito, Deum blasphemauit, vel alapam N. vni assistentium impegit, &c. Super quibus idem Prouincialis, volens de iustitia prouidere, ipsum N. vocauit, eumque interrogauit, cur sic, &c.

Si reus confitetur, statim ipsum condemnet, si negat, examinentur duo testes, qui de facto deponant, & statim ipsum condemnet, in ipsa figura iudicij, Et stante sic tribunali, &c.

FORMA
TORQVENDI REVM.

§. PRIMVM.

Decretum defensionum ante torturam.

In Dei nomine. Amen.

CVm ex actitatis hucusque contra Fratrem N. reum de grauia emergant indicia, & probationes vrgentes, quibus verisimiliter eum commisisse tale homicidium, credi possit. ipse autem interrogatus negauerit, P. N. iuris ordinem seruare volens, eundem in rigoroso examine constituere decreuit; quia tamen tortura infligi non debet, nisi prius concessis defensionibus: ideo hoc suo præsenti Decreto mandat indulgeri Fratri N. reo terminum trium dierum ad producendum quæcumque monumenta, & probationes, quibus se innocentem ostendere possit, in delato crimine contra ipsum, & ad elidenda indicia contra ipsum allata; & copiam actorum sibi dari sine nominibus, & cognominibus testium, habitis tamen ab ipso testibus curiæ pro

 ritè,

ritè, & rectè receptis, & legitimè examinatis, saluis exceptionibus, & repetitione, &c. & sine præiudicio vlterioris processus, & examinis, hoc, & omni meliori modo, &c. prout suo hoc Decreto indulget terminum, & copiam. Vel si mauult, à suo Procuratore lustrari processum originalem in aula nostræ Cameræ, quod etiam concedit. Datum N. die, &c.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Intimationis dicti Decreti relatio.

ET cum per me Actuarium fuisset prędictum Decretum intimatum Fratri N. reo, acceptauit terminum, & defensiones, &c. & in fidem, &c. die . . . . &c.

Ego Frater N. acceptaui, &c.

Frater N. Actuarius.

Si renunciat. Et cùm per me Actuarium, &c. gratias agens dixit se renunciare omnibus sibi spectantibus, & competentibus defensionibus, & se remitti pietati Patris Ministri, & in fidem se subscripsit die . . . . &c.

Ego N. renunciaui, &c.

§. TERTIVM.

Assignatio Aduocati, & Procuratoris.

PAter N. Minister volens de iure procedere in causa tam graui, & rei N. indemnitati consulere, prouidit cum copia actorum concedendum esse eidem D. N V. I. Doctorem, nostræ Religionis deuotum, & zelatorem, & Patrem N. Sacræ Theologię Lectorem in Procuratorem, prout præsenti Decreto assignat, & concedit. Datum, &c.

Frater N. Minister, &c.

Frater N. Actuarius, &c.

§. QVAR-

§. QVARTVM.

Prorogatio termini.

COram Reuerendo admodum Patre N. comparet Frater N. Procurator Fratris N. rei prætensi, & precatur, vt terminum trium dierum suo principali indultum, prorogare dignetur, cùm concessus fuerit breuis. Insuper petit sibi cum effectu dari copiam actorum, vel facultatem lustrandi processum in aula suæ audientiæ coram ipso, vt inde elicere valeat, quæ ad defensionem sui principalis facere possunt: nec non se accingere ad formandos articulos probatorios, ad elidenda indicia exorta, &c. vt inde innocentia elucescat, quod in gratiam singularem recipiet, & sic instat, omni meliori modo, &c.

Qua recepta Actuarius scribat, vel in principio, vel in fine huius, & omnium aliarum comparitionum.

Præsentata fuit per ipsum P. N. Procuratorem die . . . . &c.

§. QVINTVM.

Decretum prorogationis termini.

PErpensa rationabili petitione Patris N. Procuratoris Fratris N. rei prætensi, ipsam admittens P. N. Minister, si & in quantum, &c. præcepit prorogari terminum ad . . . . dies, ad producenda, quæ in defensione supradicti rei prætensi facere possunt. Necnon dari facultatem lustrandi processum in aula, &c. prout vtrumque præsenti Decreto concedit, vt petitur. Datum, &c. die . . . .

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SEXTVM.

Præsentatio articulorum.

PRæsentati fuerunt præsentes articuli per Patrem N. Procuratorem Fratris N. rei prætensi.

Cùm Pater N. Procurator Fratris N. prætensi rei, & Dominus eiusdem Aduocatus *si aderit* compàruissent coram Patre N. Ministro precantes ipsos articulos probatorios admitti,& super illos examinari testes, ibidem nominatos, pro defensione sui, vel eorum Principalis, visum fuit ipsi P. N. eos admittere, si & in quantum, &c. prout præsenti Decreto admittit. Datum.... die..., &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius

Si aliqui articulorum essent impertinentes, vel infamatorij, Pater Minister debet illos vel corrigere, vel delere; adnotando in margine illorum causam in hunc modum. Hic articulus deletus est, quia est infamatorius; quia impertinens, &c.

§. SEPTIMVM.

Examinatio testium ad defensam.

Examinantur sicut ad offensam, mutato solum nomine officij, &c. videlicet.

DIe..... vocatus fuit coram Patre Ministro, Frater N. testis adductus, & nominatus ad defensam Fratris N. rei prætensi, super primo, *vel secundo, vel tertio, vel omnibus articulis, vel tota causa*; qui præstito sibi iuramento, prout tactis, &c. iurauit, monitus de veritate dicenda, fuit primo interrogatus super..... articulo, qui Respondit, &c. *& sic de alijs.*

§. OCTAVVM.

Decretum ostendendi processum defensiuum parti.

POstquam Pater N. vidit completum processum, pro defensione N. rei prætensi, studuit de eo certiores facere D. N. Aduocatum, & P.N. Procuratorem dicti Fratris N. & ipsum reum, prout præsenti decreto certiores fieri mandat, per me Actuarium. Datum, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Cùm

Cùm per me certiores facti fuiſſent NNN. de examine iã perfecto ad ipſorum petitionem, gratias egerunt, & in fidem, &c. die . . . . . &c.

Frater N. Actuarius.

§. NONVM.

Petitur copia proceſſus defenſiui.

Coram Reuerendo admodum Patre N. Miniſtro Prouinciali, comparent N. Aduocatus, & Frater N. Procurator Fratris N. rei prętenſi, & intellecto quòd fuerint examinati teſtes nominati in articulis aſſignatis, ad defenſionem ſupradicti Fratris N. petũt ab ipſo Patre N. velit eis dare copiam dictorum teſtium examinatorum cum termino dierum octo . . . . . vt ipſi conſulere poſſint, an aliud ſit agendum, pro completa defenſione dicti Fratris N. aliàs proteſtantur, &c.

Actuarius faciat præſentatam.
Præſentata, &c. *vt ſupra.*

§. DECIMVM.

Decretum pro tradenda copia defenſiua.

Audita iuſta, & rationabili petitione NN. Aduocati, & Procuratoris Fratis N. &c. P. Miniſter mandauit ſibi aſſignari reperta depoſitionum dictorum teſtium, & terminum petitum prout præſenti Decreto aſsignat, & concedit. Datum, &c.
Frater N. &c.

§. VNDECIMVM.

Conſignatio copiæ.

Cum per me fuiſſet aſsignata copia, *vel reperta* depoſitionum ſupradictarum, NN. gratias agendo illam, *vel illa* receperunt, & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. DVO-

§. DVODECIMVM.

Decretum pro ostendendo toto processu offensiuo, & defensiuo Domino Consultori.

CVm elapsus fuisset terminus dierum . . . . assignatus NN Aduocato, & Procuratori, &c. ad consulendum an vellent in Iudicio aliud proferre in fauorem sui principalis, & aduertisset Pater N. Minister nil aliud fuisse productum pro parte N. rei; volens legitimè ad vlteriora procedere in causa, decreuit exhibere totum processum hucusque formatum in causa Domino N. I. V. Doctori, electo pro consultore oretenùs, & nunc in scriptis, eumque rogans, vt dignetur totum processum perpendere, & suum votum, & consilium in scriptis tradere, quod Dominus prædictus coram me promisit. Quapropter cum effectu fuit per me totus processus traditus supradicto Domino N. die . . . . . & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius subscribo.

§. DECIMVMTERTIVM.

Restitutio processus cum voto.

DIe . . . . . Dominus N. Consultor electus accessit ad Patrem N. & restituit processum sibi consignatum, cum voto, ipsius manu descripto, & subscripto, & habitis multis colloquijs cum Patre N. super causæ totius meritis, tandem mihi Actuario iussit præfatus P. N. dictum votum in actis registrare, manuque præfati Domini Consultoris signari, me præsente, & vidente, & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. DE-

§. DECIMVMQVARTVM.

Votum Consultoris.

Describatur in pagina summarium processus, & subdatur.

QVibus supradictis ita se habentibus, & superinde habita matura deliberatione, necnon colloquio cum P. N. tandem mihi infrascripto visum fuit, ipsum Fratrem N. non leuiter suspectum esse de homicidio commisso in personam Patris N. &c. ac propterea torquendum esse spatio . . . . cum . . . . ictibus, seu quassis funis, factis ei interrogationibus respicientibus substantialia processus, & ea quæ magis vrgent, nimirum . . . . & vbi nihil emergat, dimittatur pro nunc. quod si confitebitur ad triremem per decennium mittatur, &c. & ita vt supra proxime scriptum est, censui, &c.

Ego N. V. I. D. Consultor, &c.

§. DECIMVMQVINTVM.

Decretum Iudicis adhærendi dicto voto.

ET sic ego Frater N. Minister Prouincialis, inhærens supradicto voto, cum mei Diffinitorij consilio, & assensu decreui præfatum Fratrem N. torquendum esse modo, & forma, ac ordine quibus supra in voto, prout in præsenti decerno. Datum, &c.
Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§. DECIMVMSEXTVM.

Praxis inferendæ torturæ.

QVi faciat reum ad locum torturæ, ibique interrogatum decernat, & funi applicet, nè appellet. in executione enim

De

Decreti non admittitur appellatio. forma igitur erit hæc.

Die . . . . . constitutus coram Patre N. Frater N. extractus de carceribus, propriè in loco ante carceres, vbi extabant omnia ad torquendum parata; præstito ei priùs iuramento, qui tactis, &c. iurauit. cui ante omnia Reuerendus admodum Pater Minister charitatiuè dixit, Con tutto che noi per l'inditij, e per detti di testimonij siamo chiari, & certi, che voi hauete commesso. . . . . tuttauia siamo venuti in risolutione di saperlo dalla bocca vostra, perciò vi dimando, come passa il fatto, &c. & auertite à dirlo spontaneamente, perche altrimente sarete costretto à dirlo sù la corda qui preparata. Respondit, io hò detto la verità. *Describantur omnia, quæ dicit, facit, singulta, lachrimas, voces, eiulatus, &c.*

Cui dictum fuit, già che restate nella vostra ostinatione, acciò non vi habbiate à lamentare di noi, vi si replica di nuouo, che dichiate come passa, &c. Respondit, non sò niente.

Tunc fuit dictum, quantunque negliate, vi dimando qual fù la causa, che vi mosse à tutti questi particolari? di pigliar l'armi dal tal luogo, d'assaltar di notte Frà N. di ferirlo in testa, d'vcciderlo finalmente? Respondit, non sò cosa alcuna; *sic debent fieri interrogationes super omnia indicia.*

Videns autem constituti obstinationem P. admod. R. Minister iussit illum expoliari, funi applicari, & ligari, quod dum fieret, fuit ei dictum. Auertite che questo tormento non vi si dà per quello, che hauete confessato; perche per quello vi si darà la pena ordinata, mà acciò confessiate, chi vi mosse ad . . . . . &c. qui nihil respondit, *vel* respondit, io sopportarò anco questo per i miei peccati.

Tunc denique iussum fuit ipsum N. expoliatum, & funi alligatum eleuari in altum, & sic eleuatus fuit interrogatus, qual fù la causa che ti mosse, &c. Respondit, ò Dio, ohimè, son morto, &c. *vel tacuit nihil respondens: scribantur adamussim omnia quæ dicit, vel facit tortus in tormento.*

Si opus sit quassare funem. Videns Pater N. torti silentium, iussit semel quassari funem. quo per N. facto, eiulauit ipse tortus alta voce dicens, ò Dio, ò Vergine santissima aiutami, ò Padre S. Francesco, & tacuit. *Sic etiam si iterum quassandus sit.*

In fine autem torturæ. Postquam per spatium. . . . . Frater N. stetit in tortura, fuit iussum per Patrem N. & Consultorem ipsum, reum leuiter deponi de tortura, & sic fuit supersessum in tortura, *hoc addatur si fuerit necessarium.* cum animo iterum

& plu-

& pluries ipsum N. reum torquendi, quatenùs opus fuerit, & Patri N. ac Domino Consultori videbitur. & accomodatis sibi brachijs, fuit remissus in carcerem. Acta sunt hæc, vbi supra.

Frater N. Minister. N. Consultor.

F. N. Actuarius.

§. *DECIMVMSEPTIMVM.*

Secundæ torturæ Decretum.

VIso per nos P. N. ac D. N. Consultorem rigoroso examine, habito in tormentis, hesterna die, à Fratre N eoque maturè considerato, necnon perlectis præcedentibus examinibus dicti N. decreuimus ipsum denuò conduci ad locum torturæ, rursumque admoneri ad fatendum veritatem, facta sibi comminatione de iterum subijciendo illum torturæ, prout præsenti Decreto, prædicta de causa, adduci ipsum Fratrem N. in dictum locum mandauimus, die . . . .

§. *DECIMVMOCTAVVM,*

Secundæ torturæ illatio.

ET cùm à Patre N. iussum fuisset adduci Fratrem N. ad dictum locum tormentorum, & ipse N. constitutus esset coram P. N. Ministro, D. N. Consultore, & me Actuario, Pater N. his verbis illum allocutus est. (præstito prius eidem iuramento de veritate dicenda, prout iurauit.) Perche non restiamo sodisfatti di voi da quello, che hieri dicesti, che, &c. e vegghiamo, che cercate occultar la verità, contra tanti indicij, & proue; perciò habbiamo conchiuso di tormentarui di nuouo, e questi tormenti saranno più acerbi, &c. Onde vi consiglio, & ammonisco, che, &c. Respondit.

Tunc P. N. dixit, poiche state sù la negatiua, e contra di voi vi e che, &c. *dicantur indicia per extensum.* Però risolueteui di, &c. altrimente, &c. qui Respondit.

Et cum nihil vltra haberi posset, iussit illum expoliari, &c. qui sic ligatus dixit . . . .

Cui ligato, dum inciperetur in altum extolli, dixit Pater

L N. vo-

N. volete dir la verità? Respondit, già l'hò detto.

Tunc iussum fuit altiùs eleuari, & interrogatus opportunis interrogationibus, ipse N. semper clamabat, ohime . . . . .

Et cùm videret P. N. eum multum pati, & perseuerare in sua negatiua hesterna, iussit illum à tortura de iure, & leuiter deponi, ac paulatim, ipso N. semper dicente . . . . . & ad carcerem reduci, &c.

§. *DECIMVMNONVM*.

Reo in tormentis deficiente, vel incantationibus munito.

PEndente autem à fune N. & sudores emittente, ac dicente, ohimè mi moro, iussit P. N. eum deponi, & super scamnum aptari, ac aceto eius nares fricari, & sulphure suffumigari; quia videbatur pati deliquium. Quod quia vlteriùs pretendebatur, vocari fecit Dominum N. Medicum, quem rogauit videre, an verè Frater N. pateretur deliquium, & suum iudicium interponeret, qui diligenter pulsum & pectus tangens ipsius N. dixit, eum verè defecisse, & indigere restauratione. Quo audito, portari fecit in carcerem iniuncto Infirmarijs, vt necessaria applicarent remedia. *Si autem fuerit fictio, dicatur*, dixit eum non pati deliquium, sed simulare, & propterea posse torqueri. Quo audito Patre N. iussit iterum in altum tolli, &c.

Si dormiat in tormentis, si illa despiciat, si dolorem non sentire demonstret. Videns autem P. N. ipsum constitutum in tortura dormire, vel tormenta spernere, & veluti non sentire, dubitans de aliqua operatione dæmoniaca, iussit Fratrem N. de tortura deponi & eum nudum spoliari, ac sub brachijs, in ore, intra capillos, & alijs partibus corporis diligenter inquiri, an aliquid ibidem occultaretur, quod tales effectus faceret. Item pilos ipsos totius corporis radi, & postea sic expoliatum, & rasum, femoralibus alijs indutum, iterum ligari, & fune in altum eleuari, &c. qui sic ligatus, & in altum sublatus clamare cæpit, oh Dio, oh Dio, &c.

§. VI.

§. *VIGESIMVM.*

Ratificatio post torturam.

Die. . . . constitutus coram Adm. R. P. Ministro, Frater N. reus prætensus, eductus de carceribus, vinculis solutus, & extra locum tormentorum positus, vocatus ad ratificandum quæ hesterna die in tortura deposuerat, & prestito ei Iuramento de veritate dicenda, prout iurauit, fuit illi lecta confessio sua, alta, & intelligibili voce. qua lecta, dixit illi Pater N. hauete voi inteso bene quello, che hieri confessaste di propria bocca d'hauer vcciso &c. Respondit, Padre si l' hò intesa, e questa è quella medesima.

Interrogatus, volete voi approuare, & ratificare quanto hauete detto, s'è veramente così, che voi hauete vcciso &c. Respondit, io lo ratifico, & è così la verità, ch' io &c.

Interrogatus, & monitus, auertite di non dire la bugia, ne vi fate mouere da timore de'tormenti. Respondit, hò detto la verità. Tunc Pater, dunque lo ratificate? Respondit, Patre sì.

Quo accepto, fuit iussus subscribere, vt infra.

Io Frà N. hò deposto, & ratifico, &c.
Frater N. Minister.
Frater N. Actuarius.

Tunc Pater N acceptatis &c. pro tribunali sedens, examen dimisit, & reum ad carceres reduci mandauit, præcipiendo dari copiam confessionis, vel facultatem lustrandi confessionem prędictam Domino N. Aduocato, & Patri N. Procuratori, ac ipsimet reo, si illam voluerint, intra spatium . . . . . dierum, ad faciendas suas defensiones. Omni meliori modo &c. prout præsenti decreto dari mandat. Datum &c.

Frater N. Minister prouincialis.
Frater N. Actuarius.

Et cum per me fuisset intimatum prædictum decretum N. N. gratias egerunt, & in fidem &c. die . . . . .

Frater N. Actuarius.

Die verò . . . . Per me infrascriptum fuerunt exhibita acta confessionis in tortura, & post illam N. N. N. Aduocato, Procuratori, reo, *vel* datus processus ad lustrandum illum, prout fecerunt, gratias agendo. & in fidem &c. manu propria me subscripsi.

Frater N. Actuarius.

§. VIGESIMVMPRIMVM.

Tortura Rei pro Complicibus.

PAter N. visis,& ponderatis actis contra N. reum confessum, & depositionibus testium dicentium . . . . . considerata qualitate criminis patrati, quod sine complicibus committi non potuit, & veritas haberi non possit, nisi à reo: & cùm ipse inuerisimiliter neget, iussit eundem adduci ad locum torturæ, spoliari,&c. & hoc sine præiudicio quorúcumq. iurium Curiæ, quomodocumque, & qualitercumque competentium, de quibus ipse N. esset conuictus, & confessus, super quibus nullo modo ipse Pater N. intendit ipsum torquere. quinimo protestatur, illum super ipsis non torquere, & huiusmodi protestationem in quolibet actu repetitam fore, & esse intendit, & quod pro repetita semper habeatur. sed ipsum Fr. N. torquere intendit pro vlteriori veritate, super alijs criminibus ab ipso commissis,& contra ipsum in indicijs deductis, & super complicibus, & fautoribus, &c. non aliàs, nec alio modo,&c. de quo solemniter protestatus est, & protestatur ipse P. N. prout præsenti Decreto ipsum N. adduci mandat, &c. Datum . . . . . . &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

SENTENTIA.

§. PRIMVM.

Citatio ad sententiam.

POnderatis deductis pro parte N. rei in sui defensionem, omnibus alijs in processu compilato productis, ac p

batis

batis, visum fuit Patri N. mandare, vt citentur D. N. Aduocatus, & Pater N. Procurator dicti Fratris N. eorum principalis, ad audiendam sententiam promulgandam in Conuentu N. die . . . . . . prout præsenti Decreto citantur, &c. Datum . . . . . die . . . . . &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Et cùm per me supradictum Decretum citationis fuisset intimatum NN. gratias egerunt, &c. in fidem me subscripsi die . . . .

Frater N. Actuarius, &c.

§. SECVNDVM.

Tenor sententiæ.

IN causa agitata contra N. super prætenso homicidio in personam N. Domini nostri Iesu Christi nomine inuocato, Deum præ oculis habentes. Nos Frater N. Minister Prouincialis N. ac Iudex ordinarius, per hanc nostram definitiuam sententiam, quam de Iurisperiti, & Consultoris nostri consilio, & Diffinitorum nostrorum assensu, ac voto ferimus in his scriptis, & pro tribunali sedentes. Visis actitatis in causa, & causis coram nobis vertentibus, vt Iudice ordinario in prima, & vlteriori instantia contra Fratrem N. *ex Denunciatione*, *ex Inquisitione* prout in actis, & ex indicijs productis de prætenso homicidio perpetrato Anno . . . . . die . . . . . in personam P. N. lite igitur contestata coram nobis per ipsos, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, ac in iudicio deductis. His ergo omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis causæ meritis, & æqua iustitiæ lance discussis, & deliberatione insuper habita, parte, *vel partibus*, igitur citatis ad audiendam sententiam pro hac die, præsente Fratre N. *vel absente* dicimus, pronunciamus, decernimus, & declaramus, N. absoluendum fore ab obiecto sibi delicto homicidij, tanquam innocentem, & ab instantia iudicij, & quoad hoc restituendum fore pristino eiusdem statui, donec alia contra ipsum indicia insurrexerint. *In pœnam* verò comminationis, vel percussionis factæ cum baculo, &c. e carceribus mancipatus perseueret, & bis in hebdomoda sibi disci-

disciplinæ flagella infligat, donec aliter Reuerendissimo Patri Generali visum fuerit.

Et ità dicimus, sententiamus, decernimus, & declaramus, absoluimus, & condemnamus, singula singulis congruè referēdo, præmisso omni meliori modo, via, iure, causa, quibus validiùs, & efficaciùs fieri potest.

Pronunciauimus, condemnauimus & absoluimus, vt supra &c. lecta, lata, publicata in Conuentu N. die . . . . .

Ita Pronunciauimus, absoluimus, condemnauimus nos.

Frater N. Minister &c.
Loco † sigilli.
F.N. Actuarius.

Eodem die Reuerendus adm. Pater Minister supradictus pronunciauit, prout in schedula tenoris suprascripti, & post vocalem eiusdem pronunciationem dedit mihi in mandatis, vt ea redigerem in actis, & vnum, vel plura, iuxta occasiones, conficerem instrumenta, præsentibus P.P. N.N. ad præmissa specialiter adhibitis, & rogatis; & in fidem me propria manu subscripsi.

Ita est qui supra.
Frater N. Actuarius.
Frater N. adfui.
Frater N. &c.

§. TERTIVM.

Absolutoria.

CHristi nomine inuocato: Nos &c. visis &c. habitoquè Patrum N.N.N.N. diffinitorum consilio, & assensu, Deū &c. Christi nomine repetito, dicimus &c. dictū N. nō fuisse repertū culpabilem, sed prorsus immunem à crimine stupri, de quo fuit per N. accusatus, ideò veluti de tali crimine innocentem absoluimus, & liberamus, absolutumquè, & liberatum esse volumus, & declaramus.

Fratrem verò N. accusatorem in pœnam calumniatorum cōdemnamus, reseruantes Reuerendissimo Patri Generali relaxationem, vel diminutionem talis pœnę. &c.

Ita pronunciaui ego &c.

§. QVAR

§. QVARTVM.

Condemnatoria.

CHristi nomine &c. Visis &c. dicimus &c. Fratrem N. fuisse repertum culpabilem, ac de iure punibilem de propinatione veneni, facta ab ipso in personam Patris N. qui propter hanc causam mortuus est, ac propterea condemnamus ipsum ad pœnam triremium ipsius vita durante. *vel ad perpetuos carceres*, incipiendo ab hoc die, ità vt in ijs clausus detineatur. Reseruantes Reuerẽdissimo Patri Generali ex certa scientia, & expressè, quatenus, si rationabiliter iudicauerit, illam minuere possit. *Hæc reseruatio non fiat in pœnis Statutorum.*

§. QVINTVM.

Interlocutoria.

CVm Frater N. exceperit Fratrẽ N. velut illegitimum, & ab eius accusatione fore repellẽdum institerit, quia infamis sit, eo quod alias per Patrem N. Visitatorem ob furtum notoriũ declaratus fuerit infamis: Nos attendentes exceptiones propositas esse veras, & sufficienter probatas, de nostrorum Diffinitorum consilio pariter, & assensu dictum Fratem N. velut infamem esse ab accusatione cuiuslibet repellendum, vt accusatorem illegitimum iudicamus, prout præsenti decreto repellimus, & reijcimus, & consequenter dictum Fratrem N. propter illius accusationem 'non esse' fatigandum, & non solum hoc, verum omni meliori modo &c. Datum &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Diffinitor. &c.

Frater N. Actuarius.

§. SEX-

missis ibidem, affixisque copijs præsentari & intimari. Illudque monitorium sic executum ita te arctare & afficere, ac si personaliter, & magis legitimè executum foret. certificantes nihilominus te, quod si in dicto termino non comparueris, Nos seruatis quatuor terminis, in similibus seruari solitis, iuxta stilum Curiæ nostræ, ad declarationem quod prædictas pœnas incurreris, illarumque legitimam executionem, contra te procedemus. in quorum fidem, &c. Datum, &c.

Sigil†lum.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Relatio citationis, & executionis.

Fidem facio ego Frater N. Actuarius, *vel Minister Curiæ de mandato*, publicasse supradictum monitorium in Conuentu N. & affixisse illius copiam valuis cellæ Fratris N. ac Refectorij Conuentus. die . . . . .

Ita est, Frater N. Actuarius.

Elapso deinde termino, sic citatur. Imperante Admodum Reuerendo Patre N. &c. citetur Frater N. ex aduerso principalis ad dicendum se paruisse monitorio pœnali contra eundem formato, executo, & in actis legitimè reproducto, & ad dicendum contra primum, pro prima dilatione, ad primam diem.

Frater N. Actuarius.

Et cùm per me facta fuisset supradicta citatio die . . . . . me subscripsi.

Frater N. Actuarius.

Die . . . . citetur, &c. pro secunda vice.

Die. . . . &c. citetur, &c. pro tertia vice.

Die. . . . &c. citetur, &c. pro superabundanti dilatione pro quarta vice, &c. *Et fiant relationes, vt supra.*

Istæ tamen citationes, sunt solemnitates iuris, & fiunt instante fisco, ac proinde relinqui possunt.

§. TERTIVM.

Citatio ad sententiam.

Die . . . . citetur F. N. ex aduerso principalis ad videndum concludi in causa per definitiuam sententiam, *& loco definitiuæ sententiæ*, ad videndum declarari se incidere in pœnas, in monitorio contra eum in actis registrato, & fulminato contentas. & ad relaxandum propter horum executionem opportunum mandatum, &c.

Frater N. Actuarius.

Fiat relatio citationis, vt supra.

§. QVARTVM.

Sententia contra Contumacem.

CHristi nomine repetito, de consilio, & consensu nostri Diffinitorij, pro tribunali sedentes, dicimus, declaramus, & sententiamus Fratrem N. contumacem, ob homicidium, de quo in actis indiciatus est, & per contumaciam confessus, incidisse in pœnas suspensionis perpetuę à diuinis, & in pœnam triremium per decennium. prout in monitorio contra ipsum relaxato, cui parere contempsit, latiùs continetur. quas pœnas eum incurrisse declaramus post lapsum trium dierum, à publicatione præsentis sententiæ numerandorum, nisi inter ipsos comparuerit. Ita dicimus, &c. omni meliori modo, &c. Datum, &c.

Lecta, lata, & publicata, &c. die . . . . .

Frater N. &c.

FOR-

FORMA PROCEDENDI per accuſationem.

§. PRIMVM.

Libellus accuſatorius.

Coram vobis Reuerende admodum Pater Miniſter, &c. perſonaliter comparet Frater N. eique per modum accuſationis exponit, qualiter Frater N. ligno priùs nodoſo, poſtea gladio aggreſſus eſt ipſum comparentem, cui duo vulnera, alterum in capite, alterum in brachio inflixit, coram PP. NN. propè Refectorium, Conuentus N. Quapropter non motus odio, aut vindicta, ſed tantùm iuſtitia, nè ſcelera impunita remaneant, inſtat, vt dictus Frater N. puniatur, omni meliori modo, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVM.

Acceptatio Libelli.

In Dei nomine. Amen, &c.

Anno &c. die, &c. in Conuentu N. Cùm comparuiſſet coram R. A. P. M. &c. Frater N. & porrexiſſet cedulam accuſatoriam contra N. cuius initium eſt; Coram vobis: finis verò, Ego Frater N. accuſator. & inſtiterit procedi contra ipſum, teſtes prout in cedula examinando: Præfatus Pater N. eidem N. proteſtatus eſt, illum teneri ad pœnam talionis ad probandum expoſita, ac propterea iuſsit illum, vt infra ſubſcribere, cui etiam præſtitit iuramentum, quod non animo calumniandi depoſuerit, prout iurauit, &c. & cum hac duplici cautione, accuſationem acceptauit, & ad procedendum in cauſa, prout de iure, decreuit, &c.

Ego Frater N. subscribo me pœnæ talionis, si in probatione defecero.

Acta sunt hæc in Conuentu, &c. die . . . . . &c. præsentibus PP. NN.

Frater N. Minister. *Frater N. Actuarius.*

§. SECVNDVM.

Alia accusationis forma.

COram, &c. comparuit Pater N. & dixit, Io Padre molto Reuerendo mosso dal zelo dell'honor di Dio, e non per mala volontà, ò per vendetta accuso il P. N. di vna prattica scandalosa, &c. di furto, &c. di bestemmia, &c. acciò essendo castigato s'emendi, e gl'altri habbino timore, e dò per testimonij li PP. N. N. N. li quali si sono trouati presenti in Refettorio, &c. in Conuento, in Piazza, &c. e così accuso, e fo instanza, in ogni meglior maniera, &c.

Quem cùm monuisset, & iurare fecisset de calumnia, ac obligari ad probandum exposita ad pœnam talionis, subscribere fecit, vt infra, præsentibus NN.

Io N. hò accusato, e mi obligo, &c.

§. QVARTVM.

Causæ descriptio.

CApitula super quibus infrascripti testes examinari debent, videlicet

Primò, quòd N. frequenter bibit.

Secundò, quòd multoties inebriatus est.

Tertiò, quòd ebrius aliquando publicè vomuit.

Testes examinandi.

Pater N. super primo.

Pater N. Pater N. super secundo.

Pater N. Pater N. super omnibus.

§. QVI

§. *QVINTVM.*

Continuatio Processus.

ACceptata igitur accusatione, volens Pater N. iustitiæ, & suo muneri satisfacere, causæ progressum aggressus est ab examine testium, vt infra.

Die . . . . . coram P. N. vocatus fuit Pater N. testis ab accusatore nominatus, super primo articulo examinandus, Sacerdos, ætatis, &c. Religionis, &c. cui præstito iuramento, & adhibita monitione, &c. *Et alia fiant, vt in formula examinis testium. Sicuti examen rei, defensiones, quæ sic describi poterunt.*

§. *SEXTVM.*

Titulus defensionum.

EXceptiones, & defensiones, quæ probandæ offeruntur coram Patre N. per Fratrem N. accusatum, *vel denunciatum* de ebrietate à Fratre N. super quibus omnibus petitur, vt moris & iuris est, examinari infrascriptos testes, videlicet.

P. N. super primo articulo, quod N. raro bibit.
P. N. super secundo, quòd nunquam inebriatus est.
P. N. super tertio, quòd nunquam vomuit.
P. N super quarto, quòd ipse parcus & continens est.

Testes autem pro defensionibus examinentur, vt supra.

§. *SEPTIMVM.*

Monentur partes pro expeditione causæ.

FOrmato processu offensiuo, & defensiuo, eoque partibus ostenso, Reum, & Actorem, segregatim adesse curauimus, eisque diximus, iam nos oblatos testes examinasse, nec aliquid de iure prætermisisse. itaque si aliquid vobis superest, omni abiecta mora exponite, nam nostrum consilium est, actitatam causam finire. Verùm cùm hi nihil aliud se requirere dicerent, debita

debita vsi diligentia, ad definitiuam sententiam deuenire iudicauimus. Acta sunt hæc in Conuentu N. die...

Frater N. Minister, &c.

Frater N. Actuarius

Io N. accusatore non hò da dire altro.) *vel Procuratores sub-*
Io N. accusato non hò altro che dire.) *scribant.*

Sententia feratur, vt supra.

Denunciatio.

§. PRIMVM.

Denunciatio Euangelica.

Reuerende Pater. charitate impellēte tibi, vt patri denuncio quomodo Frater N. cōtra regularia instituta vino sese ingurgitat, in quo est luxuria, in sui perniciem, & aliorum scandalū, quare, vt suæ saluti, & aliorum offendiculo consulas, piè corripiendum censeo. Ego enim secundum Euangelium, debitam monitionem non prætermisi.

Ego Frater N. denuncio.

§. SECVNDVM.

Denunciatio iudicialis.

Reuerende Admodum Pater. Iustitiæ zelo commotus, ne crimina inulta remaneant, tibi vt Iudici denuncio, qualiter Frater N. &c. Quapropter tuum erit, delictum hoc emendare. charitatiuè enim, ni fallor, antea eum monui, & nihil profeci, & cum oleum abiecerit, vino correptionis nunc agendum arbitror.

Ego Fr. N. denuncio.

§. TER-

§. TERTIVM.

Processus per denunciationem.

In Dei nomine. Amen.

COram Patre N. comparuit Frater N. ac denunciauit Fratrem N. vt infra. Io Padre hò molte volte corretto Frà N. che non beuesse tanto, nè s'imbriacasse, mà perche sempre hà dispreggiata la correttione, lo denuntio à V. P. acciò lo castighi, acciò s'emendi, & si possono esaminare li P. N. N. N. &c. Quo audito, Pater fecit iurare Fratrem N. quòd dictum N. charitatiuè correxerit, & non resipuerit, & quod non odio, aut calumniandi animo denunciauit, prout tacto, &c. iurauit. Et præfatus Pater N. denunciationem acceptauit, si & inquantum, &c. comminata denunciatori pęna talionis, si in probatione deficiat, cui standum esse promisit. Acta sunt hæc in Conuentu N. die . . . . . &c. anno, &c. præsentibus NN.

Frater N. Actuarius.

Frà N. fui presente.
Frà N. fui presente.

§. QVARTVM.

Denunciatio facta per litteras missiuas.

In Dei nomine. Amen.

CVm Admodum Reuerendo Patri, &c. missæ fuissent duæ epistolæ à Fratre N. in quibus denunciabatur, quòd Frater N. suspectum consortium haberet in Conuentu N. essentque scriptæ, & subscriptæ manu ipsius, vt credebatur, volens ipse ...er N. malis insurgentibus, quantum in se est, obuiare, accessit ...d Conuentum N. ibique tribunali erecto, de hac causa inquirere decreuit. Acta, &c. die . . . . .

Frater N. Actuarius.

§. SE-

§. SECVNDVM.

Examen denunciationis.

Vocari igitur primò fecit Fratrem N. Scriptorem supradictarum litterarum, quarum initium erat . . . . . finis. . . à tergo autem, Al molto R. P. &c. Et præstito ei iuramento, eum interrogauit.

Primo, si sciat suæ vocationis causam.
Si scripsit ipsi Superiori litteras, & quas.
Si fecit illas ab alio scribere.
Si recordatur materiæ contentæ in illis.
Si quærebatur in illis de aliquo, & de qua re.
Quid mouit illum ad scribendum.
Si sciat alios de ea re scripsisse.
Quomodo sciat.
Ostensis litteris. Si eas cognoscit, vt à se scriptas.
Si totum in illis expositum, sit verum.
Si ille contra quem scripsit est suus inimicus.
Si eum de tali crimine monuit.
Coram quibus id fecit.

Subscribant.

§. QVINTVM.

Decretum de assignandis testibus.

Qvibus habitis P. N. præcepit ipsi N. vt intra spatium vnius diei *vel horarum* assignaret nomina testium, aut scripturas, aut alia monumenta, quibus constare potest de corpore delicti à se delati, ac deinceps de veritate dictorum contra præfatum N. vt possit contra ipsum de iure procedi, secundùm Canonicas sanctiones. aliàs, si in probatione defecerit, se puniendum non ambigat, prout pręsenti Decreto dictum terminum assignat, Datum . . . . . die . . . .

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Eodem

Eodem die ego Frater N. acceptaui dictum terminum, & in fidem me subscripsi manu propria.

Ego Frater N. manu propria.

§. SEXTVM.

Si is litteras, vt à se scriptas, non acceptet.

VIdens Pater N. Fratrem N. non acceptasse litteras, vt à se scriptas, generalem inquisitionem instituere decreuit de talium litterarum scriptore. quare die....&c. vocatus fuit Pater N. Sacerdos, ætatis, &c. Et cum iuramento, &c

Interrogatus *(Ostensis litteris, quarum initium est &c. & finis &c.)*

Si scit, quis eas scripserit.

Si potest imaginari earundem scriptorem.

Vnde ad talem imaginationem mouetur.

Quis aderat, quando dixit se vindicaturum.

Si aliàs eum talia fecisse sciat.

Si alios nouit, qui sciant, vel putent N. ipsas litteras scripsisse.

§. SEPTIMVM.

Vindicatio ab infamia, quòd aliquis eas litteras non scripserit.

DIe..... Cum per diligentem inquisitionem nos Pater N. Minister &c. reperissemus vanè, & sine fundamento Fratrem N. infamia respersum de dictarum litterarum scriptura, vt in actis apparet. Idcircò ipsum innocentem iudicamus de obiectis, prout præsenti decreto iudicamus, & absoluimus ab instantia iudicij, donec alia insurgant contra ipsum indicia. Datum &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. *OCTAVVM.*

Denunciatio iussu alterius.

Die . . . . . &c. Cum Pater N. audisset, Fratres N N. non sua sponte, sed iussu Patris N. Guardiani denunciasse per litteras, ac proinde se non teneri ad probandum exposita, idcircò Patri N. visum fuit de tali iussu inquirere, & alijs infrascriptis. Quare cum Pater N. Guardianus vocatus adesset coram Patre N. fuit interrogatus cum iuramento, prout tacto &c.

Si scit aliquem denunciasse.

Quomodo sciat.

Si ipse pręcepit scibere litteras; & quarè.

(Ostensis litteris.) Si illas cognoscat pro scriptis, suo iussu.

Si scriptę fuerunt manu denunciatorum.

Si contentum in illis verum sit.

Quarè ipse, vt Superior non prouidit.

De causa scientiæ.

§. *NONVM.*

Testes, & articuli assignantur.

Coram Patre N. comparet Frater N. & dicit, quod cum die . . . . . fuerit sibi iussum, vt infra terminum horarum . . . . . deberet adducere testes, & probationes pro sua denunciatione iuridica facta contra N. super crimine . . . . . quapropter modo comparens præsentat articulos, nomina, & cognomina testium, qui erunt examinandi tam super corpore delicti, quàm super persona delinquentis: sunt autem sequentia, super quibus petit cum omni reuerentia, & meliori modo sibi ministrari iustitiam contra denunciatum, procedendo ad ipsius punitionē, alias de omni iniustitia (cum reuerentia) protestatur; & ità petit sibi, & bono religionis prouideri, isto, & omni alię meliori modo &c.

Nōmina testium sunt.

P. N. P. N. P. N. &c.

Arti-

Articuli autem.

Primus, quod &c.

Secundus, quod, &c.

Et testes examinandi sunt, primus super primo: secundus, super secundo &c.

Præsentata fuit præsens comparitio per manum Patris N. & à Patre Ministro fuit admissa, si & inquantum. Die . . . . .

Frater N. Actuarius.

§. *DECIMVM.*

Denunciatio ad vtilitatem denunciantis.

Coram Patre N. comparet Frater N. eidemquè per modum denunciationis exponit, qualiter Frater N. quadam die de cella ipsius comparentis furto surripuit duo Quadragesimalia, cuius rei testes sunt N. N. illaque retinet contra voluntatem ipsius comparentis, & denunciantis, & licet sępius requisitus, non vult restituere, *vel* N. non cessat ipsius famã denigrare, cuius rei testes sunt NN. & cùm sæpè illum admonuerit, vt ab huiusmodi calumnijs abstineret, haud tamen destitit, sed in deteriùs prolapsus est, &c. Quapropter eundẽ denunciat adm. R. P. V. non odio, sed zelo, vt & ipsius Fratris saluti consulatur, & sibi sua Quadragesimalia, *vel* fama restituatur. Datum . . . . .

Ego N. sic denuncio.

Si Superior vocato denunciato (quod prius debet facere) restitutionem, &c. obtinet, vlteriùs non procedat. iam enim ciuiliter prouisum est. si ille restituere non vult, tunc criminaliter instituat informationem, vt supra, nisi vellet ex denunciatione, sibi viam ad iudicium aperiente, procedere ex officio, apponendo hoc Decretum.

§. *VNDECIMVM.*

Decretum de procedendo ob denunciationem ex officio.

Quoniam ex denunciatione, facta coram nobis, à Fratre N. contra Fratrem N. de . . . . . innotuit crimen furti, iniu-

 riarum,

riarum, &c. contra dictum N. idcirco, nè delicta impunita remaneant, contra illum decreuimus ex officio procedere, reproducendo omnia, quæ aduersum illum producta, ac probata sunt in priori iudicio denunciationis. Datum, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. DVODECIMVM.

Denunciatio exceptiua.

Coram, &c. comparet, &c. & excipit contra, &c. denuncians illum esse hominem scandalosum, ebriosum, & signanter quandam mulierem ad peccatum sollicitasse. cuius rei testes sunt NN. propterea dicit non esse admittendum ad Prouincialatum, & si esset admissus, electionem de ipso factam, omnino esse irritandam: idque non odio, &c. sed publico Religionis bono consulens, denunciat. Datum, &c.

Ego Frater N. ita denuncio.

§. DECIMVMTERTIVM

Acceptatio denunciationis.

Cvm comparuisset coram P. N. Frater N. & denunciasset excipiendo contra Fratrem N. vt infra; *inferatur denunciatio*; Visa tali denunciatione, dictus P. N. eam acceptauit, si & in quantum, omni meliori, &c. Actum in Conuentu N. die. . . . . &c.

F. N. Actuarius.

Cùm igitur hæc in notitiam Curiæ peruenerint, Nos Frater N. Minister, iudicauimus in causa procedere. dictum denunciatorem, & alios testes productos examinare, & prædictum N. reum constituere, si & in quantum iuris fuerit. eligêtes in Actuarium huius causæ Fratrem N. cum potestate eundem mutand' prout visum fuerit. Acta in Conuentu N. die, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius

§. D

§. DECIMVMQVARTVM.

Examen denunciantis.

COram, &c. Vocatus, &c. & delato, &c. super denunciationes, &c. ad opportunas interrogationes, respondit, vt infra.

Vnde scit ea, quæ denunciauit, & an ea viderit? audierit? à quibus?

Quo tempore?

Quo loco?

Quibus præsentibus?

Quid viderit ad suspectum consortium spectans?

Quoties viderit?

Quonam loco essent ipse, & suspectus cum muliere?

An ille sit solitus delinquere?

An fuerit aliás inquisitus de hac re? accusatus? condemnatus? an ipse denuncians cognoscat denunciatum esse hominem tali vitio deditum, qui nisi cohibeatur à Superioribus relabetur?

Vnde orta sit hæc fama? à quibus, &c.

Exceptio.

MOdus procedendi per exceptionem, patet in §. 10. denunciationis, & infra. ideo nihil additur.

Iudex delegatus.

OStendat priùs litteras patentes suæ Commissionis. & publicè eas legere faciat in Conuentu, ad quem est destinatus, vel (si ad vniuersitatem causarum) in vno saltem Conuentu Prouinciæ. quia non publicata facultate, quam habet, ei non esset obediendum. Nisi notorium esset eum esse Commissarium, aut Visitatorem, cuiusmodi esset, si se diceret Commissarium, existente Generali, vel Prouinciali in eodem Conuētu, & vt accidit in reliquis Conuētibus Prouinciæ, post publicatam suam Commissionem in vno Conuentu; nunc enim notorium præsumeretur, & nolentes eo casu obedire, pœna rebellium puniendi essent.

Moder. Rom. q. 9. amplıat. 2. Vallisol. c. 8. c. nobilissimus d. 47. c. cum iure peritus extr. de off. delegati. Argum. in l. 2. C. de leg. Decian. in tract. de crim. lib. 4 c. 22.

Publi-

Vallisol.c.8. *Publicata, ac notificata sua Commissione tam superiori ordinario, quàm communitati, iuxta formam Statutorum generalium expedire debet litteras per omnes Conuẽtus suæ iurisdictionis, siue vulgari, siue latino idiomate exaratas, quibus suum aduentum notificet, Visitationem indicat, orationes speciales, & suffragia iniungat, exitum Fratribus, tam extra Prouinciam, quàm extra sui Conuentus limites interdicat, obedientias omnes Prouincialis suspendat, aliaque mandet, quæ ex præscripto nostrarum legum, & probatæ consuetudinis fieri debent.*

In progressu autem Visitationis, vel causæ sibi commissæ expeditione, omnia adamussim obseruet, quæ in formulis pro Iudice ordinario superiùs adnotata sunt, mutato solum nomine Ministri in Commissarium, vel Visitatorem, aut delegatum, inserendo in principio, ac exordio processus tenorem integrum suæ commissionis, & declarando Scribæ, vel Actuarij, siue Secretarij in illa causa destinationem, vt infra.

§. PRIMVM.

Inquisitio generalis à delegato.

In Dei nomine. Amen, &c.

Hæc est visitatio Conuentus N. quam facere intendit Pater N. Commissarius delegatus ad vniuersitatem causarum à Reuerẽdissimo Patre Generali, *vel Commissarius Visitator Prouinciæ*, prout patet ex patententibus, literis ipsius publicè lectis in Refectorio Conuentus, N. per me Fratrem N. ab ipso Patre Commissario in Scribam electo, de mandato eiusdem, cuius tenor talis est. Frater N. Minister Generalis, &c. quibus lectis & publicatis, cùm peruenisset idem Pater Commissarius ad Conuentum, &c. Acta sunt, &c.

§. SE-

§. SECVNDVM.

Inquisitio specialis per delegatum.

In Dei nomine, Amen. Anno, &c.

SAcrorum Canonum, & sacri Concilij Tridentini vestigijs inhærendo. Reuerendus Admodum Pater Commissarius delegatus à Reuerendissimo, &c. Ascito me pro Secretario, post generalem inquisitionem factam, in Conuentu N. ad specialem descendere voluit, prout infra.

Quia in Visitatione generali, &c. fuit repertus, &c. nè delicta impunita remaneãt, ad specialem inquisitionem deuenire decreuimus, testes examinando, & alia de iure faciendo. prout præsenti Decreto decernimus. Acta sunt, &c.

§. TERTIVM.

Processus in causa speciali delegata.

In Dei nomine, Amen.

CAusæ descriptio, seu processus de ijs, quæ à Fratre N. contra Fratrem N. fuerunt in iudicio deducta.

Cum Iudicibus à Deo iudicandi potestas collata sit, ad laudẽ bonorum, malefactorum verò vindictam; vt muneri Iudicis, cuius nunc partes sustinemus, quantum possumus satisfaciamus, super delata crimina disquisitionem iuridicam instituere decreuimus.

Die igitur..... coram nobis Iudice delegato per Reuerendissimum Patrem Generalem, per suas patentes litteras, quarum tenor est, qui sequitur .... comparuit Pater N. in Cella officij nostri, atque querelam detulit, Accusatorio nomine, contra Fratrem N. his verbis. Io....

Capitula super quibus subscriptos testes examinari volumus, & intendimus.

Primo Frater N..... Secundo &c. N. super primo N.&c.

Nos iustitię complementum administrare volentes, electo Notarium Patre N. ad causæ inquisitionem descendere decreuimus,

uimus, prout præsenti Decreto decernimus. actum in N. die, quo supra, &c.

Frater N. Commissarius delegatus.

Frater N. Actuarius.

§. QVARTVM.

Processus per delegatum ex fama.

In *Dei nomine. Amen.*

CVm de Monasterij N. expilatione facta à Fratre N. exorta esset fama, & percrebuisset: atque mihi N. Iudici delegato, id manifestum iuris notitia non esset. Idcirco ad eius probationem secundùm Canones, duobus adhibitis senioribus, & probatæ vitæ testibus, procedendum curauimus. Acta, &c.

Examinatis testibus, subiungatur Decretum hoc.

§. QVINTVM.

Decretum in suspectum de fama.

In *Dei nomine. Amen.*

NOs N. delegatus, vt in nostra authoritate habetur, quæ talis est.... cũ Fratrem N. fama percrebuisset, esse suspectũ de dilapidatione Conuentus, examinatis duobus testibus, reipsa comperimus, eius de hac re, esse vehementer vulneratam famam, ac commaculatam apud graues, & probos viros, idq. non vna vice tantum, sed sæpiùs vt in actis: quamobrem dicimus, & decernimus, ac declaramus ipsum N. esse suspectum, & infamatum apud graues, &c. Et hæc facimus omni meliori modo, &c. Lecta, lata, in Conuentu N. die, &c.

Frater N. Commissarius.

Frater N. Actuarius.

Pate

Patentium, & Commissionalium litterarum formulæ.

§. *PRIMVM.*

Delegatio ob accusationem, vel clamorosam insinuationem.

NOs Frater N. Minister Generalis, *vel Prouincialis* N. N. Dilecto nobis in Christo Patri, Fratri N. sacrę Theologiæ Lectori, ac prouinciæ nostrę N. Patri benemerito, salutem, &c

CVm ad nostrum tribunal fuissent die.... porrecti libelli, seu litteræ scriptæ à Patre N. de N. in quibus accusabātur Frater N. & N. prout latiùs in ipsis continetur. *Vel*, Moti à clamorosis insinuationibus, ad nos, à fide dignis sæpiùs delatis, quod Frater N.... commiserit, & cum grauioribus negotijs essemus impediti, ita vt per nos nō possemus, (vt tenebamur,) procedere contra huiusmodi criminosos; nè talia delicta impunita remaneant, neuè in nostra Religione inulta scelera, in perniciem transeant aliorum, confisi de tuis bonitate, scientia, experientia, ac in rebus gerendis dexteritate, tibi præfato Patri N. per præsentes committimus, quatenùs his receptis, cum socio, ac Scriba tibi benè visis, ad Conuentum nostrum N. te conferas, ibique iuxtà Canonicarum sanctionum, ac nostrorum Statutorum seriem in huiusmodi delicta inquiras, recipiendo indicia, examinando testes, constituēdo reos, etiā in rigoroso examine, si opus fuerit, prout ratio, & causę merita tibi suggesserint. Quapropter in hac causa te nostrum Commissarium instituimus, & declaramus, institutum, ac declaratum esse volumus, dantes tibi iurisdictionem, & facultatem desuper opportunas & necessarias; præcipiendo omnibus ad quos spectat, ad meritum salutaris obedientiæ, & sub alijs pœnis nostro arbitrio reseruatis, vel in iure o rebelles latis, vt te in nostrum Commissarium recipiant, ac in omnibus ad causam spectantibus tibi obediant, faueant, pariter assistant. Vale, nostri in tuis orationibus ac sacrificijs memor. Datum in Conuentu N. in cella solitæ nostræ residentiæ, &.....

Frater N. Minister.

§. SECVNDVM.

Delegatio ad vniuersitatem causarum.

Nos Frater N. &c. Tibi, &c.

Religiosorum nostrorum regimini, quanto ex alto nobis cōceditur, ex generalatus specula prospicientes, in illa pręcipuè officij nostri aciem dirigimus, quæ morum correptionem, disciplinæ regularis obseruantiam, & Prælatorum electionem concernunt. Quapropter, cùm instet celebratio Capituli, Prouinciæ nostrę N. quam eiusdem Prouinciæ visitatio præcedere debet, satagamus aliquem, ad hoc munus destinare, qui nostri officij grauioribus curis impediti, partes suscipiat. de tuis moribus, probitate, literis, ac in rebus gerendis dexteritate, plurimum in Domino confidentes, te præfatum Patrem N. Commissarium, ac Visitatorem nostrum in dicta Prouincia N. cum plenitudine potestatis, tam in capite, quàm in membris instituimus, & deputamus, dantes tibi omnem necessariam, & opportunam authoritatem, qua de iure, & consuetudine ex Apostolicis, & Seraphicis sanctionibus huiusmodi Cōmissarij potiri, & gaudere solent, ac debent. Mandantes sub præcepto sanctæ obedientiæ, & in subsidium excommunicationis latæ sententiæ, alijsque pœnis, nostro arbitrio reseruatis, ac specialiter contra rebellantes latis, tam P. Ministro, quàm cæteris Superioribus Patribus, & Fratribus eiusdem Prouinciæ, vt te in legitimum Commissarium Visitatorem pacificè recipiant, & in omnibus, quæ non fuerint Regulæ nostræ, ac animæ contraria tibi obediāt, faueant, & assistant. Monemus autem te, vt munus iniunctum cum omni integritate exequaris, vitia conuellas, virtutes fun des, pacem foueas, & zelo Seraphico ardens corda filiorum patres conuertens, lucrum ex visitatione intentum in gazc latium Domini comportes, benedictionem à Deo, ac Seraj Patre nostro, ac nobis reportaturus, cui concedimus, vt s[illegible] & Secretarium tuo arbitratu eligere possis. Vale, &c.

§. *TERTIVM.*

Delegatio ad aliquam causam.

Nos, &c. Tibi, &c.

NEgotiorum nobis commissorum à Reuerendissimo P. N. multitudine, & grauitate distracti, non valentes per nosmetipsos omnibus personaliter adesse; nè tamen zizania importuna fruges Seraphicas vel suffocent, vel conuellant, (tibi Pater N. de cuius personæ industria plurimum confidimus) vt ad Conuentum nostrum N. accedas, ibique de vulneribus inflictis in personā Patris N. quæq. ad nos *accusatio* vel *denunciatio*, vel *clamorosa insinuatio* à probis, &c. sæpiùs prolata est, inquiras; contra sontes, & indiciatos processum instituas, omniaque alia facias, quæ de iure facienda sunt, licentiam concedimus, facultatem opportunam, & necessariam impertimur, imò sub merito sanctæ obedientiæ iniungimus, ad cuius rei firmitatem, & executionem, præcipimus sub præcepto sanctæ obedientiæ, ex communicationis, &c. alijs, &c. Patribus, & Fratribus, &c. vt te in nostrum Commissarium in hac parte delegatum recipiant, & in spectantibus ad tuam Commissionem tibi promptè faueant, & obediant. Vale.

Præceptum in carceres detrudendi.

§. *QVARTVM.*

Nos, &c. Patri N. Prouinciæ nostræ, &c. N. Ministro, vel Conuentus nostri N. Guardiano, salutem.

[C]Vm Apostolo teste, Iudex gladiū portet, in laudem bonorū, atq. ad vindictā delinquētium, acciderit q. diebus preteritis, [P]ater N. Dei timore postposito, de P. N. pessimè oblocutus [est], cū scandalo etiā sæcularium, quod iuridicis probationibus constat, *vel* cùm Frater N. ter de mandato nostro monitus [u]t libros ab ipso ablatos de cella Patris N. restitueret, sub [e]xcōmunicationis, & post trinam monitionem iuridicè [o]bedire contempserit: ea propter, nè iustitiæ locus desit,

vtque eius punitio cæteris transeat in exemplum, tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt his receptis dictum Fratrem N. inobedientem, & contumacem, *vel*, de suo proximo, cum Religionis dedecore pessimè obloquentem in carceribus tui Conuentus, iussu, & mandato nostris detrudas, nec illum inde extrahas, nisi à nobis scriptam licentiam obtinueris. In quorum fidem, &c.

§. *QVINTVM*.

Apostolos concedendi modus.

Sanctissimo in Christo Patri & D. D. N. uniuersalis Ecclesiæ Pastori. Frater N. Minister, &c. fidelis, & obediens, post deuota pedum oscula.

NOuerit sanctitas vestra, quod cùm in causa homicidij secuti in personam Patris N. de quo est infamatus, &c. Frater N. & causa coram me agitabatur, ac super illa sententiam definitiuam tulissem: idem Frater N. ab huiusmodi sententia ad Sanctitatem vestram, Sedemque Apostolicam appellauit. ideo ipsum N. è meo iudicio dimitto, & ad S. V. his litteris comitatum iudicandum dimitto. In quorum, &c.

§. *SEXTVM*

Apostoli reuerentiales.

Frater N. Minister. Tibi, &c.

QVamuis appellatio tua nobis friuola visa fuerit, ob r[illegible] tamen in Apostolicam Sedem, ad quam appellasti[illegible] renciam, illi duximus deferendum, vt re ipsa detulimus, [illegible] proinde, reuerentiales Apostolos concedentes. In quor[illegible]

§. SEPTIMVM.

Apoſtoli teſtimoniales.

Frater N. Theologus, &c.

TEnore præſentium, omnibus & ſingulis has litteras inſpecturis, pariter, & lecturis fidem facimus & teſtamur, qualiter die. . . . Pater N. Sacerdos, coram nobis alijsque teſtibus infraſcriptis, tempore, locoque congruo, intra terminum à iure ſtatutum, non ſemel tantum, ſed iterum, ac tertio à Patre N. Miniſtro inſtanter petijſſet, vt Apoſtoli ſibi, ad ſuam appellationem proſequendam, concederentur, qui tamen ab eodem Patre N. eidem petenti fuere denegati. In quorum fidem has ei teſtimoniales litteras cum teſtibus infraſcriptis impertiui. In quorum, &c.

Vel, qui tamen, procraſtinante, & differente eodem Patre N. eidem dati non fuere, quæ procraſtinatio, cum malitioſa mihi viſa fuerit, nè iuſtitia iniquè impediatur, hos eidem teſtimoniales, &c. *vel*, cùm Pater N. de appellatione grauatum ſe oſtenderet, & minacibus verbis, illum exciperet, timens ſibi periculum carcerum, idem Frater coram nobis de hac iniuſtitia conquæſtus fuit, & à nobis infraſcriptis bis, terué petijt, vt tales concederemus Apoſtolos. Quod conſiderantes rationi congruum, maximè cùm ſolitus ſit idem Pater N. comminationes exequi, proximi indemnitati conſulentes, hos teſtimoniales Apoſtolos libenter conceſſimus. In quorum, &c.

LAVS DEO.

TOTIVS OPERIS
INDEX.

Absens.

Absoluere.

Accusator, Accusatio, Accusare.

Appellatio, & Recursus.

Arbiter.

Arctatio.

Carcer.

Confessus, Confessio.

Contumax.

Conuictus.

Corpus delictj.

Defensiones.

Delegatus, Delegare.

Delicta.

Denunciatio, Denunciator.

Forma

Guardiani.

Indicia.

Inquisitio.

Iudex, Iudicium, Ius.

Notarius, Scriba, Actuarius, Secretarius.

Patronus, Procurator, Defensor, Aduocatus.

Pœnæ, punitiones.

Probatio.

Procedere, Processus.

Recursus.

Reus.

Scripturæ.

Sententia.

Teſtes.

Tortura.

FINIS.